

ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการ
สูบบุหรี่ : กรณีศึกษา โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก

นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING MEDIA IN SMOKING – FREE SCHOOL PROJECT ON KNOWLEDGE
AND SELF PROTECTION FROM SMOKING : A CASE STUDY OF
HATOMTHAWEETAPHISEK SCHOOL

Miss Siripan Mallikamal

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education Department of
Curriculum, Instruction and Educational Technology Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และ
การป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ : กรณีศึกษาโรงเรียนประถม
ทวิภาคีเสก

โดย

นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลัย

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ สุพร ชัยเดชสุริยะ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทฉบับนี้

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ สุพร ชัยเดชสุริยะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพวาลี หอมสนิท)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริพันธ์ มัลลิกะมาลัย ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก. (EFFECTS OF USING MEDIA IN SMOK-FREE SCHOOL PROJECT ON KNOWLEDGE AND SELF PROTECTION FROM SMOKING : A CASE STUDY OF PHATOMTHAWEEAPHISEK SCHOOL) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. สุพร ชัยเดชสุริยะ, 170 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ในด้านสื่อเฉพาะเรื่องและด้านสื่อบุคคล รวมทั้งเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา 5-6 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 200 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-Square

ผลการศึกษามีดังนี้

1. ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล อยู่ในระดับสูง
2. สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง
3. เพศ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ในด้านสื่อบุคคล

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต.....ศิริพันธ์.....มัลลิกะมาลัย.....
สาขาวิชา ประถมศึกษา..... ลายมือชื่อ อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2553.....

5183394427 : MAJOR ELEMENTARAY EDUCATION

KEYWORDS : MEDIA / SMOK - FREE / PROTECTION

SIRIPAN MALLIKAMAL : EFFECTS OF USING MEDIA IN SMOKING – FREE

SCHOOL PROJECT ON KNOWLEDGE AND SELF PROTECTION FROM

SMOKING : A CASE STUDY OF PHATOMTHAWEETAPHISEK SCHOOL.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUPORN CAHIDEJSURIYA, Ph.D., 170 pp.

The purpose of the research was to study the effects of using media in smoking – free school project on knowledge and self prevention from smoking of students in Pratomthaweetapisek school. The questionnaires developed by the researches were applied to 200 students of grades five and six. The data were then analyzed in term of frequencies, percentages, means and standard deviations Chi-square was also applied to study the relationships between the family backgrounds and smoking – free media results.

The findings were as follow:

1. The specific media and a person as media used in the project had the high level effects on knowledge, attitude and self smoking prevention.
2. The student backgrounds: parents' education, residence, parents' occupation , family incomes smoking family members, knowledge and attitude on smoking had relationships with smoking – free specific media used.
3. Genders, parents' marital status, residence, mother occupation, family income, knowledge and attitude on smoking had relationship with the person as smoking – free media

Department : Curriculum, Instruction and Educational Technology Student's signature Siripan Mallikamal

Field of study : Elementary Education

Advisor's signature Suporn

Academic year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและช่วยเหลือดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ สุพร ชัยเดชสุริยะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการศึกษาหาความรู้ ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมพงษ์ จิตระดับ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.เทพวาทน์ หอมสนิท กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหาร โรงเรียน คณาจารย์ และนักเรียน โรงเรียน ประถมทวีธาภิเศก และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ประจำปีการศึกษา 2553 ที่สนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้มีพระคุณยิ่งที่ได้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต รวมถึงการสนับสนุนด้านการศึกษามาเป็นอย่างดีโดยตลอด ขอขอบคุณ พี่ชายและน้อง ๆ รวมถึงเพื่อน ๆ และญาติสนิทที่เป็นกำลังใจ และให้ความกรุณาสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับความรู้ และการเปิดรับสื่อของวัยรุ่น.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับบุหรี.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากบุหรี.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
รูปแบบการวิจัย.....	38
ประชากร.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างเครื่องมือ.....	39
การทดสอบเครื่องมือ.....	40

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก โครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่.....	112
ภาคผนวก ข แผนการสอน.....	124
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม.....	146
ภาคผนวก ง หนังสือถึงบุคคลต่างๆ.....	158
ภาคผนวก จ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา.....	163
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบ.....	165
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	170

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก.....	46
2 จำนวนและค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่.....	52
3 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัดส่วนความถี่ของระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่.....	54
4 ความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	57
5 ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	59
6 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	62
7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	63
8 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	64
9 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	65
10 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับชั้นของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การทดสอบความสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อ ในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการ สูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	67
12 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอด บุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะ เรื่อง.....	68
13 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	69
14 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	70
15 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	71
16 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอด บุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะ เรื่อง.....	72
17 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้ สูบบุหรี่หรือไม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อใน โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบ บุหรี่ย ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	74
19 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	75
20 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	76
21 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	77
22 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง.....	78
23 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	79
24 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	80
25 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อบุคคล.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
26 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อบุคคล.....	82
27 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อบุคคล.....	83
28 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	84
29 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	85
30 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อบุคคล.....	86
31 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	87
32 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	88
33 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
34 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	90
35 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล.....	91
36 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	92
37 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล...	93
38 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	94
39 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล.....	95
40 จำนวน และคำร้อยละของสื่อที่ชอบในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด.....	96
41 จำนวน และคำร้อยละของลำดับสื่อที่นักเรียนเห็นว่าช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด.....	96

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กล่าวได้ว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่รัฐต้องการให้เด็กที่มีอายุ 6-15 ปี บริบูรณ์ ต้องเข้าศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เป็นการศึกษากภาคบังคับที่รัฐมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานให้อ่านออก คิดคำนวณได้ เป็นการศึกษาระบบให้เปล่าไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น สามารถนำความรู้ที่ได้ไปศึกษาในชั้นสูงต่อไป หรือนำไปประกอบอาชีพตามสมควรแก่วัย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข(สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2542) อนึ่งการศึกษาระดับประถมศึกษานี้สำคัญมาก เป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงต่อไป เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น สอนให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับวัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพที่ดี ปลอดจากยาเสพติด (สมศักดิ์สินธะเวช, 2540)

ประกอบกระแสพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ 77 พรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2547 โดยทรงได้แสดงความเป็นห่วงพสกนิกรชาวไทยที่สูบบุหรี่ จึงก่อให้เกิดการปลุกกระแสความสนใจให้แก่บุคลากร และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักถึงการควบคุมการบริโภคยาสูบ และหาแนวทางคุ้มครองสิทธิของกลุ่มคนที่ไม่สูบบุหรี่ กล่าวไว้ว่า

“.....คนที่สูบบุหรี่ สมองทึบ ทำไปทำมาทึบเข้าไปทุกที เพราะว่าทึบ มันตีบ เส้นเลือดในสมองตีบ เลยกิดอะไรไม่ออก...ที่แรกนึกว่า คนเราสูบบุหรี่ดีกว่า ทำให้กระฉับกระเฉง ทำให้รู้สึกทึบ สมองมันทึบ สมองมันตัน เลยกิดว่าเลิกสูบบุหรี่ดีกว่า นี่มีการรณรงค์ให้เลิกสูบบุหรี่ แล้วห้ามขายบุหรี่กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่จริงเด็กต่ำกว่าอายุ 50 ก็ควรห้าม.....”

(พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในวโรกาสทรงเจริญ พระชนมายุ 77 พรรษา, 4 ธันวาคม พ.ศ.2547)

ในปัจจุบัน สถิติจำนวนประชากรไทยที่สูบบุหรี่มีจำนวนสูงขึ้นมากเรื่อยๆ โดยช่วงอายุของผู้สูบ เริ่มตั้งแต่อายุ 10 ปี เป็นต้นไป ซึ่งถือเป็นเรื่องที่น่าวิตกเป็นอย่างยิ่งโดยเยาวชนไทยทั้งชายและหญิง มักจะเปิดรับค่านิยมแบบผิดๆ ด้วยการมองว่า การสูบบุหรี่ เป็นเรื่องทางสังคมที่บ่งบอกถึงความโก้เก๋ เป็นแฟชั่นร่วมสมัยของคนในสังคม นอกจากนี้ เยาวชนชาย ยังมองว่าการ

สูบบุหรี่ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมมองถึงตัวตนความเป็นชายที่แท้จริง แต่ในทางกลับกัน กลุ่มคนในสังคมส่วนใหญ่ กลับมองว่า ผู้ที่สูบบุหรี่ เป็นเพียงคนกลุ่มน้อยของสังคมที่สร้างควมร่ำคาญก่อให้เกิดมลพิษทางกลิ่น และที่สำคัญ มองว่า เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ไม่สูบบุหรี่ จึงได้มีการรณรงค์ โดยจัดตั้งเป็น “ชมรม” ที่ริเริ่มจากคนกลุ่มเล็กๆก่อนที่จะขยายวงกว้างออกไป (ชาติา เศรษฐบุตร, 2551)

ในประเทศไทย การรณรงค์ไม่สูบบุหรี่เริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2517 และก่อตั้งเป็นองค์กรในปี พ.ศ. 2529 โดยมีโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่เป็นแกนนำในการรณรงค์มีหลักการดำเนินงาน 3 ประการ คือ รณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงพิษของการสูบบุหรี่ ให้เกิดนโยบายมาตรการ และการดำเนินงานคุ้มครองสิทธิของผู้ไม่สูบบุหรี่ และสร้างค่านิยมที่ไม่สูบบุหรี่

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเล็งเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มเด็ก เยาวชน ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น และในขณะนี้หันมาให้ความสนใจ รวมทั้งพยายามใช้วิธีการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ และทำความเข้าใจกับประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการใช้อีสื่อในรูปแบบต่างๆ เข้ามาเสริมให้ความรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่เล็งเห็นแล้วว่าสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสื่อในที่นี้ หมายถึงช่องทางของข่าวสาร (Channel) ซึ่งเป็นตัวกลางที่จะนำสารจาก ผู้ส่งไปยังผู้รับผลของการสื่อสารจะได้รับความสำเร็จเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในกระบวนการสื่อสารและนอกจากสื่อจะมีความสำคัญในการเผยแพร่ความรู้แล้ว ยังเป็นตัวที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมด้วย

การผลิตสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้น ได้มีการผลิตและมีการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โฆษณา การฝึกอบรม ฯลฯ ออกมาอย่างมากมาย เพื่อให้สื่อแต่ละชนิดนั้นมีความเหมาะสมและสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับได้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยการฝึกอบรม ซึ่งมีการใช้อีสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการ ซึ่งสื่อที่กล่าวมานั้นอาจจะมีการผลิตออกมาในรูปของหนังสือ แผ่นภูมิ รูปภาพ สไลด์ แผ่นโปสเตอร์ ฯลฯ รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบเครือข่ายมาเข้าร่วมในการสอนและการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลเป็นที่น่าพอใจมากยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ให้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา การหลงผิดหรือการขาดความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ใช้สารเสพติด ที่มีความเกี่ยวเนื่องมาจาก สาเหตุต่างๆ โดยมีแนวทางป้องกัน ดังนี้

...แนวทางการป้องกันในเรื่องนี้ก็คือ จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่เด็ก และประชาชน เกี่ยวกับโทษภัยของสารเสพติดและวิธีการใช้สารเสพติดชนิดต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิด การติดได้ ตลอดจนถึงวิธีการแพร่ระบาดของสารเสพติดนั้นๆ เพื่อจะได้ป้องกันแก้ไขให้ถูกต้อง การ ให้ความรู้ ข้อมูล เรื่องสารเสพติดนี้หากให้ไม่ถูกวิธีจะเป็นดาบ 2 คม คืออาจได้ผลตรงกันข้าม เช่น ทำให้อายารู้ อายกลองมากขึ้น หรืออาจทำให้รู้สึกชินชานไม่กลัวก็ได้...

จากการที่รัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติดพร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการ เอาชนะยาเสพติดเพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ที่จะหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยา เสพติดที่กำลังคุกคามอนาคตของชาติ ทำลายสภาพสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ อย่างน่าเป็นห่วง ดังนั้นกลยุทธ์ปลูกจิตสำนึกของคนในชาติให้เกิดความตระหนักและร่วมมือกัน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับแผ่นดินไทยจึงเกิดขึ้น ตลอดจนมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในรายการ นายกฯ พูดคุยกับประชาชนทางสถานี วิทยูกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2544 ไว้ว่า “...เราจะใช้ยุทธศาสตร์ที่ เรียกว่า ปลังแผ่นดิน พระเจ้าอยู่หัวของเราทรงพระนามว่า ภูมิพล แปลว่าปลังของแผ่นดิน เราจะใช้ ปลังตรงส่วนนี้มาช่วยทำให้บ้านเมืองหลุดพ้นจากภาวะวิกฤต...”

ส่วนสถานการณ์เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยนั้น กลุ่มที่ นำเป็นห่วงมากที่สุด คือ กลุ่มของวัยรุ่น ซึ่งได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งอยู่ในวัยที่อยากรู้ อยากเห็น และขาดความยับยั้งชั่งใจ ซ้ำยังเป็นวัยที่ถูกชักจูงได้ง่าย อีกทั้งการรับเอาวัฒนธรรมของ ต่างชาติเข้ามา ก็ทำให้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับนิรมล และคณะ (2543) ได้ทำการศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดยาบ้าใน สถานศึกษา พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 11 ปี จะมีอัตราการเกี่ยวข้องกับยาบ้า ร้อยละ 0.2 กลุ่มนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 12 – 13 ปี มีอัตราการเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 1.5 กลุ่ม นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 14 – 15 ปี มีอัตราการเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 9.9 กลุ่มนักเรียนที่มีอายุ ระหว่าง 16 – 18 ปี มีอัตราการเกี่ยวข้องกับยาบ้า ร้อยละ 19.3 และกลุ่มนักเรียน ที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ขึ้นไป มีอัตราการเกี่ยวข้องกับยาบ้าร้อยละ 32.2 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวจะ สังเกตได้ว่า กลุ่มนักเรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มเยาวชนของชาติ และเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอัตราเสี่ยงต่อ การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับพรนิมล (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่า

...วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ และเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง มักจะใช้อารมณ์เหนือเหตุผล ใจร้อนวู่วามในบางครั้ง เรื่องของการตัดสินใจยังขาดความขี้คิด เชื่อเพื่อนและคนอื่นมากกว่าคนในครอบครัว ง่ายต่อการถูกชักจูง ไม่ว่าจะเกี่ยวกับเรื่องการเรียน เรื่องการคบเพื่อนรวมถึงปัญหาเสพติดที่ระบาดเข้ามายังกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างมาก...

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้เสนอแนะแนวทางในการที่จะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักคิดเป็น และลดความเสี่ยงในการหลงผิดของวัยรุ่นลงได้บ้างให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของวัยรุ่น ไว้ว่า

...เราควรสอนลูกให้ใช้เหตุผลในการพิจารณาข้อมูลโฆษณาสินค้าต่างๆ อย่างรอบคอบไม่ด่วนเชื่อหรือคล้อยตามทันที ซึ่งให้ลูกเห็นว่า โฆษณาทุกชิ้นย่อมต้องการจะขายสินค้า ย่อมต้องหาวิธีสร้างแรงดึงดูดใจลูกค้าโดยการสร้างภาพให้สินค้าดูดี มีคุณภาพน่าใช้...

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สื่อกำลังมีบทบาทในการแทรกซึมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น ผ่านทางภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และดนตรี ซึ่งต่างก็มีบทบาทเช่นกัน ในหมู่วัยรุ่น สื่อเป็นตัวพาที่สำคัญที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ลอกเลียนแบบหรือต่อต้านนอกจากนี้สื่อยังเป็นได้ทั้งตัวช่วยผลักดันและปิดกั้นให้ได้มาซึ่งความรู้ของเด็ก ๆ ส่งผลที่สำคัญต่อการรับสัมผัสความเสี่ยงในสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิทธิพันธ์ (2543) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในส่วนของอิทธิพลของสื่อเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ค่าเตือนในสื่อต่างๆ ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เข้าใจโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเกิดขึ้นได้ ร้อยละ 82.6 แต่ภาพเกี่ยวกับสื่อทางโทรทัศน์ที่ให้ความเหมาะสมเพื่อเป็นการจูงใจให้ลองดื่ม ร้อยละ 74.7 และสื่อที่พบเห็นมากเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดงานเลี้ยงต่างๆ โดยเฉพาะภาพการจัดงานเลี้ยงของนักการเมืองที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสื่อให้มีการเลียนแบบอย่างได้ของนักเรียน ร้อยละ 74.4 สื่อโฆษณามีส่วนกระตุ้นให้นักเรียนอยากลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงร้อยละ 61.5 และภาพสื่อจากข่าว โดยเฉพาะภาพข่าวงานเลี้ยงที่มีการฉลองด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการจูงใจให้คนอื่นทำเป็นตัวอย่างในการจัดงาน ร้อยละ 62.9 สื่อในการดื่มไวน์ที่พบเห็นเป็นการบอกรสนิยม ร้อยละ 58.8 และสื่อในการดื่มไวน์เป็นการชักชวนให้ลองร้อยละ 45.6 ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สื่อเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในชีวิตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

ดังนั้นผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับ “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” เนื่องจากนักเรียนในชั้นประถมเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าสู่วัยรุ่น มีผลต่อการชักชวนได้ง่ายต่อการติดยา

เสพติดชนิดบุหรี่ เนื่องจากมีการหาซื้อได้ง่ายตามร้านค้าทั่วไป โดยนำสื่อด้านต่างๆ ใช้ประกอบการจัดทำโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อใช้เป็นสื่อรณรงค์ต่อต้านและการป้องกันตนเองจากการไม่สูบบุหรี่ ว่ามีผลต่อการรับรู้และการป้องกันตนเองจากการสื่อดังกล่าวมาน้อยแค่ไหน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ดังนี้
 - 1.1 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการ สูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง
 - 1.2 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการ สูบบุหรี่ ด้านสื่อบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล ได้แก่
 - 2.1 ภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีหรือไม่ ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย นักเรียนเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่ ขณะนี้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่
 - 2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่
 - 2.3 ทักษะคิดเกี่ยวกับบุหรี่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ดังนี้
 - 1.1 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง อยู่ในระดับสูง
 - 1.2 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อบุคคล อยู่ในระดับสูง

2. ตัวแปรด้านภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรีที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ของนักเรียน โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 200 คน ได้แก่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ได้แก่

ชั้น ป.5/1	จำนวน	44	คน
ชั้น ป.5/2	จำนวน	43	คน
ชั้น ป.5/3	จำนวน	37	คน
ชั้น ป.6/1	จำนวน	38	คน
ชั้น ป.6/2	จำนวน	38	คน
รวมจำนวนทั้งสิ้น		200	คน

2. ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษาเดือนสิงหาคม - ธันวาคม 2553

ครั้งที่	รายการกิจกรรม	ระยะเวลา
1	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	25 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
2	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	26 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
3	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	29 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
4	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	30 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
5	การฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี และวิธีเลิกสูบบุหรี และสปอตทีวีรณรงค์การไม่สูบบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	2 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง

ครั้งที่	รายการกิจกรรม	ระยะเวลา
6	การบรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	7 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
7	ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ทำแบบสอบถาม และกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล	9 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง

3. ตัวแปรที่สำคัญ ประกอบด้วย

3.1. ตัวแปรต้น คือ

3.1.1 ภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

3.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

3.1.3 ทศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมวิฑาภิเศก ในสื่อต่างๆ ดังนี้

3.2.1 การใช้สื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

3.2.2 การใช้สื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อบุคคล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ระดับความคิดเห็น (1-5) ซึ่งเป็น Ordinal Scale จะพิจารณาตัวแปรว่ามีอันตรภาคแต่ละอันตรภาคเท่ากัน (Equal Interval) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็น Interval Scale ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษา หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2553

ผลของสื่อ หมายถึง การเปิดรับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ป่านสื่อรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งด้านความถี่ และความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากสื่อเหล่านั้น

โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ป่าน หมายถึง โครงการรณรงค์ให้นักเรียนมีการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ป่าน โดยใช้สื่อต่างๆ เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจต่อนักเรียนเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ป่าน

บุหรี่ป่าน หมายถึง สิ่งเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายในบุหรี่ป่านมีสารเคมีที่ทำให้เกิดโทษต่อร่างกาย เช่น สารนิโคตอริน ที่มีผลกระทบต่อหัวใจและหลอดเลือด สารคาร์บอนมอนน็อกไซด์เป็นตัวยทำลายออกซิเจนในร่างกาย ทาร์และสารกัมมันตภาพรังสี เป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง เป็นต้น สำหรับสาร นิโคตอริน เป็นองค์ประกอบสำคัญให้คนติดบุหรี่ป่าน

การป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ป่าน หมายถึง ความคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสามารถที่จะวิเคราะห์โทษของบุหรี่ป่าน และประเมินปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ป่าน

สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ป่าน หมายถึง สื่อที่ใช้ในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ป่าน ได้แก่ สื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล ซึ่งการสื่อสารจากสื่อดังกล่าว มีความจำเป็นที่ต้องนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เพื่อจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจเกี่ยวกับความรู้ที่จะได้รับจากสื่อดังกล่าว เช่น แผ่นพับ สด๊กเกอร์ นิทรรศการ วิชิตีเรื่องพิษภัยของบุหรี่ป่าน และวิธีเลิกสูบบุหรี่ป่าน ชิตีเกี่ยวกับสปอตทีวีรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ป่าน การบรรยายจากวิทยากร

สื่อเฉพาะเรื่อง หมายถึง เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเองจากผู้วิจัย ได้แก่ การจัดทำนิทรรศการเกี่ยวกับบุหรี่ป่าน และสื่อที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสร้างขึ้น ได้แก่ แผ่นพับ โปสเตอร์ แผ่นพับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโทษการสูบบุหรี่ป่าน วิชิตีเรื่องพิษภัยของบุหรี่ป่าน และวิธีเลิกสูบบุหรี่ป่าน ชิตีเกี่ยวกับสปอตทีวีรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ป่าน เพื่อเป็นสื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ป่านในการป้องกันตนเอง

สื่อบุคคล หมายถึง วิทยากร คือ ผู้ทำวิจัยเป็นผู้พูด บรรยาย และอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ป่านและโทษของบุหรี่ป่าน เพื่อเป็นสื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ป่านในการป้องกันตนเอง ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ป่าน

ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ หมายถึง การรับรู้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุหรี่ในด้านต่างๆ ได้แก่ สารพิษในบุหรี่ โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่และการป้องกัน ผลกระทบของการสูบบุหรี่ และกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่

ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อในทางใดทางหนึ่งทั้งทางบวกและทางลบที่มีต่อการสูบบุหรี่ ผลกระทบต่อการสูบบุหรี่ การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ การมีส่วนร่วมในการรณรงค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงผลของการใช้สื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้ และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการใช้สื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล
3. หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตสื่อรณรงค์การป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบของสื่อเฉพาะเรื่องให้มีความน่าสนใจมากขึ้น
4. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับประถมศึกษา สามารถนำไปวางแผนและกำหนดมาตรการการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับความรู้ และการเปิดรับสื่อของวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับบุหรี่
3. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากบุหรี่
4. แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
5. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากนักเรียนที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น จำนวนไม่น้อยอยากทดลองสิ่งเสพติดที่เรียกว่า “บุหรี่” ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้รับทราบสื่อรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ชนิดใดบ้าง ในการให้ความรู้ ทำความเข้าใจ การป้องกัน การไม่สูบบุหรี่ ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับความรู้ และการเปิดรับสื่อของวัยรุ่น

การเปิดรับข่าวสาร

ในการเปิดรับข่าวสารต่าง ๆ นั้นผู้รับสารไม่สามารถที่จะรับข่าวสารที่เข้ามามากมายได้ทั้งหมด แต่จะเลือกเปิดรับเฉพาะข่าวสารที่ตนสนใจเท่านั้นเราเรียกกระบวนการนี้ว่า กระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ของผู้รับสารซึ่งแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะคติ ฯลฯ กระบวนการเลือกสรรดังกล่าวประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (Klapper, 1960)

1.1 การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึง การที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยมักจะเลือกรับตามความคิดเห็นและความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่

สอดคล้องกับความรู้ที่นึกคิดและความคิดเห็นเดิมของตน เนื่องจากการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมแล้วจะทำให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล หรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า Cognitive Dissonance ฉะนั้นการที่จะลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสาร หรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเดิมของตน

1.2 การเลือกรับรู้หรือตีความหมาย (Selective Perception or Selective Interpretation) หลังจากทีเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้และเลือกตีความสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาพาร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น ฉะนั้นบางครั้งผู้รับสารอาจจะบิดเบือนสารเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเองด้วย

1.3 การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ขัดแย้ง หรือเรื่องที่ค้านกับความคิดเห็นของตนเองโดยง่าย ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของสารที่ได้รับ จึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของคนเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

และชเรมม (Schramm : 1973) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบในด้านต่างๆ ของการเลือกเปิดรับสารของผู้รับสาร ไว้ดังนี้

1. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารแสวงหาข่าวสาร เพื่อตอบสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารจึงช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ว่า ข่าวสารมีประโยชน์ที่แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดพัฒนาการปรับปรุงอุปนิสัยและรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

2. ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุสิ่งของ ฯลฯ แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารต่างกัน

3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน จะทำให้ผู้รับสารมีความสนใจในสื่อที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของคนจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล

5. บุคลิกภาพ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การ โน้มโน้มใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

6. การศึกษาและสภาพสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคลและเป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลนั้น ทั้งการเลือกรับสื่อและการเลือกเนื้อหาข่าวสาร

7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับสาร

8. ทักษะคิด ถือเป็นตัวแปรที่กำหนดการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่างๆ ด้วยการแสดงออกมาทางพฤติกรรมของผู้รับที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ ทักษะคิดของผู้รับสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทักษะคิดเปลี่ยนแปลงไป การรับข่าวสารและการตอบสนองต่อข่าวสารก็จะแตกต่างกันไปด้วย

นอกจากนี้ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2531) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเปิดรับสื่อไว้ต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล มีแนวคิดว่าคนเราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะตัวอย่างมากในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การอบรมชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสติปัญญา ความคิด ทักษะคิด ตลอดจนกระบวนการของการเรียนรู้ การเรียนรู้ การจูงใจ

2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเราจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆก็ตาม นั่นคือมักจะคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร โดยเชื่อว่าลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin s. Bloom : 1971) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่าความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งทั่วๆไป ระลึกถึงวิธีการ กระบวนการ หรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเน้นความจำ

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V Good, 1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากประสบการณ์ต่างๆ

โรเจอร์ส (Rogers, 1978) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึงการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า และจัดระบบเป็น โครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำกับสภาพทางจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ความจำเป็นที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง ที่เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูล วิธีการ กระบวนการ และสถานการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมสะสมไว้ ซึ่งได้จากการสังเกตและประสบการณ์

การประเมินด้านความรู้ หมายถึง การประเมินการเปลี่ยนแปลงความรู้เดิมในเนื้อหา และทักษะในการใช้เนื้อหาความรู้ ตามที่เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin s. Bloom :1971) ได้แยกระดับความรู้ไว้ 6 ระดับ คือ

1. ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะ วิธีการปฏิบัติกระบวนการ และแบบแผนได้ ความสำเร็จในที่นี้คือ สามารถดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้

2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายถึงบุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นภาพ ให้ความหมายแปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่นๆ หรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

3. ระดับของการนำไปใช้ (Application) สามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract) ปฏิบัติตามจริงอย่างเป็นรูปธรรม

4. ระดับของการวิเคราะห์ (Analysis) สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภทหรือการนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง

5. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) คือการนำข้อมูล แนวความคิดมาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ (Creative) ซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม

6. ระดับของการประเมิน (Evaluation) ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งหลักเกณฑ์ การรวบรวมผล ผลข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ได้ข้อตัดสินใจถึงระดับของกิจกรรมแต่ละอย่าง

การเปิดรับสื่อของวัยรุ่น

รูปแบบการเปิดรับสื่อ

กิตติมา สุรสนธิ (2541) ได้ให้ความหมายของการสื่อสาร ไว้ว่า การที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารให้ความร่วมมือ และมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารสอดคล้องกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงจะทำให้การสื่อสารนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ (2542) ที่กล่าวไว้ว่า การสื่อสาร เป็นการถ่ายทอดความหมายของสิ่งที่ต้องการจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อให้บุคคลผู้รับมีความเข้าใจในความหมายที่ได้สื่อสารออกไปตรงกับตนเอง

เกศินี จุฑาวิจิตร (2540) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (To Inform) เป็นวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ต่างๆที่เป็นกิจกรรมนโยบาย หรือความเคลื่อนไหวต่างๆของหน่วยงานให้ผู้รับสารได้ทราบข่าวสาร เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือในการเลือกตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. เพื่อให้การศึกษา (To Educate) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารที่จะสื่อให้ผู้รับสารได้เกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในสิ่งที่ได้สื่อออกไป มากกว่าการที่ได้เพียงแค่การรับทราบหรือการได้พบเห็นโดยปกติทั่วไป
3. เพื่อโน้มน้าวใจ (To Persuade) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะสามารถทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกชอบใจ สนใจ ให้การสนับสนุนและปฏิบัติตาม ในส่วนของผู้รับสารต้องการทำการสื่อสารเพื่อจะได้ข้อมูลไว้ใช้สำหรับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น การโฆษณา หรือการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
4. เพื่อความบันเทิง (To Entertain) เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายถึงผู้รับสารโดยให้ผู้รับได้เกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินใจในสิ่งที่ตนได้สื่อออกไป ในส่วนของผู้รับสารมีความต้องการได้รับความพึงพอใจ เพลิดเพลินและเกิดความสุขสนุกสนาน เช่นกัน

Schramm (1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร จากการที่ผู้รับสารต้องการแสวงหาข่าวสารเพื่อที่จะสนองต่อจุดประสงค์หรือความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งของตน โดยใช้การประเมินสารประโยชน์และเนื้อหาของข่าวสาร จึงทำให้ผู้รับสารได้เกิดการเรียนรู้ว่าข่าวสารแต่ละอย่างนั้นมีประโยชน์ที่แตกต่างกันไป ทำให้เกิดการพัฒนาการและเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยรวมทั้งรูปแบบในการแสวงหาข่าวสาร

2. ประสบการณ์ จากการที่ผู้รับสารมีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งวัตถุประสงค์ของที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ที่เคยได้เรียนรู้มา ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการที่จะทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันไป

3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผู้รับสารมีความสนใจในสื่อที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการรับสาร ทั้งด้านร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับสารของแต่ละบุคคล

5. บุคลิกภาพเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรมที่ผู้รับสารแสดงออก

6. การศึกษาและสภาพสังคม เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดประสบการณ์ และเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมของการสื่อสารของบุคคลแต่ละคน รวมทั้งวิธีการเลือกรับสื่อและการเลือกรับเนื้อหาข่าวสารด้วย

7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลของผู้รับสารนั้น เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับสาร

8. ทัศนคติ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารหรือต่อสิ่งเร้าต่างๆรอบตัว ซึ่งจะแสดงออกมาทางพฤติกรรมของผู้รับสารที่มีต่อข่าวสารในแต่ละประเภทที่พบเห็น ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อข่าวสารนั้น สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงไป การรับข่าวสารและการตอบสนองต่อข่าวสารก็就会有ความแตกต่างกันไปด้วย

การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการประมวลและการตีความข้อมูลต่างๆที่อยู่รอบๆตัวที่ได้มาจากการรู้สึกที่ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ชนิด คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง โดยการรับรู้จะมีเรื่องทางด้านจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ การเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ เข้ามามีบทบาทร่วมอยู่ด้วย (รัชนี นพเกตุ, 2539)

สาวิตรี พิริยะสถิต (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่องความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภูมิภาคตะวันตก พบว่านักเรียนมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด สื่อบุคคลมีการรับรู้จากพ่อแม่มากที่สุด และมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อเฉพาะกิจ ประเภทโปสเตอร์มากที่สุด แต่จากการศึกษาของจิตรา ชนสารเสณี (2541) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติ และทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยม ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติดจากสื่อมวลชน ประเภทโทรทัศน์ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อ

บุคคลมีการเปิดรับจากเพื่อนมากที่สุด และมีการเปิดรับในระดับที่ต่ำจากพ่อแม่ ครู/อาจารย์ และญาติพี่น้อง ตามลำดับและมีการเปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ ประเภทโปสเตอร์ และแผ่นพับในระดับต่ำ จากผลวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีสภาพแวดล้อมต่างกัน

นอกจากนี้ ชวิศา หนูคง (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคิด ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่น ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าวัยรุ่น ทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากสื่อเฉพาะกิจต่ำกว่าสื่อมวลชน และสื่อบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร พรรครักษ์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า แหล่งความรู้เรื่องยาเสพติดที่นักเรียนได้รับและมีความเข้าใจมากที่สุด คือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ ครู ได้รับความรู้น้อยที่สุดคือ พ่อแม่และผู้ปกครอง

เกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด อัญชัชฐา ลั่นซ้ายและ สุจิต ลั่นซ้าย (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในการสื่อสารในเรื่องของความรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์ และวิทยุมีความถี่สูงกว่าครู/อาจารย์ และเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับยาเสพติด

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อส่วนใหญ่ พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และแหล่งข้อมูลที่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดมากที่สุด ได้แก่ สื่อมวลชน รองลงมาคือสื่อบุคคล และสื่อที่มีการเปิดรับและได้รับความรู้น้อยที่สุดคือ สื่อเฉพาะกิจ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารของวัยรุ่นต่อการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่” ผู้วิจัยได้ใช้ “แนวคิดการสื่อสารเพื่อสุขภาพผ่านสื่อมวลชน” เพื่อที่จะศึกษาถึง กระบวนการถ่ายทอดความคิด และนำสื่อสารออกไป ให้สาธารณชนได้ทราบ และเกิดพฤติกรรมคล้อยตาม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยจะศึกษาทั้งช่องทางการสื่อสาร และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร ตลอดจน ศึกษาถึงกระบวนการสื่อสาร ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับบุหรื

ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติดมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

อรเพ็ญ นาควัชระ (2525) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า จะต้องเป็นสิ่งที่ใช้แล้วเกิดการติดทางใจ เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่สุดของสิ่งเสพติด คือ เมื่อเสพแล้วใจต้อง

พยายามชวนชวายเป็นได้สิ่งนั้นมาอีก เป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่วนการติดทางกายนั้นต้องเพิ่มการเสพมากขึ้น การเพิ่มของสิ่งเสพติดต้องมีขีดจำกัดด้วย แม้แต่เฮโรอีนขนาดใช้สูงสุดมี 1,400 มิลลิกรัมต่อวัน ผู้เสพก็ไม่ตายในทันที ยกเว้นมีการเพิ่มขนาดอย่างกะทันหัน อาการ คือ การติดยาเสพติดที่ร้ายแรงบางอย่าง เช่น พวกลิเคน อาจไม่เกี่ยวกับการติดสารเสพติดทางกายและใจเมื่อเลิกอาการถอนยา (abstinence or withdrawal syndrome) คือ มีอาการทุกข์ทรมานทางกายและใจเมื่อเลิกสารนั้น สารเสพติดจึงเป็นพิษแก่ผู้เสพทำให้เดือดร้อนแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อครอบครัว เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ

ไชยยศ เหมะรัชตะ (2529) ได้ให้ความหมายยาเสพติดว่า หมายถึง ยาบางชนิดที่เสพไม่ว่าจะกิน สูบ ฉีด ตามทัศนคติของบุคคลต่างๆ คือ แพทย์ มองยาเสพติดก่อให้เกิดพิษและขณะเดียวกันยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการรักษาโรคบางอย่าง ส่วนเภสัชกรให้ความหมายว่า เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ปรากฏอาการเด่นชัดเมื่อหยุดเสพ และนักกฎหมาย มองยาเสพติดว่าเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรม ส่วนนักสังคมสงเคราะห์ให้ความหมายว่า ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม ประชาชนทั่วไปให้ทัศนะว่า ยาเสพติดเป็นทุมมรณะ ส่วนผู้เสพติดยาเสพติดเป็นสิ่งที่สนองความต้องการของร่างกายและจิตใจ

องค์การอนามัยโลก (W.H.O) (1982 อ้างถึงใน อุดลย์ ต้นประยูร , 2526) ให้ความหมายยาเสพติด คือ ยาหรือสารที่บุคคลเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีหนึ่งวิธีใด เช่น กิน สูบ ฉีดดม ฯลฯ ติดต่อกันชั่วระยะหนึ่ง ทำให้มีผลต่อร่างกาย จิตใจของผู้ใช้ เกิดสภาพเป็นพิษเรื้อรังได้แก่ มีความปรารถนา หรือความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพนั่นต่อไปอีก และมีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณของยาที่เสพให้สูงขึ้นทุกขณะ เมื่อถึงเวลาไม่ได้เสพ จะทำให้ผู้เสพเกิดอาการอยากหรือขาดยา และยาที่เสพนั่นจะทำลายสุขภาพผู้เสพทั้งร่างกายและจิตใจ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกระทรวงมหาดไทย (2539) ได้ให้ความหมายยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไว้ว่า คือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบฉีด หรือด้วยวิธีใดๆ ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ผู้เสพยาต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเป็นลำดับ และจะเกิดอาการถอนยา เมื่อหยุดใช้ยาหรือขาดยา ซึ่งจะเกิดความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และจะมีสุขภาพที่ทรุดโทรมลง

สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (2540) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง ยา หรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญคือ

มีความต้องการจะเสพยานั้นตลอดเวลา แสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจและต้องเพิ่มมากขึ้นถ้าขาดยาจะมีอาการอยากหรือหิวยา สุขภาพเริ่มทรุดโทรม

ยูพา วิสุทธิโกศล (2527) ได้ให้ความหมายยาเสพติดไว้ว่า คือสารเคมีชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือโดยวิธีใดวิธีหนึ่งก็ตาม ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา สุขภาพและทรุดโทรม

ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่

บุหรี่ ถือว่าเป็นสิ่งเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายในบุหรี่มีสารเคมีที่ทำให้เกิดโทษต่อร่างกาย เช่น สารนิโคตริน ที่มีผลกระทบต่อหัวใจและหลอดเลือด สารคาร์บอนมอนนอกไซด์ เป็นตัวทำลายออกซิเจนในร่างกาย ทาร์และสารกัมมันตภาพรังสี เป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง เป็นต้น สำหรับสารนิโคตริน เป็นองค์ประกอบสำคัญให้คนติดบุหรี่ มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท ผลที่สำคัญที่เกิดขึ้นคือ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ตลอดจนระบบทางเดินอาหาร จะทำงานผิดปกติ เช่น หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ท้องแน่น ท้องอืด เบื่ออาหาร ฯลฯ โทษที่ได้รับ ผู้ที่ได้รับนิโคตินเป็นเวลานานๆ ส่วนใหญ่จะมีอาการนอนไม่หลับ หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง เป็นผลในกระเพาะอาหาร โรคที่สำคัญที่ปรากฏขึ้น คือ โรคหลอดเลือดแดงตีบตัน ซึ่งมีผลทำให้ปลายมือ ปลายเท้าอักเสบ ชา เพราะขาดเลือดไปเลี้ยง บางรายอาจต้องตัดทิ้ง และถ้าเกิดที่หลอดเลือดหัวใจ หัวใจขาดเลือด บางรายตายได้อย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากหัวใจวาย การได้รับสารนิโคตินสูงมากอาจชักและตายได้ (สุทธิพันธ์ ธรรมไพจิตร, 2544)

และการสูบบุหรี่เป็นอันตรายอย่างแรงต่อสุขภาพทั้งของผู้ที่สูบบุหรี่และคนที่ใกล้ชิดที่สุดคือนักสูบบุหรี่ เพราะในควันบุหรี่ประกอบด้วยสารพิษต่างๆ หลายชนิดซึ่งมีผลต่อสุขภาพใน 2 ลักษณะคือ ผลต่อสุขภาพทางตรงและผลกระทบต่อสุขภาพทางอ้อม สารพิษเหล่านั้นได้แก่

1. นิโคติน เป็นสารพิษสำคัญที่ทำให้คนติดบุหรี่ มีผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด ทำให้หัวใจเต้นแรง แรงดันเลือดสูง หลอดเลือดเล็กๆมีการบีบรัดตัว มักทำให้เกิดอาการใจเต้น ใจสั่น แน่นท้อง อืดท้อง เบื่ออาหาร มึนงง ถ้าสูบต่อไปนานๆจะทำให้หลอดเลือดตีบและอุดตัน อาจเกิดอันตรายจากการขาดเลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจ บางรายทำให้เกิดหลอดเลือดปลายมือปลายเท้าอุดตัน ทำให้ปลายนิ้วมือและเท้าเน่า ถึงอาจต้องตัดมือและขาทิ้ง

2. ทาร์ คือ สารที่มีลักษณะเป็นน้ำมัน (คล้ายน้ำมันดิน) พบได้ทุกครั้งเมื่อมีการเผาไหม้ของใบยาสูบ กระจายมวนและสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ ในบุหรี่ มีสีเหลืองก่อนไปทางน้ำตาล ในคนที่สูบบุหรี่พบสารทาร์เกาะติดตามเล็บมือ เหงือก ฟัน เป็นสารที่ทำให้เซลล์เปลี่ยนแปลงกลายเป็นเซลล์มะเร็งได้

3. คาร์บอนมอนนอกไซด์ ก๊าซนี้เป็นชนิดเดียวกับก๊าซที่ออกมาจากท่อไอเสียรถยนต์ เมื่อสูดดมเข้าไปจะแทนที่ออกซิเจนในเม็ดเลือดแดง เนื่องจากมีคุณสมบัติในการจับตัวกับเม็ดเลือดแดงได้ดีกว่าออกซิเจน ทำให้ร่างกายทุกส่วนของผู้ที่สูบบุหรี่มีเม็ดเลือดแดงน้อยกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่

4. ไนโตรเจนไดออกไซด์ เป็นสารพิษทำลายเนื้อเยื่อหลอดลมส่วนปลายและผนังถุงลมทำให้ผนังถุงลมบางและโป่งพอง เกิดโรคถุงลมโป่งพองไปเบียดเนื้อปอดส่วนดี ทำให้การฟอกเลือดแลกเปลี่ยนระหว่างก๊าซดีและก๊าซเสียทำได้น้อยลง ผู้สูบบุหรี่อาจเกิดอาการแน่นหน้าอก ไอเรื้อรัง หอบเหนื่อย ออกกำลังกายไม่ได้ อาการเรื้อรังไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และจะทรمانไปตลอดชีวิต บางรายถุงลมที่โป่งพองนั้นฉีกขาด ทำให้ลมสวนเข้าไปในช่องเยื่อหุ้มปอด ไปกดปอดจนแฟบทำให้เกิดอาการเจ็บหน้าอก หอบ เหนื่อยมาก การหายใจล้มเหลว หากแพทย์ช่วยไม่ทันก็เป็นอันตรายถึงชีวิตได้

5. สารไฮโดรเจนไซยาไนด์ เป็นก๊าซพิษที่ทำลายเยื่อหลอดลมส่วนต้น (ส่วนที่มีขน) ทำให้เยื่อหลอดลมห่อนสมรรถภาพไม่สามารถป้องกันเชื้อโรคต่างๆ ที่เข้าไปในหลอดลมและเกิดโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง มีอาการไอเรื้อรัง มีเสมหะเป็นประจำ ทำลายบุคลิกภาพ และสุขภาพเรื่อยๆเมื่อปล่อยให้เป็นอย่างนั้นๆ จะไม่มีโอกาสรักษาให้หายขาดได้ ร่างกายจะทรุดโทรม ออกกำลังกายมากไม่ได้ จนในที่สุดแม้แต่เดินก็หอบเหนื่อย

6. แอมโมเนีย เป็นสารทำให้เกิดหลอดลมอักเสบและยังระคายเคืองต่อตา ดังนั้น ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงจะรู้สึกแสบตา เพราะก๊าซแอมโมเนียในควันบุหรี่ที่วางไว้หรือถือไว้เฉยๆ มีก๊าซนี้มากกว่าที่ ผู้สูบได้รับถึง 70 เท่า

7. สารกัมมันตภาพรังสี ในควันบุหรี่จะมีสารพิษโพลีเนียม-210 ที่มีรังสีแอลฟาอยู่ กัมมันตภาพรังสีของสารนี้เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็งถึง 6 เท่า จึงมีโอกาสป่วยเป็นโรคมะเร็งของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายได้มากเช่นกัน

8. แร่ธาตุต่างๆ เช่น โปแตสเซียม โซเดียม แคลเซียม ทองแดง นิกเกิล และโครเมียม ซึ่งเป็นสารตกค้างในใบยาสูบหลังจากพ่นยามาแผลง ทำให้เกิดภาวะเป็นพิษต่อร่างกาย โดยเฉพาะนิกเกิลเมื่อทำปฏิกิริยากับสารเคมีอื่นจะกลายเป็นสารทาร์ที่ก่อให้เกิดมะเร็งได้

ความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่ พันทีที่จุดไฟสูบบุหรี่ก็เริ่มมีอันตรายต่อสุขภาพทั้งตัวผู้สูบเองและบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ในบุหรี่ 1 มวนจะให้ควันบุหรี่ในปริมาณเกือบ 1 ลิตร และในควันบุหรี่จะมีสารเคมีต่างๆ ที่เป็นสารก่อมะเร็ง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากบุหรื

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้เสนอแนวคิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนหรือกลุ่มวัยรุ่นที่ประสบกับปัญหายาเสพติด โดยการเสนอแนวคิดในการสร้างชุมชนนิยมเพื่อการจัดระเบียบสังคมในรูปแบบใหม่ มุ่งหวังว่าชุมชนจะทำหน้าที่เป็นฐานรองรับกิจกรรมทุกด้านในชีวิต ตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ในการที่จะสร้างชุมชนนิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชนนั้น ภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นกลุ่มแกนนำสำคัญในการริเริ่มโครงการต่างๆ ร่วมกับโรงเรียน สถาบันการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ผู้นำท้องถิ่น สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในแต่ละจังหวัด โดยร่วมมือกันกำหนดว่าต้องการจัดตั้งกลุ่มชุมชนนิยมตามความสนใจของคนอย่างไรบ้าง โดยให้มีความหลากหลายและรองรับกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในทุกๆกลุ่มให้ได้มากที่สุดทั้งที่ตั้งอยู่ในระบบและนอกระบบการศึกษา เช่น

- ชุมชนนิยมด้านกีฬาประเภทต่างๆ เช่น ชุมชนฟุตบอล ชุมชนวอลเลย์บอล ชุมชนว่ายน้ำ ชุมชนยิมนาสติก ชุมชนแบดมินตัน เป็นต้น
- ชุมชนนิยมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ชุมชนอาสาสมัครเพื่อต่อต้านยาเสพติด ชุมชนอ่านหนังสือให้คนตาบอด ชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ ชุมชนเพื่อรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- ชุมชนนิยมเพื่อพัฒนาทักษะตามความสนใจ เช่น ชุมชนดนตรี ชุมชนพัฒนาทักษะทางภาษา ชุมชนพัฒนาศิลปะพื้นบ้าน ชุมชนนักเรียน ชุมชนนักธุรกิจรุ่นเยาว์ ชุมชนพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น
- ชุมชนนิยมกลุ่มอาชีพ เช่น ชุมชนช่างฝีมือ ชุมชนผู้ใช้แรงงาน ชุมชนผู้ขับรถรับจ้าง

สมเชษฐ์ บมไต้ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา พบว่า กิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้นักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมและได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดีที่สุด คือ การจัดกิจกรรมชุมนุม หรือชมรม ประเภทกีฬา ดนตรี และคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ โดยมีการจัดให้นักเรียนได้เข้าค่ายและนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด นอกจากนี้ เอื้อมเดือน ไชยหาญ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะเครือข่ายชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนพบว่า ในส่วนของเครือข่ายกิจกรรมมีลักษณะของความร่วมมือของผู้นำชุมชนในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทเป็นผู้ร่วมในกิจกรรมและชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากแนวความคิดในการสร้างชุมชนนิยม เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด ซึ่งเปรียบเสมือนเชื้อโรคร้ายที่จู่โจมร่างกายที่ละส่วนให้ค่อยๆ อ่อนแอลงจนเสียชีวิตไปในที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความอ่อนแอที่สุด ทั้งยังไม่สามารถช่วยเหลือหรือป้องกันตัวเองได้ ตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีเป็นอันดับแรก ในการสร้างชุมชนนิยมจึงเปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งไม่ให้เชื้อโรคต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นภัยจากยาเสพติด การค้าประเวณีหรือค่านิยมทางด้านความคิดที่ไม่ถูกต้องใดๆ ก็ตาม เข้ามาโจมตีสมาชิกในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิพันธ์ ตรีรกไพจิตร (2544) ที่ได้กล่าวถึงการนำทักษะชีวิตเข้ามาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด ซึ่งโดยทั่วไปนั้นทักษะชีวิต จะมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่วัฒนธรรมที่อยู่อาศัยแต่ในภาพรวมจะพบว่า มีทักษะชีวิตหลัก 10 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision Making) เป็นสิ่งที่นำไปสู่พฤติกรรมต่างๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าบุคคลมีการตัดสินใจที่ดีในการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพ โดยมีประเมิณทางเลือกและผลจากการตัดสินใจเลือกทางเลือคนั้นๆ ก็จะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลนั้น

2. การแก้ปัญหา (Problem Solving) เมื่อมีปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้จะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทักษะการแก้ปัญหาจะช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตนเองได้

3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหในการค้นหาทางเลือกต่างๆ และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกถึงแม้ว่ายังไม่มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาไปใช้ในการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) มีความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และประเมิณปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) หมายถึงความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ความปรารถนาความต้องการ การขอร้อง การดักเตือน และการขอความช่วยเหลือ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Interpersonal Relationship Skill) สามารถช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสามารถที่จะรักษาและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี ซึ่ง

เป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข และรวมถึงการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแหล่งสำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคมอีกด้วย

7. ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) เป็นความสามารถในการเข้าใจในจุดดี จุดด้อย ความต้องการและไม่ต้องการของตนเอง เข้าใจในความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ สามารถอยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ ได้ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอีกด้วย

8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและความเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเราและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม เป็นต้น โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือบุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม เป็นต้น

9. การจัดการเกี่ยวกับอารมณ์ (Coping with Emotions) เป็นการจัดจกและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรงต่างๆ หรือความเศร้าโศกที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ

10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) เป็นความสามารถในการรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรู้ถึงแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เช่น การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในวิถีชีวิต การเรียน รู้วิธีผ่อนคลายเมื่ออยู่ในภาวะตึงเครียดได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ทางด้านสุขภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

ความหมายของการรณรงค์

รณรงค์ (Campaign) จัดอยู่ในประเภทการสื่อสารแบบวางแผน (Planned Communication) ซึ่งการรณรงค์เป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายของการสื่อสาร ตั้งแต่บุคคล 2 คน ไปจนถึงการรณรงค์ในหมู่สาธารณะ และบางครั้ง การรณรงค์อาจกำหนดเป้าหมายเป็นประชาชนนับล้านคนก็ได้ โดยการอาศัยการใช้ช่องทางสื่อสารหลายๆ ช่องทาง และการใช้สารอย่างหลากหลาย

การรณรงค์ มุ่งก่อให้เกิดแผนงานที่เหมาะสม ในการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตามที่เราต้องการ โดยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถแบ่งออกเป็น (ชาดา เศรษฐบุตร, 2551)

1. การเปลี่ยนแปลงทางความคิด (Cognitive Change) หรืออาจเรียกได้ว่า เป็นแผนรณรงค์เพื่อให้เกิดการศึกษาหรือให้ข้อมูลแก่สาธารณะ

2. การเปลี่ยนแปลงการกระทำ (Action Change) เป็นความต้องการให้กลุ่มเป้าหมาย จำนวนมากมีการกระทำบางอย่างในขณะนั้นๆ โดยกลุ่มเป้าหมาย ต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนรณรงค์ จึงยอมทำตามที่ผู้ดำเนินการต้องการ

3. การเปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรม (Behavioral Change) พฤติกรรมเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องของบุคคล ดังนั้น ระดับการเปลี่ยนแปลงนี้ จึงยากมาก เพราะต้องทำให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นถึงประโยชน์อย่างชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. การเปลี่ยนแปลงระดับค่านิยม (Value Change) เป็นระดับการเปลี่ยนแปลงที่ยากมากที่สุด เนื่องจาก ต้องเปลี่ยนความเชื่อ และค่านิยมที่ฝังรากลึกอยู่ในจิตใจ ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลานานและต้องมีการวางกลยุทธ์ที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งมากเกินไป

บุษบา สุธีธร (2530) ได้ให้ความหมายของการรณรงค์ไว้ว่าเป็น โครงการที่จัดขึ้นโดยใช้การสื่อสารในลักษณะของการประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสาร ผ่านหรือกิจกรรมประเภทต่างๆ หลายๆ รูปแบบพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง โดยทุกสื่อหรือกิจกรรมนี้จะเน้นไปที่ประเด็นสำคัญในการรณรงค์ประเด็นเดียวกัน ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความกระตือรือร้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ (interest) ในประเด็นนั้น หรือต้องการสร้างความปลอดภัย (desire) ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและตัดสินใจเข้าร่วม (action) ในกิจกรรมก็ได้ อย่างไรก็ตามโครงการรณรงค์ส่วนมากมักมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะรณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

ณรงค์ สมพงษ์ (2535) ได้ให้ความหมายของการรณรงค์ไว้ว่า การรณรงค์คือวิธีการดำเนินการที่จะสร้างความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การยอมรับวิธีปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

เกษม จันทรน้อย (2537) ได้ให้ความหมายของการรณรงค์ไว้ว่า การรณรงค์หมายถึง การระดมความรู้ ความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายๆเรื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายร่วมมือเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลงตามเป้าหมายของการรณรงค์ โดยอาศัยการระดมข้อมูลเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและการประเมินผล โดยอาศัยเทคนิควิเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายจะรับสารและจะสามารถปฏิบัติเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้อย่างไร

อรรถวรรณ ปิรันธโรวาท (2546) ได้ให้ความหมายของการรณรงค์ไว้ว่า การรณรงค์ หมายถึง ขั้นตอนของเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีกิจกรรมของการโน้มน้าวใจเข้าไปเกี่ยวข้อง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การรณรงค์ทางการประชาสัมพันธ์เพื่อสังคมเป็นการนำเสนอแนวคิดที่ดีมีประโยชน์ต่อสังคม โดยการใช้แนวโน้มนำและวิธีการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมายภายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อคาดหวังให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการรับรู้ เข้าใจ และสนใจ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และประพฤติกปฏิบัติ ตามแนวคิดดังกล่าว โดยจัดทำเป็นแผนการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และเข้าใจ สามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

หลักการต่าง ๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดๆ ของกลุ่มคนไม่ถือเป็นเรื่องง่าย ดังนั้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องกำหนดและวางยุทธวิธีในการรณรงค์เพื่อเสริมสร้างสุขภาพประชาชน โดยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคม ในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสุขภาพ เพื่อให้บรรลุผลในการลดอัตราการเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควร กระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความเชื่อ และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งถือเป็นอีกทางอีกที่จะช่วยลดภาระทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ก็ถือเป็นอีกหนึ่งนโยบายเสริมสร้างสุขภาพของประชาชน จึงได้ตั้งเป้าหมายว่า การรณรงค์เพื่อการควบคุมการบริโภคยาสูบของไทยที่ผ่านมาสามารถประสบผลสำเร็จได้ เป็นการผลักดันประเด็นนี้เป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องอยู่ในความสนใจของประชาชนตลอดเวลา และแม้นโยบายการควบคุมยาสูบจะได้รับการสนับสนุนทุกภาค แต่ยังคงขาดความเข้มแข็งในด้านการรณรงค์ทางสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน เพื่อให้ความรู้ และกระตุ้นให้สาธารณชนตื่นตัว และดำเนินการในประเด็นสำคัญๆ ในการเสริมคุณค่าด้านสุขภาพในสังคมไทย

จากการสำรวจ พบว่า ในปัจจุบันผู้ชายไทย จะมีอายุสั้นกว่าที่ควรจะเป็น เฉลี่ยถึงคนละ 19 ปี ในขณะที่ผู้หญิงไทย มีอายุสั้นกว่าที่ควรเฉลี่ยคนละ 15 ปี ซึ่งสาเหตุการเสียชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่มาจากปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา อุบัติเหตุ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม ฯลฯ โดยคนไทยต้องใช้จ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลถึงปีละ 2,000,000 ล้านบาท

ซึ่งจะเห็นได้ว่าสาเหตุของการเสียชีวิตของคนไทยตามสถิติดังกล่าว ล้วนมาจากโรคภัยที่สามารถป้องกันได้ จนถึงวันนี้ เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การสร้างเสริมสุขภาพ เป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญในการแก้ปัญหา ซึ่งเน้นหนักไปที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิถีชีวิต และสภาพแวดล้อม เช่น เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ งดสูบบุหรี่ และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างปลอดภัย อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ป้องกันโรคขณะมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ส่วนการที่มีพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ พ.ศ. 2544 เกิดขึ้นทำให้การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ สามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากได้รับเงินกองทุนอุดหนุน จากการจัดสรรเงินภาษีบุหรี่ และสุรา ทำให้มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนการรณรงค์ทางสื่อมากขึ้น โดยแหล่งเงินทุน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งด้านการสนับสนุนการรณรงค์ทางสื่อ การสนับสนุนบริการคลินิก อดบุหรี่ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การผลักดัน นโยบายเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่

นอกจาก จะเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อให้สังคมไทยปลอดบุหรี่แล้ว สสส. ยังได้กำหนดโครงการต่างๆขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ทั้งภาครัฐและเอกชน หันมาให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เช่น โครงการสัมมนา “เวทีแห่งพลังเยาวชน นักรณรงค์ไม่สูบบุหรี่” หรือ Youth Power Forum ซึ่งจะเป็นการรวมเครือข่ายเยาวชนนักรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ จากโรงเรียนต่างๆทั่วประเทศ และร่วมกันจัดนิทรรศการผลงานการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ อีกทั้งเป็นการนำเสนอผลงาน “หลากหลายความภาคภูมิใจกับการเป็นนักรณรงค์ไม่สูบบุหรี่” โดยกลุ่มเยาวชนนักรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ จากโรงเรียนต่างๆนอกจากนี้ จะได้จัดให้มีการอภิปราย “ข้อเสนอจากเยาวชนเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่” โดยตัวแทนเยาวชนจากโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

สำหรับ โครงการอื่นๆ ที่จะเป็นการช่วยกระตุ้นให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ นั้น ยังมี “โครงการประกวดออกแบบสื่อแนวใหม่ เพื่อเยาวชนปลอดบุหรี่” เพื่อเป็นการสร้างกระแสให้กลุ่มเยาวชนเกิดความตื่นตัว รวมไปถึง นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่ศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เพื่อใช้เป็นสื่อต้นแบบในการรณรงค์กับเยาวชนด้วยตนเอง ซึ่งเชื่อว่า จะทำให้ได้สื่อที่หลากหลาย น่าสนใจ และเข้ากลุ่มเยาวชนได้อย่างแท้จริง

ลักษณะของการรณรงค์

การรณรงค์ต่างๆ จะจัดทำเป็นโครงการ โดยเน้นเนื้อหาหรือข่าวสารที่มีแนวคิด เดี่ยวอย่างชัดเจนและทำการสื่อสารให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ และเข้าใจ นำไปสู่การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการรณรงค์นั้นๆ การรณรงค์ที่ดีจึงควรกำหนดช่วงระยะเวลาในการ

ดำเนินการให้ชัดเจนว่าเริ่มต้นเมื่อไรและจะสิ้นสุดเมื่อไร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ มีลักษณะที่สำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้ (วิมลพรรณ อากาเวท , 2546)

1. มีการจัดทำเป็นโครงการหรือแผนปฏิบัติการที่มีกำหนดแนวทางปฏิบัติเอาไว้ล่วงหน้าโดยตรวจสอบความเกี่ยวข้องหรือจุดมุ่งหมายของโครงการ ต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับนโยบายหรือแผนหลักในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสถาบัน องค์กร และโครงการรณรงค์ต้องอาศัยความร่วมมือในระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างกว้างขวางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ การรณรงค์เป็นการกระทำที่มีเป้าหมาย (A campaign is purposive) ในการกระทำรณรงค์ใดๆ ผู้ทำการรณรงค์จะต้องคาดหวังผลตอบแทนที่จะเกิดจากการสื่อสารของตนไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผลตอบแทนดังกล่าวนั้นครอบคลุมตั้งแต่ระดับบุคคลขึ้นไปจนกระทั่งถึงระดับสังคมเป็นส่วนรวมผลตอบแทนดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้รับหรือผู้ส่งก็ได้

2. การรณรงค์มีเป้าหมายไปยังชนกลุ่มใหญ่ (A campaign is aimed a large audience) การที่ใช้คำว่า “ชนกลุ่มใหญ่” ก็เพื่อจะแยกคำว่า การรณรงค์ออกจากการสื่อสารระหว่างกลุ่มย่อยอื่นๆนั่นเอง กลุ่มเป้าหมายของการรณรงค์จะถูกกำหนดโดยจุดประสงค์ หรือเป้าหมายของการรณรงค์นั้นๆ อย่างไรก็ตามกลุ่มเป้าหมายของการรณรงค์ก็อาจเป็นไปได้ตั้งแต่กลุ่มพนักงานเพียงไม่กี่ร้อยคนของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง ไปจนถึงกลุ่มประชากรทั้งหมดของประเทศใดประเทศหนึ่ง โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต้องกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ประชาชนเป้าหมายที่ต้องการติดต่อสื่อสารว่าเป็นใคร อาศัยอยู่ในพื้นที่ใด

3. การจัดทำโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต้องเน้นหรือต้องกำหนดประเด็นสำคัญในการรณรงค์ประเด็นเดียวให้ชัดเจน เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้ สนใจและมีความเข้าใจ ประรณณาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

4. โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เป็นโครงการที่มีลักษณะของการประชาสัมพันธ์โดยอาศัยสื่อประเภทต่างๆ เพื่อส่งข่าวสารหรือแนวคิดในการรณรงค์ให้กลุ่มประชาชนเป้าหมายได้เข้าใจ รับรู้ และต้องการกระทำอย่างต่อเนื่อง การรณรงค์ประกอบด้วยชุดของสื่อที่มีการเตรียมและวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งชุดของการสื่อสารดังกล่าวมักถูกจัดเตรียมขึ้นเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายที่จะสื่อที่มีอยู่ก่อนแล้วให้เหมาะสม หรือให้เพียงพอต่อการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้ สื่อ/กิจกรรมที่มักใช้กันอย่างเห็นได้ชัดก็คือ การใช้สื่อข้อความและการกระจายข้อความนั้นไปสู่กลุ่มผู้ฟัง ซึ่งความสัมฤทธิ์ผลของการรณรงค์มักจะขึ้นอยู่กับว่าวิธีการสื่อสารที่ใช้จะมีการประสานกันดีมาน้อยเพียงใด

5. มีลักษณะของการโน้มน้าวใจอยู่ด้วยเสมอ โดยเหตุที่การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินกิจกรรมให้ลุล่วง การรณรงค์จึงต้องรวมการจูงใจเพื่อให้ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ หรือพฤติกรรม และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ดังกล่าว

6. มีการกำหนดช่วงระยะเวลาในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ไว้อย่างชัดเจนว่าเริ่ม ดำเนินการและสิ้นสุดเมื่อไร การรณรงค์จะต้องมีการกำหนดเวลา/ช่วงเวลาการรณรงค์ที่กำหนดไว้ อย่างแน่นอนลงไป ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวจะนับตั้งแต่การเริ่มรณรงค์จนกระทั่งถึงการประเมินผล สัมฤทธิ์ผลของการรณรงค์นั้นๆ อย่างไรก็ตามการรณรงค์บางโครงการที่มีเป้าหมายที่ต่อเนื่อง เช่น การโฆษณาขายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ซึ่งข้อความที่ใช้ในการสื่อสารอาจจะเปลี่ยนเป็นระยะๆ แต่ เป้าหมายของการขายยังคงเหมือนเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงไปใช้ข้อความใหม่อาจถือว่าการเริ่ม รณรงค์ขึ้นใหม่ ช่วงเวลาของการรณรงค์อาจยากที่จะกำหนดลงไปให้ได้ชัดเจนตัว ในกรณีที่มีการ รณรงค์ขึ้นใหม่ ช่วงเวลาของการรณรงค์อาจยากที่จะกำหนดลงไปให้ชัดเจนตัว ในกรณีที่มีการ รณรงค์นั้นๆ มีเป้าหมายเป็นแบบระยะยาว เช่น การรณรงค์การป้องกันโรคหัวใจของมหาวิทยาลัย สแตนฟอร์ด เป็นต้น อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้ว การรณรงค์แต่ละครั้งมักจะกำหนดช่วงเวลาการ รณรงค์ไว้อย่างชัดเจน เช่น เป็นอาทิตย์ หรือเดือน เป็นต้น

นอกจากนี้ อรวรรณ ปิลาธิ์โอวาท (2546) ยังกล่าวถึงลักษณะของการรณรงค์ เพื่อกิจกรรมสาธารณะไว้ว่า

1. มีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง เช่น การรณรงค์ให้กรุงเทพมหานครสะอาด การรณรงค์ให้ประชาชนดื่มนม การรณรงค์ให้วางแผนครอบครัว ฯลฯ
2. มีโครงสร้างของการทำงานแบบองค์กร การรณรงค์จะมีผู้รับผิดชอบที่จะ ทำ การรณรงค์ซึ่งจะพัฒนาขึ้นมาเป็นองค์กรทั้งแบบส่วนตัวและมูลนิธิ องค์กรนี้มักจะมี “สำนักงาน” ทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน และหาทุน
3. มีผู้นำ การรณรงค์หากปราศจากผู้นำก็คงจะพัฒนาไปไม่ได้ และอาจต้องสลาย ไปในที่สุด
4. ไม่มีฝ่ายต่อต้านอย่างจริงจัง การรณรงค์ไม่เหมือนกับการเคลื่อนไหวซึ่งมักจะ เป็นการริเริ่มการเปลี่ยนแปลงหรือการคัดค้านสถานการณ์ดั้งเดิม ปัญหาที่การรณรงค์ประสบเป็น ประจำก็คือ ผู้รับสารไม่ตระหนักว่ามีการรณรงค์นั้นๆ หรือผู้รับสารเฉยเมยไม่เอาใจใส่
5. มีลักษณะของการโน้มน้าวใจอยู่ด้วยเสมอ โดยเหตุที่การรณรงค์มีจุดมุ่งหมายที่ จะดำเนินกิจกรรมใดให้ลุล่วง การรณรงค์จึงต้องการจูงใจเพื่อให้ผู้รับสารเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ หรือพฤติกรรม

5. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

สื่อที่ใช้ในการรณรงค์ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อเฉพาะเรื่อง ซึ่งมีลักษณะและประสิทธิภาพในการนำมาใช้เพื่อการรณรงค์ที่แตกต่างกันดังนี้

1. สื่อบุคคล (Mediated Person)

สื่อบุคคลนับว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ต่องานสื่อสารนวัตกรรม ทั้งนี้ เพราะสื่อบุคคลมีความสำคัญมากในการจูงใจ และการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้วยสื่อบุคคลมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (กนกรัตน์ สุชะวัตนะ, 2534) คือ

1.1 การไหลของข่าวสารเป็นแบบขลุวิถึ (two-way communication) ทำให้ง่ายต่อการโต้ตอบได้ทันที นอกจากนี้สามารถที่จะอธิบายปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนกว่าสื่ออื่น

1.2 การสื่อสารเป็นแบบลักษณะตัวต่อตัว หากผู้รับสารมีความเชื่อถือในตัวผู้ส่งสารก็จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ปริมาณของปฏิกิริยาตอบสนองในขณะที่ทำการสื่อสารเกิดขึ้นในระดับสูง

1.4 ช่วยลดกระบวนการทางเลือกในทางจิตวิทยา (Selective process) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกรับสาร (selective exposure)

แต่อย่างไรก็ตาม สื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีข้อด้อยคือ ไม่สามารถที่จะส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็วได้ จากรายงานการวิจัยพบว่าสื่อบุคคลเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการสร้างทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล

ลาซาเฟ้ด และเมนเซล (Lazarsfeld and Menzel, 1968) ได้ให้เหตุผลในควมมีประสิทธิภาพของสื่อบุคคลว่า

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงการสนทนาหรือรับฟัง เป็นไปได้ยากกว่าการรับฟังข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยในการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารอาจหลีกเลี่ยงไม่รับฟังเนื้อหาที่ขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อของตน หรือเรื่องที่ไม่สนใจได้ง่าย

2. การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน เปิดโอกาสให้ผู้ส่งสารสามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนากันได้โดยในเวลาอันรวดเร็ว หากเนื้อหาที่สนทนานั้นได้รับการต่อต้านจากคู่สนทนา

3. การสื่อสารระหว่างบุคคล มักจะมีลักษณะง่าย เป็นกันเองทำให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเห็นจากผู้พูดง่ายขึ้น

4. ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจและความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จัก และนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่รู้จัก แล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย

สำหรับสื่อบุคคลที่ใช้ในการรณรงค์ เช่น พ่อแม่ ญาติ-พี่ น้อง ครู/อาจารย์ เพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน

2. สื่อเฉพาะเรื่อง

สื่อเฉพาะเรื่องจัดเป็นสื่อที่มุ่งเน้นเพื่อนำมาใช้ในการเฉพาะเรื่อง คุณสมบัติของสื่อเฉพาะเรื่องที่จะกล่าวถึงเป็นของสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะเรื่อง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 สื่อเฉพาะเรื่องเป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ ผู้อ่านสามารถอ่านสื่อเฉพาะเรื่องได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ที่ติดสื่อไว้

2.2 สื่อเฉพาะเรื่องสามารถบรรจุรายละเอียดของข่าวสารได้ตามที่ผู้ส่งข่าวสารกำหนด นอกจากนี้ยังสามารถสอดใส่ความน่าสนใจ เช่น สี ภาพประกอบได้

2.3 สื่อเฉพาะเรื่องมีความคงทนถาวร สามารถเก็บไว้คั่นคว่ำอ้างอิงและเผยแพร่ต่อไปยังผู้อื่นได้

การผลิตสื่อเฉพาะเรื่องที่มีคุณภาพควรมีลักษณะดังนี้ (กนกรัตน์ สุชะวัฒนะ, 2534)

1. ใช้ประโยชน์สั้นกระชับ
2. การใช้คำสั้นๆ ดีกว่าคำยาวๆ
3. การใช้ภาษาธรรมดาๆ ที่คุ้นเคยอยู่แล้วดีกว่าใช้ภาษาที่ไม่คุ้นเคย
4. ความเป็นสามัญแบบปดูชน เช่น การกล่าวถึงคนรู้จัก ความเป็นกันเอง จะทวีความน่าอ่านมากขึ้น

สำหรับสื่อเฉพาะเรื่องที่ใช้ในการรณรงค์ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ ป้ายกลางแจ้งการจัดนิทรรศการ เป็นต้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Welshimer และ Harris (1994) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางสำหรับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนเพื่อป้องกันการใช้และติดบุหรี่ (guidelines for school health program to prevent tobacco use and addiction) โดยโครงการของโรงเรียนจะถูกออกแบบเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่และเป็น

ยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพในการรณรงค์การใช้บุหรี่ของสหรัฐ ยุทธวิธีเหล่านี้มาจากแนวความคิดในการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยหนุ่มสาว แนวคิดดังกล่าวถูกพัฒนาโดย CDC ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ชำนาญจาก 29 องค์กรของรัฐ องค์กรอาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่ป้องกันการสูบบุหรี่ในเรื่องการนำโครงการป้องกันการสูบบุหรี่ วิธีการศึกษา โดยทบทวนอย่างเจาะลึกของการค้นคว้าวิจัย ทฤษฎี และการใช้โครงการป้องกันการสูบบุหรี่ สรุปแนวทางได้ดังนี้ พัฒนาและนำนโยบายว่าด้วยการสูบบุหรี่มาบังคับใช้ และสอนเกี่ยวกับผลที่จะตามมาทางสังคมของการสูบบุหรี่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในด้านจิตวิทยาโดยให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกัน

การใช้บุหรี่ในระดับอนุบาล จนถึงระดับเกรด 12 และให้การอบรมเฉพาะแก่ครูอาจารย์โดยขอความสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการป้องกันการสูบบุหรี่และสนับสนุนการหยุดสูบบุหรี่ การใช้บุหรี่ของบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการประเมินผลโครงการป้องกันการสูบบุหรี่เป็นระยะ

บอทวิน ละคมะ (Botvin, 1994) ทำการศึกษาถึงสาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นในอเมริกา โดยทำการศึกษาในเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ 7 จำนวน 757 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าเพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกันเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนที่สำคัญที่สุด ปัจจัยทางด้านจิตใจซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกสิ้นหวังท้อแท้ในความสามารถของตน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มโอกาสในการสูบบุหรี่ พบว่า การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในอดีตมีอัตราเสี่ยง 3.0 เท่า ถ้าเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปสูบบุหรี่ และมีอัตราเสี่ยง 2.6 เท่า ถ้าพวกเดียวกันสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 50 และพบว่าการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในปัจจุบันนั้น มีอิทธิพลจากเพื่อนเช่นเดียวกัน พบว่าอัตราเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในปัจจุบันมีถึง 19.6 เท่า ถ้าเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 สูบบุหรี่ และอัตราเสี่ยง 7.7 เท่า ถ้าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวก ส่วนแนวโน้มการสูบบุหรี่ในอนาคตภายใน 1 ปีข้างหน้า พบว่ามีอิทธิพลต่อสังคมและเพื่อนค่อนข้างมาก โดยพบว่าอัตราเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในอนาคต 2.0 เท่า ถ้าเพื่อนมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวกจะมีอัตราเสี่ยง 3.1 เท่า ถ้าเพื่อนสูบบุหรี่และ 3.2 เท่า ถ้ามีเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 สูบบุหรี่ นอกจากนี้ถ้ามีพวกเดียวกันสูบบุหรี่จะมีอัตราเสี่ยง 2.8 เท่า และเพิ่มเป็น 3.0 เท่า ถ้าพวกเดียวกันสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 50

ดังนั้นจากการศึกษาของบอทวิน ละคมะ (Botvin, 1994) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ โครงสร้างครอบครัว เพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกัน สำหรับเพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกันเป็นกลุ่มวิกฤตที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่ร้ายแรง ส่วนการเลียนแบบหรือผู้ใหญ่ผู้นั้นไม่ได้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้

วัยรุ่นสูบบุหรี่ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้พบว่าทัศนคติของผู้ปกครองต่อการสูบบุหรี่เชิงบวก และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู จะมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน

ชาร์ตันและไวล์ (Charton and While, 1994) ศึกษาถึงการกำหนดนโยบายของการสูบบุหรี่ในโรงเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และอุบัติการณ์การสูบบุหรี่ในอังกฤษและเวลส์ โดยใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ สํารวจทั้งนักเรียนและผู้บริหารของโรงเรียนและวิทยาลัยใหญ่ๆ ในปี 1990 ผลการศึกษาพบว่าร้อยละ 37 ของผู้บริหารโรงเรียนและวิทยาลัย เขียนนโยบายและระเบียบการสูบบุหรี่ไว้ในโรงเรียน และวิทยาลัยของตนร้อยละ 97 ของผู้บริหารในโรงเรียนอนุญาตให้บุคลากรของตนสูบบุหรี่ได้ แต่ต้องไม่สูบบุหรี่หน้านักเรียน โดยภาพรวมแล้วมีนักเรียนจำนวนน้อยที่สูบบุหรี่ นโยบายการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ลดลงของนักเรียน โดยพบว่าเมื่อย้ายบุคลากรที่สูบบุหรี่ออกจากโรงเรียนหรือวิทยาลัย พบว่าสามารถลดอัตราเสี่ยงของการสูบบุหรี่ของนักเรียนในวิทยาลัยได้อย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการลดอัตราการสูบบุหรี่ของนักเรียนในโรงเรียนอย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับอนุญาตให้สูบบุหรี่ได้ จะสูบบุหรี่ประมาณ 17 มวนต่อสัปดาห์ในโรงเรียนและ 17 มวนต่อสัปดาห์นอกโรงเรียน รวมทั้งหมดประมาณสัปดาห์ละ 45 มวน ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้สูบบุหรี่จะสูบบุหรี่ประมาณ 7 มวนต่อสัปดาห์ในโรงเรียน และ 18 มวนต่อสัปดาห์นอกโรงเรียน รวมทั้งหมดประมาณสัปดาห์ละ 25 มวน จึงเป็นที่น่าสนใจว่านักเรียนสูบบุหรี่มากกว่า 1 มวนต่อวันในโรงเรียน และจากการสำรวจพบว่าร้อยละ 69 ของนักเรียนเห็นว่าควรอนุญาตให้สูบบุหรี่ในโรงเรียนและร้อยละ 31 เห็นว่าไม่ควรอนุญาตให้สูบบุหรี่ในโรงเรียนจากการทดสอบสมการถดถอย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ นโยบายการสูบบุหรี่ บิดามารดา พี่ชาย น้องชาย และเพื่อนสนิท

มยุรี จิรวินิชย์ และสมรัตน์ เลิศมหาฤกษ์ (2534) ได้ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2533 พบว่า นิสิตที่สูบบุหรี่มีความรู้ในเรื่องโรคที่พบบ่อยในการสูบบุหรี่น้อยกว่านิสิตที่ไม่สูบบุหรี่ และผู้ที่สูบบุหรี่มีความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรคน้อยกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ด้านทัศนคติพบว่า นิสิตที่สูบบุหรี่มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในทางลบ ส่วนนิสิตที่ไม่สูบบุหรี่ มีทัศนคติว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทำให้ผู้อื่นรำคาญ มีผลร้ายต่อคนข้างเคียงที่ได้รับควันและการมีกลิ่นตัวเป็นที่น่ารังเกียจ

อมร วัฒนธีรางกูร (2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าทัศนคติกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

(P - value < 0.05) และความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (P - value < 0.05)

สมพร แข่งเพ็ญแข (2537) ได้ศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชาชนในเขตตำบลบ้านกลาง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 423 คน เป็นเพศชายอายุมากกว่า 40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร จากการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่จากโทรทัศน์ มีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ในระดับปานกลาง มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ แต่มีความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ในระดับปานกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชาดา เมธิคุณารณ์(2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการรับข่าวสารการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกชมรมเยาวชนปลอดสะอาด มูลนิธิหมอชาวบ้าน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากโทรทัศน์มากที่สุด และเปิดรับข่าวสารการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ จากสื่อต่างๆ เรียงตามลำดับ คือ จดหมายข่าวของชมรมโทรทัศน์

ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ฯ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่

เพศ ภูมิลำเนา การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว และ การสูบบุหรี่ของเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และความรู้เกี่ยวกับบุหรี่

เพศ ภูมิลำเนา การสูบบุหรี่ของเพื่อน ไม่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการรณรงค์ฯแตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ในครอบครัว มีความคิดเห็นต่อการรณรงค์ฯในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผู้สูบบุหรี่ในครอบครัว

ภูมิลำเนา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ฯ เพศ การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัวและเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรณรงค์

เพศ ภูมิลำเนา และการสูบบุหรี่ของเพื่อน ไม่ได้ทำให้การใช้ประโยชน์จากข่าวสารแตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ในครอบครัว มีการนำข่าวสารใช้ประโยชน์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผู้สูบบุหรี่ในครอบครัว

พลาเดช เกลยกิตติ และคณะ (2539) ได้ศึกษาถึง “พฤติกรรมกรรมการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเยาวชน ในเขตภาคเหนือตอนบน” โดยได้ศึกษาถึงพฤติกรรมเบื้องต้นของกลุ่มวัยรุ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ที่นำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างเริ่มมีการสูบบุหรี่ อายุเฉลี่ยตั้งแต่ 14 ปี 4 เดือน โดยส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความรู้เกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่ ตั้งแต่ระดับปานกลาง จนถึงค่อนข้างสูง ส่วนแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า เกิดจากความเชื่อ ค่านิยมสังคม และสิ่งแวดล้อมมากกว่าปัจจัยอื่นๆ

นวพรรณ สันตยากร (2540) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการต่อการจัดเขตปลอดบุหรี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่ากฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่มีผลในทางปฏิบัติหรือไม่ โดยการสุ่มสำรวจในอำเภอเมือง 4 จังหวัด จาก 4 ภาค ในกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม คือ เจ้าของร้าน พนักงานเสิร์ฟ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชนผู้มารับประทานอาหารที่มีห้องปรับอากาศ จำนวน 1,744 คน การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (กว่าร้อยละ 94) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโทษภัยของผู้สูบบุหรี่และผู้สูบบุหรี่ใกล้เคียงเป็นอย่างดี

ขวัญรักษ์ วชิรชนเสถียร (2541) ศึกษาถึง “ประสิทธิผลของโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการ โรงเรียนสีขาว ที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” ซึ่งผลวิจัยมุ่งศึกษาถึง ประสิทธิภาพการรณรงค์ โครงการโรงเรียนสีขาว ที่ปราศจากยาเสพติด โดยเป็นการกำหนดแนวทางในการเสริมสร้างสุขภาพของนักเรียน รวมทั้งกระตุ้นให้เด็ก และเยาวชนในวัยเรียน รับทราบและตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ที่กำลังแพร่ระบาดเข้าสู่โรงเรียน

งานวิจัยดังกล่าว นอกจากจะเป็นการศึกษาถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการโฆษณาประชาสัมพันธ์แล้ว ยังได้เสนอแนะแนวทางในการรณรงค์ให้เด็กและเยาวชน ห่างไกลจากยาเสพติดด้วย

เจือจันทร์ วัฒนกิจเจริญ (2543) ศึกษาผลงานของโครงการชั้นเรียนปลอดบุหรี่ต่อความรู้และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิศึกษา ทั้งหญิงและชาย จำนวน 474 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำนวน 269 และ 205 คน ตามลำดับ กิจกรรม คือ การให้ความรู้เรื่องบุหรี่ด้านต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงของโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เป็นปัจจัยร่วมที่ทำให้นักเรียนรับรู้ถึงภาวะคุกคามจากปัญหาสุขภาพที่จะเกิดกับตนเอง ครอบครัวและคนรอบข้าง และมีปัจจัยกระตุ้นคือ การรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ผ่านสื่อต่างๆ โดยชมวีดิทัศน์ และกิจกรรมเกมต่าง ๆ เช่น เกมนักข่าว กิจกรรม

บทบาทสมมติ เรื่อง การปฏิเสธบุหรี่และกิจกรรมทดลองทางวิทยาศาสตร์ ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม ความรู้ และเจตคติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าความรู้และเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติประเมินผลครั้งที่ 1 และกลุ่มทดลองมีค่าความรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติ แล้วการติดตามผล 1 ปี ส่วนเจตคติไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผลการทดลองที่บอกว่ากลุ่มทดลองค่าความรู้และเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งหลังทดลองและติดตามประเมินผลหลังทดลองผ่านไป 1 ปี หลังทดลองระดับการรับรู้และเจตคติยังสูงจนกระทั่ง 1 ปี เนื่องจากกลุ่มทดลองมีความรู้และได้รับการกระตุ้นโดยสื่อโฆษณาต่างๆอยู่บ่อยๆจากหลากหลายแห่งอย่างต่อเนื่องและมีความตระหนักรู้แล้ว จึงมีผลทำให้ความรู้และเจตคติหลังทดลองผ่านไป 1 ปียังคงสูงอยู่

ประไพจิตร ชุมแวงวาปี (2542) ที่ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาต่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่นเป็นวิจัยกึ่งทดลอง มีนักศึกษากลุ่มทดลอง 46 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 47 คน เพื่อให้นักศึกษาเกิดการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคและอันตรายจากการสูบบุหรี่ การรับรู้ความรุนแรงที่เกิดจากการสูบบุหรี่ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการเลิกสูบบุหรี่ ตลอดจนการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการเลิกสูบบุหรี่ มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้โดยการถามตอบ ใช้เทปวีดิทัศน์เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ หุ่นจำลองสรีระของมนุษย์ คู่มือความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ อภิปรายหมู่โดยใช้ตัวแบบจริงที่สามารถเลิกสูบบุหรี่แล้ว เช่น อาจารย์ รุ่นพี่ที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ผลการทดลองพบว่า หลังจากทดลอง 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยต่างๆสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เช่น การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคและอันตรายจากการสูบบุหรี่ การรับรู้ความรุนแรงของโรคและความรุนแรงที่เกิดจากการสูบบุหรี่ การรับรู้ประโยชน์ การปฏิบัติตัวในการเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ชูพักตร์ ลีวงศ์วัฒน์ และคณะ (2543) ได้ศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดระยอง จำนวน 353 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิงร้อยละ 69.7 และอายุต่ำกว่า 20 ปีมากที่สุดร้อยละ 49.9 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับความรู้และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดังนั้นหน่วยที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมให้ความรู้โดยการใช้สื่อต่าง ๆ กระตุ้นให้นักศึกษาได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพิษภัยของการสูบบุหรี่อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงควรสนับสนุนให้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ในการลดละเลิก การสูบบุหรี่ โดยเฉพาะนักศึกษาหญิง ที่ผลวิจัยพบว่ามีความรู้และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ดีว่านักเรียนชาย โดยช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นกำลังใจ และช่วยสร้างความมั่นใจแก่นักศึกษาชายให้เกิดการยอมรับว่า ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่มีความเป็นผู้นำ สมควรเป็นตัวอย่างของ

วัยรุ่นไทยและเป็นผู้นำของครอบครัวต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจที่ท้าทายของสังคมไทยที่พบว่า หนุ่มสาวที่ติดการสูบบุหรี่ เนื่องจากการโฆษณาของบริษัทบุหรี่มีความสำเร็จในการชักจูงวัยรุ่นให้ มีทัศนคติหรือค่านิยมที่นำไปสู่พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ นอกจากการโฆษณา สารระเหยสำคัญในการ สื่อสาร คือ ยี่ห้อยี่ห้อที่ได้รับการพัฒนาเพื่อบ่งบอกถึงภาพลักษณ์ และการกำหนดราคาที่วัยรุ่น สามารถซื้อได้ รวมถึงสูตรของบุหรี่ที่ผสมเกลืออินทรีย์ทำให้ควันบุหรี่มีรสชาติถูกปาก โดยเฉพาะ สำหรับผู้บริโภคชายใหม่ แม้ว่าการสูบบุหรี่ในหมู่วัยรุ่นหญิงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะถือว่ายัง ไม่มาก แต่ก็มีความวิตกกังวลว่าผู้หญิงกลุ่มนี้จะสูบบุหรี่มากขึ้นเหมือนประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และ ฟิลิปปินส์ ในการโฆษณานูหรี่สิ่งที่สำคัญกับกลุ่มวัยรุ่นคือ การเชื่อมโยงนูหรี่เข้ากับความเป็น อิสระ ความมีเสน่ห์ทางเพศ การมีหุ่นผอมเพรียว ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่วัยรุ่นหญิงใฝ่ฝัน

ทักษิณรา ขำจิตร (2548) ได้ศึกษาเรื่องมุมมองของนักเรียนโรงเรียนนายเรือต่อ การสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ปี 2548 การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเองสำรวจมุมมองเรื่องการสูบบุหรี่และการให้ความสำคัญใน นโยบายและกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนนายเรือซึ่งมีกฎเกณฑ์ที่ เคร่งครัดไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในโรงเรียน ปีการศึกษา 2548 ทุกชั้นปีรวม 516 คน โดยไม่มีการสุ่ม ตัวอย่าง โดยผลความร่วมมือในการตอบกลับเป็นร้อยละ 98.5 นักเรียนนายเรือมีอายุเฉลี่ย 21.6 ปี เกรดเฉลี่ย 2.8 รายได้เฉลี่ยประมาณคนละ 4,800 บาทต่อเดือน นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.2) ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 12.6 เคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้ว และมีเพียงร้อยละ 18.3 ที่ปัจจุบันยัง สูบบุหรี่อยู่ โดยเป็นการสูบเวลาออกจากโรงเรียน อัตราการสูบบุหรี่สูงสุดในนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ในกลุ่มที่สูบบุหรี่ในปัจจุบันมีความวิตกกังวลในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 50.5 มีบุคคลใน ครอบครัวสูบบุหรี่ร้อยละ 46.2 และมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 98.9 ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ สูบบุหรี่ทั้งหมดในปัจจุบันมีความวิตกกังวล มีบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ และมีเพื่อนสนิทที่ สูบบุหรี่ร้อยละ 40.6, 34.3 และ 86.4 ตามลำดับ ความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่แน่นอนหลังจากจบ เป็นนายทหารแล้ว ร้อยละ 85.2 ในกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 39.1 ในกลุ่มที่เคยสูบแต่เลิกแล้ว และ ร้อยละ 12.9 ในกลุ่มที่ปัจจุบันยังสูบ

นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ให้มุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่เป็นโทษเป็นอันตรายต่อ สุขภาพของตนเองและคนข้างเคียง สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเป็นภาพพจน์ที่ไม่เหมาะสมสำหรับ ผู้หญิง มุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกันข้ามชั้นปี แต่แตกต่างกันตามสภาพการสูบบุหรี่ ในปัจจุบันอย่างนัยความสำคัญทางสถิติและเกินกว่าร้อยละ 50 (11 ใน 17 ข้อ) ของกิจกรรมรณรงค์ ที่มี พบว่ามีความแตกต่างกันตามสภาพการสูบบุหรี่อย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติด้วย

ผ่องศรี ศรีมรกต และรุ่งนภา ผาณิตรัตน์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการเสริมสร้างความตระหนักในพิษภัยบุหรี่สำหรับเยาวชนไทยปีที่ 1 ระยะที่ 1 ผลการสำรวจความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ พฤติกรรมการบริโภคยาสูบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาแบบและกลวิธีการส่งเสริมตระหนักในพิษภัยของบุหรี่ในเยาวชนไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 94.9 มีความรู้เกี่ยวกับพิษภัยบุหรี่ โดยรับรู้ว่าโรคมะเร็งและโรคปอดเป็นผลกระทบทางสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ส่วนผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อบุคคลรอบข้างที่ไม่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.5 รับรู้ว่าการสูบบุหรี่สามารถก่อพิษภัยกับบุคคลรอบข้างที่ไม่สูบบุหรี่ได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.7 มีโอกาสได้รับพิษบุหรี่ในฐานะผู้สูบบุหรี่มือสอง

ปาไลดา เมธาชัชวาล (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดรับสารกับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1.นักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่และความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ในระดับปานกลาง และทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับบุหรี่ 2. การเปิดรับสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ 3. การเปิดรับสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4. ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา” เป็นการศึกษาการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของการใช้แบบสอบถาม (questionnaires) โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross - sectional Descriptive Study)

ประชากร

ประชากรศึกษา (Study Population) คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา 5- 6 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา 5 - 6 ปีการศึกษา 2553 ทุกคนในแต่ละชั้นปี โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งหมด 200 คน

หน่วยของการศึกษา (Study Unit) คือ นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา 5 - 6 ปีการศึกษา 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ประวัติการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดเกี่ยวกับบุหรี่

ส่วนที่ 4 ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

4.1 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.2 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อบุคคล

ส่วนที่ 5 ข้อคำถามเกี่ยวกับการระบุประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดภัย ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก

ส่วนที่ 6 ด้านความคิดเห็นและเหตุผลเกี่ยวกับสื่อที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผล

2. สื่อที่ใช้ในการดำเนิน โครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของ โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ระดับชั้นประถมศึกษา 5 - 6 ดังนี้

2.1 สื่อบุคคล ได้แก่ ตัวผู้วิจัย ถือเป็นสื่อบุคคลนับว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ต่อการดำเนิน โครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ทั้งนี้เพราะสื่อบุคคลมีความสำคัญมากในการจูงใจ ซึ่งจะทำให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 5 - 6 สามารถป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ได้จากการบรรยายสรุปเรื่องความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ จากสื่อบุคคล

2.2 สื่อเฉพาะเรื่อง ได้แก่ การจัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ และการฉายวิดีโอให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ การแจกแผ่นพับเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ และสติ๊กเกอร์สัญลักษณ์ห้ามสูบบุหรี่ ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ซึ่งสื่อเฉพาะเรื่องถือว่ามีความสำคัญที่จะเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ได้เข้าใจมากขึ้น รวมทั้งทำให้มีการตระหนักถึงการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ได้อีกทางหนึ่ง

การสร้างเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยต่างๆ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถาม นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความชัดเจนในเรื่องของแนวข้อคำถาม และนำมาปรับปรุง ได้แก่

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ
ความเที่ยงตรง และนำเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ตรวจพิจารณาอีกครั้ง
โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถามและแบบวัดความรู้ ดังนี้

3.1 ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว ผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.2 ดร.อาวีวรรณ มั่งมิชัย ผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.3 ดร. อภิรัตน์ สิงห์ตระหง่าน ผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยเอเชีย

อาคเนย์

การทดสอบเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 5-6 โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
30 คน

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha
Coefficient) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.8987

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก เพื่อขอเข้าไป
ดำเนินการจัดทำโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ (ภาคผนวก)

2. ผู้วิจัยนำหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก เพื่ออนุญาตให้
ผู้วิจัยเข้าดำเนินการจัดทำโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของ
โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก

3. ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการใช้สื่อ ดังนี้

ครั้งที่	รายการกิจกรรม	ระยะเวลา
1	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	25 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
2	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	26 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
3	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	29 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
4	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	30 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
5	การฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี และวิธีเลิกสูบบุหรี และสโปดที่วิธรงค์การไม่สูบบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	2 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
6	การบรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	7 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
7	ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ทำแบบสอบถามและกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล	9 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง

หมายเหตุ : ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด

4. การสร้างแผนการสอน

4.1 ศึกษาเรื่องของการสอนเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี เพื่อให้ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สามารถป้องกันตนเองจากบุหรีได้

4.2 เขียนแผนการสอนเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการสอน การประเมินผล และสื่อที่ใช้การสอน

4.3 จัดทำแผนการสอน โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก)

4.4 ดำเนินการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรสของบิดามารดา สภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ โดยวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี ตรวจสอบให้คะแนนตามคำตอบที่ถูกต้อง โดย
 ตอบคำถามถูก ให้คะแนนเท่ากับ 1
 ตอบคำถามผิด ให้คะแนนเท่า 0

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดเกี่ยวกับบุหรี ทำการบันทึกข้อมูล ตามมาตรวัดแบบ Likert Scale โดยกำหนดคำถามในส่วนที่ 3 มีเกณฑ์ในการวัดผล ดังนี้

ประเด็นคำถาม		คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีระดับคะแนนเท่ากับ	5	1
เห็นด้วย	มีระดับคะแนนเท่ากับ	4	2
ไม่แน่ใจ	มีระดับคะแนนเท่ากับ	3	3
ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนนเท่ากับ	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีระดับคะแนนเท่ากับ	1	5

โดยมีการแปลความหมายของคะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูล ในมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ออกเป็นความคิดเห็น จำนวน 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมาย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ซึ่งแทนค่าได้} &= \frac{5-1}{3} = \frac{4}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเชิงบวก ได้ดังนี้
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทัศนคติในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติในระดับมาก
 จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเชิงลบ ได้ดังนี้
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 หมายถึง มีทัศนคติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.66 หมายถึง มีทัศนคติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อย

ส่วนที่ 4 ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล ตามมาตรวัดแบบ Likert Scale มีเกณฑ์ในการวัดผล ดังนี้

ประเด็นคำถาม

มากที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ	5
มาก	มีระดับคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีระดับคะแนนเท่ากับ	3
น้อย	มีระดับคะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ	1

โดยมีการแปลความหมายของคะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูล ในมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ออกเป็นความคิดเห็น จำนวน 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมาย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ซึ่งแทนค่าได้} &= \frac{5 - 1}{3} = \frac{4}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 หมายถึง มีผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.66 หมายถึง มีผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 หมายถึง มีผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในระดับสูง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้จกแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (The Statistical Package for the Social Science) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และประวัติการสูบบุหรี่ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ และผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล เป็นการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติ Chi-Square

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้ และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The statistical package for the social science) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก จำนวน 200 ชุด โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรต้น ได้แก่ ภูมิภาคของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพ การพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ผู้ที่สูบบุหรี่ ในครอบครัวหรือที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย และประวัติการสูบบุหรี่ รวมทั้งข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล

จากนั้นได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษา โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภูมิภาคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ของโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ และผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การระบุประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการไม่สูบบุหรี่ ตามโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวิธาภิเศก

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและเหตุผลเกี่ยวกับสื่อที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 หญิง	56	28.0
1.2 ชาย	144	72.0
รวม	200	100.0
2. อายุ		
2.1 10 ปี	36	18.0
2.2 11 ปี	92	46.0
2.3 12 ปี	67	33.5
2.4 13 ปี	5	2.5
รวม	200	100.0
3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
3.1 ป.5	87	43.5
3.2 ป.6	113	56.5
รวม	200	100.0
4. สถานภาพการพักอาศัย		
4.1 บ้านส่วนตัว	133	66.5
4.2 บ้านเช่า	28	14.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.3 คอนโดมิเนียม	5	2.5
4.4 แฟลต/อพาร์ทเมนต์	12	6.0
4.5 หอพัก	4	2.0
4.6 อาศัยอยู่กับผู้อื่น	18	9.0
รวม	200	100
5. การศึกษาของบิดา		
5.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	104	52.0
5.2 ปริญญาตรี	70	35.0
5.3 สูงกว่าปริญญาตรี	26	13.0
รวม	200	100.0
6. การศึกษาของมารดา		
6.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	90	45.0
6.2 ปริญญาตรี	80	40.0
6.3 สูงกว่าปริญญาตรี	30	15.0
รวม	200	100.0
7. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา		
7.1 อยู่ด้วยกัน	139	69.5
7.2 แยกกันอยู่ (หย่าร้าง)	46	23.0
7.3 หม้าย (พ่อหรือแม่เสียชีวิต)	15	7.5
รวม	200	100.0
8. ลักษณะการพักอาศัย		
8.1 พักกับบิดาและมารดา	134	67.0
8.2 พักกับมารดา	34	17.0
8.3 พักกับบิดา	13	6.5
8.4 พักกับญาติ	11	5.5
8.5 พักกับเพื่อน	0	0.0
8.6 พักกับบุคคลอื่นๆ	8	4.0
รวม	200	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. อาชีพของบิดา		
9.1 กิจการส่วนตัว	13	6.5
9.2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	58	29.0
9.3 บริษัทเอกชน	36	18.0
9.4 ค้าขาย	28	14.0
9.5 พ่อบ้าน	4	2.0
9.6 อื่นๆ	61	30.5
รวม	200	100.0
10. อาชีพของมารดา		
10.1 กิจการส่วนตัว	21	10.5
10.2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	29	14.5
10.3 บริษัทเอกชน	30	15.0
10.4 ค้าขาย	40	20.0
10.5 แม่บ้าน	47	23.5
10.6 อื่นๆ	33	16.5
รวม	200	100.0
11. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
11.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท	53	26.5
11.2 10,001 – 15,000 บาท	43	21.5
11.3 15,001 – 20,000 บาท	41	20.5
11.4 20,001 – 25,000 บาท	23	11.5
11.5 25,001 – 30,000 บาท	16	8.0
11.6 30,001 บาทขึ้นไป	14	12.0
รวม	200	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย มีผู้สูบบุหรี่หรือไม่		
12.1 มี	101	50.5
12.2 ไม่มี	99	49.5
รวม	200	100.0
13. ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย		
13.1 พ่อ	79	39.5
13.2 แม่	7	3.5
13.3 พี่ น้อง	7	3.5
13.4 ญาติ	38	19.0
13.5 อื่นๆ	69	34.5
รวม	200	100.0
14. นักเรียนเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่		
14.1 เคย	7	3.5
14.2 ไม่เคย	193	96.5
รวม	200	100.0
15. ขณะนี้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่		
15.1 สูบ	2	1.0
15.2 ไม่สูบ	198	99.0
รวม	200	100.0

พิจารณาจากตารางที่ 1 สามารถสรุปภูมิหลังทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมทวิภาคี โดยจำแนกตามภูมิหลังทั่วไป ได้ดังนี้

1. เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0

2. อายุ พบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการศึกษารั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุ 11 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาอายุ 12 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5

อายุ 10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ อายุ 13 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับชั้น ป.6 จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และอยู่ในระดับชั้น ป.5 จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5

4. สถานภาพการพักอาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพการพักอาศัย เป็นบ้านส่วนตัว จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมา เป็นบ้านเช่า จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 อาศัยอยู่กับผู้อื่น จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 อาศัยแฟลต/อพาร์ทเมนท์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 คอนโดมิเนียม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ หอพัก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

5. การศึกษาของบิดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีบิดา จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา จบการศึกษاپริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

6. การศึกษาของมารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีมารดา จบการศึกษากว่าปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา จบการศึกษاپริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

7. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมา แยกกันอยู่ (หย่าร้าง) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ เป็นหม้าย (พ่อหรือแม่เสียชีวิต) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

8. ลักษณะการพักอาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักกับบิดาและมารดา จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมา พักกับมารดา จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 พักกับมารดา จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 พักกับบิดา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 พักกับญาติ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ พักกับบุคคลอื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และพักกับเพื่อน ไม่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

9. อาชีพของบิดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ บิดาประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมา รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 บริษัทเอกชน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ค้าขาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 กิจการส่วนตัว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ บิดาเป็นพ่อบ้าน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

10. อาชีพของมารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มารดาเป็นแม่บ้าน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 รองลงมา มารดาประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 บริษัทเอกชน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ กิจการส่วนตัว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

11. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 รองลงมา ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ระหว่าง 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุด คือ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

12. จำนวนสมาชิกที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้ที่สูบบุหรี่ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 และ ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยไม่มีผู้ที่สูบบุหรี่ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5

13. ผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พ่อเป็นผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา กลุ่มอื่นๆ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ญาติ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุด มีจำนวนเท่ากันคือ แม่ และพี่ น้อง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

14. ประสบการณ์สูบบุหรี่ของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เคยลองสูบบุหรี่ จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 96.5 และเคยลองสูบบุหรี่ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

15. ภาวะการสูบบุหรี่ของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ขณะนี้ไม่สูบบุหรี่ จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 และสูบบุหรี่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ข้อความถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สารพิษในบุหรี่ที่เป็นสาเหตุของโรคใด ตอบ ถูกลมโป่งพอง	92	46.0	108	54.0
2. คนที่สูบบุหรี่จะมีออกซิเจนในเลือดน้อยกว่าปกติ เนื่องจากมีสารตัวใดในควันบุหรี่ ตอบ คาร์บอนมอนนอกไซด์	66	33.0	134	67.0
3. ข้อใดไม่ใช่โรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ตอบ ตับแข็ง	107	53.5	93	46.5
4. การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุให้เกิดโรคมะเร็งบริเวณใดมากที่สุด ตอบ มะเร็งปอด	127	63.5	73	36.5
5. เพราะเหตุใดผู้ไม่สูบบุหรี่จึงไม่ควรอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่ ตอบ เพราะผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่โอกาสเป็นมะเร็งได้	169	84.5	31	15.5
6. “เขตปลอดบุหรี่” หมายความว่าอย่างไร ตอบ บริเวณที่ห้ามการสูบบุหรี่	113	56.5	87	43.5
7. สถานที่ใดห้ามสูบบุหรี่ ยกเว้นห้องทำงานส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ตอบ โรงเรียนหรือสถานศึกษาต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา	150	75.0	50	25.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ตอบ ถูกทุกข้อ	147	73.5	53	26.5
9. ข้อใดคือผลกระทบที่สำคัญของการขึ้น ภาษีบุหรี่จากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79 ตอบ ราคาบุหรี่แพงขึ้นแต่ไม่มีผลกระทบ ต่อจำนวนผู้สูบบุหรี่	54	27.0	146	73.0
10. องค์การใดที่รณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ตอบ องค์การอนามัยโลก	138	69.0	62	31.0

จากตารางที่ 2 สรุปได้ดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับสารพิษในบุหรี่ที่เป็นสาเหตุของโรค ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตอบผิด จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0
2. คำถามเกี่ยวกับคนที่สูบบุหรี่จะมีออกซิเจนในเลือดน้อยกว่าปกติ เนื่องจากมีสารในควันบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ตอบผิด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0
3. คำถามเกี่ยวกับชื่อโรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ตอบผิด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5
4. คำถามเกี่ยวกับชื่อโรคมะเร็งที่เกิดในบริเวณร่างกายจากการสูบบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 ตอบผิด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5
5. คำถามเกี่ยวกับผู้ไม่สูบบุหรี่ไม่ควรอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ตอบผิด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5
6. คำถามเกี่ยวกับความหมายของ “เขตปลอดบุหรี่” ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 ตอบผิด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5
7. คำถามเกี่ยวกับสถานที่ที่ห้ามสูบบุหรี่ ยกเว้นห้องทำงานส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ตอบผิด จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

8. คำถามเกี่ยวกับข้อที่ถูกต้องเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 ตอบผิด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5

9. คำถามเกี่ยวกับผลกระทบที่สำคัญของการขึ้นภาษีบุหรี่จากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ตอบผิด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0

10. คำถามเกี่ยวกับองค์การที่รณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบถูก จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 ตอบผิด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0

สรุปว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ ในข้อคำถามที่ว่า “เพราะเหตุใดผู้ไม่สูบบุหรี่จึงไม่ควรอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่” โดยตอบถูก จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ตอบผิด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 โดยข้อที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรือน้อย คือ ข้อคำถามที่ว่า “ข้อใดคือผลกระทบที่สำคัญของการขึ้นภาษีบุหรี่จากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79” โดยตอบถูก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ตอบผิด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ และผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล

3.1 การวิเคราะห์ระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

ตารางที่ 3 ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับบุหรี่

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ความหมายของทัศนคติ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
1. การสูบบุหรี่ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นบุหรี่จึงไม่ใช่สารเสพติด	15 (7.5%)	6 (3.0%)	36 (18.0%)	14 (7.0%)	129 (64.5%)	1.82	1.26	มาก
2. การสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติที่ใครๆก็สูบกัน	11 (5.5%)	20 (10.0%)	25 (12.5%)	50 (25.0%)	94 (47.0%)	2.02	1.22	มาก

ข้อความ	ระดับความถี่เห็น					\bar{X}	S.D.	ความหมายของทัศนคติ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
3. การสูบบุหรี่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทดลองเสพยาเสพติดชนิดอื่น	60 (30.0%)	51 (25.5%)	54 (27.0%)	16 (8.0%)	19 (9.5%)	3.58	1.25	ปานกลาง
4. การสูบบุหรี่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตัวเองสูง/เท่	13 (6.5%)	12 (6.0%)	29 (14.5%)	30 (15.0%)	116 (58.0%)	1.88	1.24	มาก
5. การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	142 (71.0%)	31 (15.5%)	3 (1.5%)	10 (5.0%)	14 (7.0%)	4.38	1.18	มาก
6. การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะเป็นการทำร้ายผู้อื่น เพราะควันบุหรี่เป็นอันตรายต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ด้วย	149 (74.5%)	24 (12.0%)	4 (2.0%)	4 (2.0%)	19 (9.5%)	4.40	1.24	มาก
7. การสูบบุหรี่เป็นเรื่องเฉพาะตัวไม่ได้สร้างปัญหาให้กับครอบครัวและสังคม	21 (10.5%)	19 (9.5%)	32 (16.0%)	31 (15.5%)	97 (48.5%)	2.18	1.39	มาก
8. ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่เพราะปัญหาด้านจิตใจ นักเรียนจะให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจและแนะนำให้เพื่อนเลิกสูบบุหรี่	135 (67.5%)	48 (24.0%)	12 (6.0%)	3 (1.5%)	2 (1.0%)	4.55	0.76	มาก
9. ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่นักเรียนจะบอกกล่าวชี้แจงเตือนเพื่อนถึงพิษภัยของบุหรี่	134 (67.0%)	43 (21.5%)	17 (8.5%)	1 (0.5%)	5 (2.5%)	4.50	0.86	มาก
10. การสูบบุหรี่ทำให้ขาดความเชื่อมั่นทางด้านจิตใจ	71 (35.5%)	39 (19.5%)	63 (31.5%)	13 (6.5%)	14 (7.0%)	3.70	1.21	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ความหมายของทัศนคติ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
11. การรณรงค์เพื่อการสูบบุหรี่ในสถานศึกษาที่ผ่านมายังไม่สามารถช่วยลดปัญหาการสูบบุหรี่นักเรียนได้	47 (23.5%)	67 (33.5%)	65 (32.5%)	13 (6.5%)	8 (4.0%)	3.66	1.03	ปานกลาง
12. โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ครั้งนี้สามารถเตือนนักเรียนไม่ให้ลองสูบบุหรี่	99 (49.5%)	81 (40.5%)	15 (7.5%)	0 (0.0%)	5 (2.5%)	4.34	0.82	ปานกลาง
13. โครงการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่สามารถยับยั้งไม่ให้ให้นักเรียนสูบบุหรี่ได้	84 (42.0%)	75 (37.5%)	30 (15.0%)	1 (0.5%)	10 (5.0%)	4.11	1.01	มาก
14. เพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากในการสูบบุหรี่ของนักเรียน	28 (14.0%)	28 (14.0%)	64 (32.0%)	24 (12.0%)	56 (28.0%)	2.74	1.37	ปานกลาง
15. บิดามารดาที่สูบบุหรี่ทำให้นักเรียนสูบบุหรี่ตามได้	29 (14.5%)	34 (17.0%)	47 (23.5%)	21 (10.5%)	69 (34.5%)	2.66	1.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 สรุปโดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่ เพราะปัญหาด้านจิตใจนักเรียนจะให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจและแนะนำไม่ให้เพื่อนเลิกสูบบุหรี่” เท่ากับ 4.55 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “การสูบบุหรี่ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นบุหรี่จึงไม่ใช่สิ่งเสพติด” เท่ากับ 1.82

คำถามปลายเปิด

คำถาม นักเรียนชั้นประถมศึกษา 5 - 6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ส่วนใหญ่คิดว่าผู้ที่สูบบุหรี่มีสาเหตุมาจากอะไร

1. เห็นผู้อื่นสูบบุหรี่แล้วเท่ อยากจะสูบบุหรี่ตาม (n = 103 คน)

2. คนที่สูบบุหรี่แนะนำให้สูบบุหรี่ (n = 75 คน)

3. เป็นการพักผ่อนคลายเครียด (n = 22 คน)

3.2 การวิเคราะห์ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล

3.2.1 การวิเคราะห์ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 4 ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					X̄	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. นักเรียนได้รับเนื้อหา ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ได้อย่างเข้าใจจากสื่อเฉพาะเรื่อง	84 (42.0%)	91 (45.5%)	23 (11.5%)	2 (1.0%)	0 (0.0%)	4.28	0.70	สูง
2. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากการฉายภาพยนตร์	85 (42.5%)	75 (37.5%)	31 (15.5%)	5 (2.5%)	4 (2.0%)	4.16	0.91	สูง
3. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ผ่านพับ	91 (45.5%)	75 (37.5%)	25 (12.5%)	7 (3.5%)	2 (1.0%)	4.23	0.87	สูง
4. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากโปสเตอร์	71 (35.5%)	67 (33.5%)	40 (20.0%)	13 (6.5%)	9 (4.5%)	3.89	1.10	สูง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					— X	S.D.	ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
5. นักเรียนได้รับความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จาก สติ๊กเกอร์	52 (26.0%)	65 (32.5%)	51 (25.5%)	22 (11.0%)	10 (5.0%)	3.63	1.13	ปาน กลาง
6. นักเรียนชอบสื่อที่มี ภาพประกอบที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ บุหรี่	111 (55.5%)	44 (22.0%)	28 (14.0%)	11 (5.5%)	6 (3.0%)	4.21	1.06	สูง
7. สื่อเฉพาะเรื่อง เช่น การฉาย ภาพยนตร์ แผ่นพับ โปสเตอร์ สติ๊กเกอร์ เป็นสื่อที่ทำให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบุหรี่	99 (49.5%)	69 (34.5%)	32 (16.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	4.33	0.73	สูง
8. นักเรียนคิดว่า สื่อเฉพาะเรื่อง ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บุหรี่ ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เช่น สื่อบุคคล สื่อมวลชน เป็น ต้น	74 (37.0%)	83 (41.5%)	36 (18.0%)	5 (2.5%)	2 (1.0%)	4.11	0.85	สูง
9. จากการที่นักเรียนได้รับความรู้ เกี่ยวกับบุหรี่ จากสื่อเฉพาะเรื่อง แล้ว นักเรียนคิดว่าจะสามารถนำ ความรู้ไปปฏิบัติได้จริง	109 (54.5%)	74 (37.0%)	13 (6.5%)	2 (1.0%)	2 (1.0%)	4.43	0.74	สูง
10. สื่อเฉพาะเรื่อง เป็นสื่อที่ นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด ในการรับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ และโทษของบุหรี่	71 (35.5%)	84 (42.0%)	37 (18.5%)	4 (2.0%)	4 (2.0%)	4.07	0.89	สูง
11. จากการที่นักเรียนได้รับ ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่จากสื่อ เฉพาะเรื่องแล้ว นักเรียนคิดว่า จะ “ไม่สูบบุหรี่”	130 (65.0%)	39 (19.5%)	21 (10.5%)	2 (1.0%)	8 (4.0%)	4.40	0.99	สูง

จากตารางที่ 4 สรุปโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “จากการที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากสื่อเฉพาะเรื่องแล้ว นักเรียนคิดว่าจะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง” เท่ากับ 4.43 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่จากสติ๊กเกอร์” เท่ากับ 3.63

3.2.2 การวิเคราะห์ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 5 ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. นักเรียนได้รับความรู้จากวิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ เป็นอย่างดี	109 (54.5%)	82 (41.0%)	5 (2.5%)	1 (.5%)	3 (1.5%)	4.46	0.71	สูง
2. นักเรียนเห็นว่าวิทยากรอธิบายประกอบความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ทำให้มีความเข้าใจมากกว่าสื่อป้ายโปสเตอร์ ภายภาพยนตร์ และสติ๊กเกอร์	93 (46.5%)	73 (36.5%)	28 (14.0%)	6 (3.0%)	0 (0.0%)	4.26	0.81	สูง
3. นักเรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับความเข้าใจของบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย	93 (46.5%)	79 (41.0%)	23 (11.5%)	3 (1.5%)	2 (1.0%)	4.29	0.80	สูง
4. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย	90 (45.0%)	80 (40.0%)	22 (11.0%)	8 (4.0%)	0 (0.0%)	4.26	0.80	สูง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
5. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย	94 (47.0%)	75 (37.5%)	30 (15.0%)	1 (0.5%)	0 (0.0%)	4.31	0.73	สูง
6. นักเรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย	96 (48.0%)	64 (32.0%)	27 (13.5%)	9 (4.5%)	4 (2.0%)	4.19	0.97	สูง
7. จากการที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากวิทยากรแล้ว นักเรียนคิดว่าจะสามารถป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ได้เป็นอย่างดี	93 (46.5%)	78 (39.0%)	21 (10.5%)	2 (1.0%)	6 (3.0%)	4.25	0.90	สูง
8. วิทยากร เป็นสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจในการรับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่	90 (45.0%)	83 (41.5%)	18 (9.0%)	5 (2.5%)	4 (2.0%)	4.25	0.87	สูง
9. วิทยากร เป็นสื่อที่นักเรียนได้รับคำตอบจากข้อซักถามได้เป็นอย่างดี	96 (48.0%)	65 (32.5%)	33 (16.5%)	4 (2.0%)	2 (1.0%)	4.24	0.87	สูง
10. หลังจากนักเรียนฟังคำบรรยายจากวิทยากรแล้ว นักเรียนจะ “ไม่สูบบุหรี่”	126 (63.0%)	45 (22.5%)	12 (6.0%)	9 (4.5%)	8 (4.0%)	4.36	1.05	สูง

จากตารางที่ 5 สรุปโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “นักเรียนได้รับความรู้จากวิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่เป็นอย่างดี” เท่ากับ

4.46 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “นักเรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย” เท่ากับ 4.19

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อบุคคลหรือวิจารณ์ผู้บรรยาย

ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา 5 - 6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ได้ทราบว่า การใช้สื่อต่างๆ มีผลต่อการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ได้

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกันตนเอง จากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อ เฉพาะเรื่อง	เพศ		รวม
	หญิง	ชาย	
สูง	30 (34.5%)	57 (65.5%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	17 (20.2%)	67 (79.8%)	84 (100.0%)
ต่ำ	9 (31.0%)	20 (69.0%)	29 (100.0%)
รวม	56 (28.0%)	144 (72.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 4.456, df = 2, p = 0.108$$

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi - Square = 4.456 , df = 2 , p = 0.108 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกันตนเอง จากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อ เฉพาะเรื่อง	อายุ				รวม
	10 ปี	11 ปี	12 ปี	13 ปี	
สูง	15 (17.2%)	41 (47.1%)	26 (29.9%)	5 (5.7%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	13 (15.5%)	39 (46.4%)	32 (38.1%)	0 (0.0%)	84 (100.0%)
ต่ำ	8 (27.6%)	12 (41.4%)	9 (31.0%)	0 (0.0%)	29 (100.0%)
รวม	36 (18.0%)	92 (46.0%)	67 (33.5%)	5 (2.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 9.383, df = 6, p = 0.153$$

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi – Square = 9.383 , df = 6 , p = 0.153 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 8 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		รวม
	ชั้นประถม 5	ชั้นประถม 6	
สูง	44 (50.6%)	43 (49.4%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	29 (34.5%)	55 (65.5%)	84 (100.0%)
ต่ำ	14 (48.3%)	15 (51.7%)	29 (100.0%)
รวม	87 (43.5%)	113 (56.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 4.795, df = 2, p = 0.091$$

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi – Square = 4.795 , df = 2 , p = 0.091 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ไม่มี ความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเอง จากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 9 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	สภาพการพักอาศัย						รวม
	บ้านส่วนตัว	บ้านเช่า	คอนโดมิเนียม	แฟลต/อพาร์ทเมนต์	หอพัก	อาศัยอยู่กับผู้อื่น	
สูง	62 (71.3%)	8 (9.2%)	1 (1.1%)	3 (3.4%)	0 (0.0%)	13 (14.9%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	50 (59.5%)	19 (22.6%)	4 (4.8%)	6 (7.1%)	4 (4.8%)	1 (1.2%)	84 (100.0%)
ต่ำ	21 (72.4%)	1 (3.4%)	0 (0.0%)	3 (10.3%)	0 (0.0%)	4 (13.8%)	29 (100.0%)
รวม	133 (66.5%)	28 (14.0%)	5 (2.5%)	12 (6.0%)	4 (2.0%)	18 (9.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 29.751, df = 10, p = 0.001$$

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi – Square = 29.751 , df = 10 , p = 0.001 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า สภาพการพักอาศัย มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับของบิดาของของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 10 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษองบิคาของของนักเรียนชั้น ประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	การศึกษองบิคา			รวม
	ต่ำกว่าปริญญา ตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญา ตรี	
สูง	43 (49.4%)	28 (32.2%)	16 (18.4%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	44 (52.4%)	37 (44.0%)	3 (3.6%)	84 (100.0%)
ต่ำ	17 (58.6%)	5 (17.2%)	7 (24.1%)	29 (100.0%)
รวม	104 (52.0%)	70 (35.0%)	26 (13.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 15.589, df = 4, p = 0.004$$

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi – Square = 15.589 , df = 4 , p = 0.004 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า การศึกษองบิคา มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเอง จากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษองบิคาของมารดาของนักเรียนชั้น ประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 11 การทดสอบความสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มี ต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการ สูบบุหรี่ในด้านสื่อ เฉพาะเรื่อง	การศึกษาของมารดา			รวม
	ต่ำกว่าปริญญา ตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	
สูง	31 (35.6%)	34 (39.1%)	22 (25.3%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	43 (51.2%)	34 (40.5%)	7 (8.3%)	84 (100.0%)
ต่ำ	16 (55.2%)	23 (41.4%)	1 (3.4%)	29 (100.0%)
รวม	90 (45.0%)	80 (40.0%)	30 (15.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 14.323, df = 4, p = 0.06$$

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi – Square = 14.323 , df = 4 , p = 0.06 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า การศึกษาของมารดา ไม่มี ความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเอง จากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 12 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา			รวม
	อยู่ด้วยกัน	แยกกันอยู่/ (หย่าร้าง)	หม้าย (พ่อหรือแม่ เสียชีวิต)	
สูง	50 (57.5%)	26 (29.9%)	11 (12.6%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	68 (81.0%)	13 (15.5%)	3 (3.6%)	84 (100.0%)
ต่ำ	21 (72.4%)	7 (24.1%)	1 (3.4%)	29 (100.0%)
รวม	139 (69.5%)	46 (23.0%)	15 (7.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 12.741, df = 4, p = 0.013$$

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาพบว่า ค่า Chi – Square = 12.741 , df = 4 , p = 0.013 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า สถานภาพสมรสของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.8 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 13 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ลักษณะการพักอาศัย						รวม
	พักกับ บิดา มารดา	พักกับ มารดา	พักกับ บิดา	พักกับ ญาติ	พักกับ เพื่อน	พักกับ บุคคล อื่นๆ	
สูง	45 (51.7%)	21 (24.1%)	7 (8.0%)	6 (6.9%)	0 (0.0%)	8 (9.2%)	87 (100 %)
ปานกลาง	65 (77.4%)	10 (11.9%)	5 (6.0%)	4 (4.8%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	84 (100 %)
ต่ำ	24 (82.8%)	3 (10.3%)	1 (3.4%)	1 (3.4%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	29 (100 %)
รวม	134 (67.0%)	34 (17.0%)	13 (6.5%)	11 (5.5%)	0 (0.0%)	8 (4.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 21.880, df = 8, p = 0.005$$

จากตารางที่ 13 ค่า Chi – Square = 21.880 , df = 8 , p = 0.005 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ลักษณะการพักอาศัย มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 14 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	อาชีพของบิดา						รวม
	กิจการ ส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน	ค้าขาย	พ่อบ้าน	อื่นๆ	
สูง	8 (9.2%)	17 (19.5%)	12 (13.8%)	14 (16.1%)	3 (3.4%)	33 (37.9%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	5 (6.0%)	30 (35.7%)	17 (20.2%)	9 (10.7%)	1 (1.2%)	22 (26.2%)	84 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	11 (37.9%)	7 (24.1%)	5 (17.2%)	0 (0.0%)	6 (20.7%)	29 (100.0%)
รวม	13 (6.5%)	58 (29.0%)	36 (18.0%)	28 (14.0%)	4 (2.0%)	61 (30.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 15.287, df = 10, p = 0.122$$

จากตารางที่ 14 ค่า Chi – Square = 15.287 , df = 10 , p = 0.122 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า อาชีพของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.10 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 15 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	อาชีพของมารดา						รวม
	กิจการ ส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน	ค้าขาย	พ่อบ้าน	อื่นๆ	
สูง	12 (13.8%)	8 (9.2%)	11 (12.6%)	17 (19.5%)	25 (28.7%)	14 (16.1%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	9 (10.7%)	17 (20.2%)	14 (16.7%)	15 (17.9%)	17 (20.2%)	12 (14.3%)	84 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	4 (13.8%)	5 (17.2%)	8 (27.6%)	5 (17.2%)	7 (24.1%)	29 (100.0%)
รวม	21 (10.5%)	29 (14.5%)	30 (15.0%)	40 (20.0%)	47 (23.5%)	33 (16.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 12.326, df = 10, p = 0.264$$

จากตารางที่ 15 ค่า Chi-Square = 12.326, df = 10, p = 0.264 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า อาชีพของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.11 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 16 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มี ต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการ สูบบุหรี่ในด้านสื่อ เฉพาะเรื่อง	รายได้ของครอบครัวต่อเดือน						รวม
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,001- 15,000 บาท	15,001- 20,000 บาท	20,001- 25,000 บาท	25,001- 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป	
สูง	31 (35.6%)	9 (10.3%)	20 (23.0%)	8 (9.2%)	6 (6.9%)	13 (14.9%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	12 (14.3%)	28 (33.3%)	18 (21.4%)	12 (14.3%)	7 (8.3%)	7 (8.3%)	84 (100.0%)
ต่ำ	10 (34.5%)	6 (20.7%)	3 (10.3%)	3 (10.3%)	3 (10.3%)	4 (13.8%)	29 (100.0%)
รวม	53 (26.5%)	43 (21.5%)	41 (20.5%)	23 (11.5%)	16 (12.0%)	24 (12.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 23.429, df = 10, p = 0.009$$

จากตารางที่ 16 ค่า Chi-Square = 23.429, df = 10, p = 0.009 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.12 ความสัมพันธ์ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย มีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 17 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย มีผู้สูบบุหรี่หรือไม่		รวม
	มี	ไม่มี	
สูง	49 (56.3%)	38 (43.7%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	41 (48.8%)	43 (51.2%)	84 (100.0%)
ต่ำ	11 (37.9%)	18 (62.1%)	29 (100.0%)
รวม	101 (50.5%)	99 (49.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 3.108, df = 2, p = 0.211$$

จากตารางที่ 17 ค่า Chi – Square = 3.108, df = 2, p = 0.211 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.13 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 18 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย					รวม
	พ่อ	แม่	พี่น้อง	ญาติ	อื่นๆ	
สูง	39 (44.8%)	4 (4.6%)	2 (2.3%)	13 (14.9%)	29 (33.3%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	28 (33.3%)	3 (3.6%)	1 (1.2%)	21 (25.0%)	31 (36.9%)	84 (100.0%)
ต่ำ	12 (41.4%)	(%)	4 (13.8%)	4 (13.8%)	9 (31.0%)	29 (100.0%)
รวม	79 (39.5%)	7 (3.5%)	7 (3.5%)	38 (19.0%)	69 (34.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 16.228, df = 8, p = 0.039$$

จากตารางที่ 18 ค่า Chi – Square = 16.228 , df = 8 , p = 0.039 แสดงว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีความสัมพันธ์กับผลของสื่อใน โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.14 ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 19 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประวัตการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	นักเรียนเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่		รวม
	เคย	ไม่เคย	
สูง	4 (4.6%)	83 (95.4%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	0 (0.0%)	84 (100.0%)	84 (100.0%)
ต่ำ	3 (10.3%)	26 (89.7%)	29 (100.0%)
รวม	7 (3.5%)	193 (96.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 7.380, df = 2, p = 0.025$$

จากตารางที่ 19 ค่า Chi – Square = 7.380 , df = 2 , p = 0.025 แสดงว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ประวัตการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.15 ความสัมพันธ์ระหว่างประวัตการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 20 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ขณะนี้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่		รวม
	สูบ	ไม่สูบ	
สูง	1 (1.1%)	86 (98.9%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	1 (1.2%)	83 (98.8%)	84 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	29 (100.0%)	29 (100.0%)
รวม	2 (1.0%)	198 (99.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 3.43, df = 2, p = 0.842$$

จากตารางที่ 20 ค่า Chi – Square = 3.43 , df = 2 , p = 0.842 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ประวัติการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.16 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 21 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรีที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรีที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรีในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี			รวม
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สูง	38 (43.7%)	45 (51.7%)	4 (4.6%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	47 (56.0%)	33 (39.3%)	4 (4.8%)	84 (100.0%)
ต่ำ	12 (41.4%)	8 (27.6%)	9 (31.0%)	29 (100.0%)
รวม	97 (48.5%)	86 (43.0%)	17 (8.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 25.358, df = 4, p = 0.000$$

จากตารางที่ 21 ค่า Chi – Square = 25.358 , df = 4 , p = 0.000 แสดงว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรีที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.1.17 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรีที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 22 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่			รวม
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สูง	28 (32.2%)	59 (67.8%)	0 (0.0%)	87 (100.0%)
ปานกลาง	47 (56.0%)	36 (42.9%)	1 (1.2%)	84 (100.0%)
ต่ำ	1 (3.4%)	24 (82.8%)	4 (13.8%)	29 (100.0%)
รวม	76 (38.0%)	119 (59.5%)	5 (2.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 42.113, df = 4, p = 0.000$$

จากตารางที่ 22 ค่า Chi - Square = 42.113 , df = 4 , p = 0.000 แสดงว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 23 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	เพศ		รวม
	หญิง	ชาย	
สูง	42 (34.7%)	79 (65.3%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	10 (15.4%)	55 (84.6%)	65 (100.0%)
ต่ำ	4 (28.6%)	10 (71.4%)	14 (100.0%)
รวม	56 (28.0%)	144 (72.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 7.836, df = 2, p = 0.020$$

จากตารางที่ 23 ค่า Chi – Square = 7.836 , df = 2 , p = 0.020 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 24 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการโรงเรียน ปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการ ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	อายุ				รวม
	10 ปี	11 ปี	12 ปี	13 ปี	
สูง	23 (19.0%)	57 (47.1%)	38 (31.4%)	3 (2.5%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	13 (20.0%)	28 (43.1%)	22 (33.8%)	2 (3.1%)	65 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	7 (50.0%)	7 (50.0%)	0 (0.0%)	14 (100.0%)
รวม	36 (18.0%)	92 (46.0%)	67 (33.5%)	5 (2.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 4.670, df = 6, p = 0.587$$

จากตารางที่ 24 ค่า Chi – Square = 4.670 , df = 6 , p = 0.587 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 25 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		รวม
	ป.5	ป.6	
สูง	57 (47.1%)	64 (52.9%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	27 (41.5%)	38 (58.5%)	65 (100.0%)
ต่ำ	3 (21.4%)	11 (78.6%)	14 (100.0%)
รวม	87 (43.5%)	113 (56.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 8.517, df = 2, p = 0.172$$

จากตารางที่ 25 ค่า Chi – Square = 8.517 , df = 2 , p = 0.172 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 26 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	สภาพการพักอาศัยของนักเรียน						รวม
	บ้าน ส่วนตัว	บ้านเช่า	คอนโด มิเนียม	แฟลต/ อพาร์ทเมนท์	หอพัก	อาศัยอยู่ กับผู้อื่น	
สูง	78 (64.5%)	17 (14.0%)	3 (2.5%)	9 (7.4%)	2 (1.7%)	12 (9.9%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	42 (64.6%)	11 (16.9%)	2 (3.1%)	3 (4.6%)	2 (3.1%)	5 (7.7%)	65 (100.0%)
ต่ำ	13 (92.9%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (71.0%)	14 (100.0%)
รวม	133 (66.5%)	28 (14.0%)	5 (2.5%)	12 (6.0%)	4 (2.0%)	18 (9.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 6.851, df = 10, p = 0.739$$

จากตารางที่ 26 ค่า Chi-Square = 6.851, df = 10, p = 0.739 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า สภาพการพักอาศัยของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 27 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	การศึกษาของบิดา			รวม
	ต่ำกว่าปริญญา ตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
สูง	63 (52.1%)	43 (35.5%)	15 (12.4%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	35 (53.8%)	21 (32.3%)	9 (13.8%)	65 (100.0%)
ต่ำ	6 (42.9%)	6 (42.9%)	2 (14.3%)	14 (100.0%)
รวม	104 (52.0%)	70 (35.0%)	26 (13.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 0.747, df = 4, p = 0.945$$

จากตารางที่ 27 ค่า Chi – Square = 0.747, df = 4, p = 0.945 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า การศึกษาของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 28 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามารดาของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสูบบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสูบบุคคล	การศึกษามารดา			รวม
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
สูง	49 (40.5%)	50 (41.3%)	22 (18.2%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	37 (56.9%)	21 (32.3%)	7 (10.8%)	65 (100.0%)
ต่ำ	4 (28.6%)	9 (64.3%)	1 (7.1%)	14 (100.0%)
รวม	90 (45.0%)	80 (40.0%)	30 (15.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 8.686, df = 4, p = 0.069$$

จากตารางที่ 28 ค่า Chi – Square = 8.686 , df = 4 , p = 0.069 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า การศึกษามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสูบบุคคล

4.2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสูบบุคคล

ตารางที่ 29 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา			รวม
	อยู่ด้วยกัน	แยกกันอยู่/ (หย่าร้าง)	หม้าย (พ่อหรือ แม่เสียชีวิต)	
สูง	76 (62.8%)	31 (28.1%)	11 (9.1%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	54 (83.1%)	10 (15.4%)	1 (1.5%)	65 (100.0%)
ต่ำ	9 (64.3%)	2 (14.3%)	3 (21.4%)	14 (100.0%)
รวม	139 (69.5%)	46 (23.0%)	15 (7.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 13.137, df = 4, p = 0.011$$

จากตารางที่ 29 ค่า Chi – Square = 13.137, df = 4, p = 0.011 แสดงว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในด้านสื่อบุคคล

4.2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 30 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	ลักษณะการพักอาศัย						รวม
	พักกับ บิดา มารดา	พักกับ มารดา	พักกับ บิดา	พักกับ ญาติ	พักกับ เพื่อน	พักกับ บุคคล อื่นๆ	
สูง	76 (62.8%)	24 (19.8%)	8 (6.6%)	5 (4.1%)	0 (0.0%)	8 (6.6%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	50 (76.9%)	5 (7.7%)	5 (7.7%)	5 (7.7%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	65 (100.0%)
ต่ำ	8 (57.1%)	5 (35.7%)	0 (0.0%)	1 (7.1%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	14 (100.0%)
รวม	134 (67.0%)	34 (17.0%)	13 (6.5%)	11 (5.5%)	0 (0.0%)	8 (4.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 15.570, df = 8, p = 0.049$$

จากตารางที่ 30 ค่า Chi – Square = 15.570 , df = 8 , p = 0.049 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ลักษณะการพักอาศัย มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 31 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	อาชีพของบิดา						รวม
	กิจการ ส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน	ค้าขาย	พ่อบ้าน	อื่นๆ	
สูง	6 (5.0%)	35 (28.9%)	21 (17.4%)	15 (12.4%)	3 (2.5%)	41 (33.9%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	7 (10.8%)	18 (27.7%)	9 (13.8%)	12 (18.5%)	1 (1.5%)	18 (27.7%)	65 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	5 (35.7%)	6 (42.9%)	1 (7.1%)	0 (0.0%)	2 (14.3%)	14 (100.0%)
รวม	13 (6.5%)	58 (29.0%)	36 (18.0%)	28 (14.0%)	4 (2.0%)	61 (30.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 12.822, df = 10, p = 0.234$$

จากตารางที่ 31 ค่า Chi – Square = 12.822 , df = 10 , p = 0.234 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า อาชีพของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.10 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 32 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	อาชีพของมารดา						รวม
	รับ						
	กิจการ ส่วนตัว	ราชการ/ รัฐวิสาห กิจ	บริษัท เอกชน	ค้าขาย	พ่อบ้าน	อื่นๆ	
สูง	13 (10.7%)	19 (15.7%)	24 (19.8%)	21 (17.4%)	27 (22.3%)	17 (14.0%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	8 (12.3%)	6 (9.2%)	2 (3.1%)	16 (24.6%)	18 (27.7%)	15 (23.1%)	65 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	4 (28.6%)	4 (28.6%)	3 (21.4%)	2 (14.3%)	1 (7.1%)	14 (100.0%)
รวม	21 (10.5%)	29 (14.5%)	30 (15.0%)	40 (20.0%)	47 (23.5%)	33 (16.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 19.802, df = 10, p = 0.031$$

จากตารางที่ 32 ค่า Chi – Square = 19.802 , df = 10 , p = 0.031 แสดงว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า อาชีพของมารดา มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.11 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 33 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัว ต่อเดือน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้ และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มี	รายได้ของครอบครัวต่อเดือน						รวม
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,001- 15,000 บาท	15,001- 20,000 บาท	20,001- 25,000 บาท	25,001- 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป	
ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล							
สูง	35 (28.9%)	22 (18.2%)	30 (24.8%)	14 (11.6%)	11 (9.1%)	9 (7.4%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	16 (24.6%)	19 (29.2%)	10 (15.4%)	4 (6.2%)	2 (3.1%)	14 (21.5%)	65 (100.0%)
ต่ำ	2 (14.3%)	2 (14.3%)	1 (7.1%)	5 (35.7%)	3 (21.4%)	1 (7.1%)	14 (100.0%)
รวม	53 (26.5%)	43 (21.5%)	41 (20.5%)	23 (11.5%)	16 (8.0%)	24 (12.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 28.406, df = 10, p = 0.002$$

จากตารางที่ 33 ค่า Chi – Square = 28.406 , df = 10 , p = 0.002 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า รายได้ของครอบครัวต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.12 ความสัมพันธ์ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย มีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 34 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ ด้วยมีผู้สูบบุหรี่หรือไม่		รวม
	มี	ไม่มี	
สูง	65 (53.7%)	56 (46.3%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	31 (47.7%)	34 (52.3%)	65 (100.0%)
ต่ำ	5 (35.7%)	9 (64.3%)	14 (100.0%)
รวม	101 (50.5%)	99 (49.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 1.931, df = 2, p = 0.381$$

จากตารางที่ 34 ค่า Chi – Square = 1.931, df = 2, p = 0.381 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ระหว่างในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้สูบบุหรี่หรือไม่ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.13 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 35 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มี ต่อความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย					รวม
	พ่อ	แม่	พี่น้อง	ญาติ	อื่นๆ	
สูง	51 (42.1%)	4 (3.3%)	6 (5.0%)	15 (12.4%)	45 (37.2%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	22 (33.8%)	3 (4.6%)	1 (1.5%)	20 (30.8%)	19 (29.2%)	65 (100.0%)
ต่ำ	6 (42.9%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	3 (21.4%)	5 (35.7%)	14 (100.0%)
รวม	79 (39.5%)	7 (3.5%)	7 (3.5%)	38 (19.0%)	69 (34.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 11.797, df = 8, p = 0.160$$

จากตารางที่ 35 ค่า Chi-Square = 11.797, df = 8, p = 0.160 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.14 ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 36 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการสูบบุหรี่ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการ
ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง	นักเรียนเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่		รวม
	เคย	ไม่เคย	
สูง	4 (3.3%)	117 (96.7%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	3 (4.6%)	62 (95.4%)	65 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	14 (100.0%)	14 (100.0%)
รวม	7 (3.5%)	193 (96.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 0.761, df = 2, p = 0.687$$

จากตารางที่ 36 ค่า Chi – Square = 0.761 , df = 2 , p = 0.687 แสดงว่าไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ประวัติการสูบบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อ
ในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อ
บุคคล

4.2.15 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของ
นักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และ
การป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ตารางที่ 37 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรี่ใน ด้านสื่อบุคคล	ขณะนี้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่		รวม
	สูบ	ไม่สูบ	
สูง	1 (0.8%)	120 (99.2%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	1 (1.5%)	64 (98.5%)	65 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	14 (100.0%)	14 (100.0%)
รวม	2 (1.0%)	198 (99.0%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 0.369, df = 2, p = 0.832$$

จากตารางที่ 37 ค่า Chi – Square = 0.369 , df = 2 , p = 0.832 แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

4.2.16 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 38 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้
และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรีใน ด้านสื่อบุคคล	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี			รวม
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สูง	62 (51.2%)	55 (45.5%)	4 (3.3%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	27 (41.5%)	27 (41.5%)	11 (16.9%)	65 (100.0%)
ต่ำ	8 (57.1%)	4 (28.6%)	2 (14.3%)	14 (100.0%)
รวม	97 (48.5%)	86 (43.0%)	17 (8.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 11.749, df = 4, p = 0.019$$

จากตารางที่ 38 ค่า Chi – Square = 11.749 , df = 4 , p = 0.019 แสดงว่ามี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี มีความสัมพันธ์กับ
ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี
ในด้านสื่อบุคคล

4.2.17 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรีของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกัน
ตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ตารางที่ 39 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี ของนักเรียน
ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 – 6 กับผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการ
ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อบุคคล

ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อ ความรู้และการป้องกัน ตนเองจากการสูบบุหรีใน ด้านสื่อบุคคล	ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี			รวม
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สูง	50 (41.3%)	71 (58.7%)	0 (0.0%)	121 (100.0%)
ปานกลาง	26 (40.0%)	38 (58.5%)	1 (1.5%)	65 (100.0%)
ต่ำ	0 (0.0%)	10 (71.4%)	4 (28.6%)	14 (100.0%)
รวม	76 (38.0%)	119 (59.5%)	5 (2.5%)	200 (100.0%)

$$\chi^2 = 47.430, df = 4, p = 0.000$$

จากตารางที่ 39 ค่า Chi – Square = 47.430 , df = 4 , p = 0.000 แสดงว่ามี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อ
ในโครงการ โรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี ในด้านสื่อ
บุคคล

ส่วนที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์การระบุประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาภิเชก

5.1 สื่อประเภทใดที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด

ตารางที่ 40 จำนวน และค่าร้อยละของสื่อที่ชอบในการต่อต้านการสูบบุหรี่ที่ได้ผลมากที่สุด

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. สื่อเฉพาะเรื่อง	43	21.5
2. สื่อบุคคล	157	78.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 40 พบว่า สื่อในการต่อต้านการสูบบุหรี่ที่ได้ผลมากที่สุดซึ่งนักเรียนชอบ คือ สื่อบุคคล จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5 และสื่อที่นักเรียนชอบรองลงมา คือ สื่อบุคคล จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5

5.2 ลำดับสื่อเฉพาะเรื่องที่นักเรียนเห็นว่าช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด

ตารางที่ 41 จำนวน และค่าร้อยละของลำดับสื่อที่นักเรียนเห็นว่าช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ลำดับที่ 1 ภาพยนตร์	120	60.0
ลำดับที่ 2 แผ่นพับ	31	15.5
ลำดับที่ 3 โปสเตอร์	26	13.0
ลำดับที่ 4 สติกเกอร์	23	11.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 41 พบว่า สื่อลำดับที่ 1 ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมทวิภาคี เห็นว่า ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด คือ ภาพยนตร์ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา สื่อลำดับที่ 2 ได้แก่ แผ่นพับ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ลำดับต่อมา สื่อลำดับที่ 3 ได้แก่ โปสเตอร์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และลำดับสุดท้าย สื่อลำดับที่ 4 ได้แก่ สติกเกอร์ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

ส่วนที่ 6 นำเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและเหตุผลเกี่ยวกับสื่อที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผล

6.1 สื่อที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผล ได้แก่ สื่อภาพยนตร์ (n = 103) และสื่อทางโทรทัศน์ (n = 97)

คุนยวิทย์ทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษา เรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถม ทวีธาภิเศก” เพื่อศึกษาผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียน โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ในด้านสื่อเฉพาะเรื่องและด้านสื่อบุคคล รวมทั้งเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล ได้แก่ ภูมิหลังของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพ การพักอาศัยการศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และประวัติการสูบบุหรี่

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาระดับพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross - sectional Descriptive Study) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา 5- 6 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-Square เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. ภูมิหลังทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อจำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 มีอายุ 11 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 มีสถานภาพการพักอาศัย แบบบ้านส่วนตัว จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 ส่วนใหญ่บิดามีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 และการศึกษาของมารดาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ซึ่งสถานภาพของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 ส่วน

ใหญ่่นักเรียนพักอาศัยกับบิดาและมารดา จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 บิดามีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และมารดามีอาชีพแม่บ้าน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีผู้ที่สูบบุหรี่ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย คือ พ่อ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 นักเรียนไม่เคยลองสูบบุหรี่ จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 96.5 และขณะนี้นักเรียนไม่ได้สูบบุหรี่ จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ผลการวิจัยพบว่า มีข้อที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตอบได้มากที่สุด คือ ข้อ 5 “เพราะเหตุใดผู้ไม่สูบบุหรี่จึงไม่ควรอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่” ตอบถูก จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ตอบผิด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และข้อที่นักเรียนตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ 9 “ข้อใดคือผลกระทบที่สำคัญของการขึ้นภาษีบุหรี่จากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79” ตอบถูก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ตอบผิด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0

3. ระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่ เพราะปัญหาด้านจิตใจนักเรียนจะให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจและแนะนำให้เพื่อนเลิกสูบบุหรี่” เท่ากับ 4.55 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “การสูบบุหรี่ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นบุหรี่จึงไม่ใช่สิ่งเสพติด” เท่ากับ 1.82

4. ระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “จากการที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากสื่อเฉพาะเรื่องแล้ว นักเรียนคิดว่าจะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง” เท่ากับ 4.43 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่จากสติ๊กเกอร์” เท่ากับ 3.63

5. ระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “นักเรียนได้รับความรู้จากวิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่เป็นอย่างดี” เท่ากับ 4.46 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “นักเรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย” เท่ากับ 4.19

6. ผลการวิเคราะห์การระบุประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนประถมวิทยาสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า สื่อที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมวิทยาสรรค์ ชอบมากที่สุดในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด คือ สื่อบุคคล จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5 และสื่อในการต่อต้านการสูบบุหรี่ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมวิทยาสรรค์ ชอบรองลงมา คือ สื่อเฉพาะเรื่อง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5

7. ลำดับสื่อเฉพาะเรื่องที่นักเรียนเห็นว่าช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด

สื่อลำดับที่ 1 ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนประถมวิทยาสรรค์ เห็นว่า ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างได้ผลมากที่สุด คือ ภาพยนตร์ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา สื่อลำดับที่ 2 ได้แก่ แผ่นพับ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ลำดับต่อมา สื่อลำดับที่ 3 ได้แก่ โปสเตอร์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และลำดับสุดท้าย สื่อลำดับที่ 4 ได้แก่ สติกเกอร์ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัยที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมวิทยาสรรค์ ดังนี้

1.1. ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง อยู่ในระดับสูง

1.2 ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อบุคคล อยู่ในระดับสูง

ผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 1 สรุปได้ว่า

1.1 ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ในด้านสื่อบุคคล อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ตัวแปรด้านภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และด้านสื่อบุคคล

ผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 2 สรุปได้ว่า

2.1 สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ผู้ใดที่สูบบุหรี่ ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง ส่วน เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา และผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีหรือไม่มี ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

2.2 เพศ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดภัย ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านสื่อบุคคล ส่วน อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพ การพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา ผู้ที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีหรือไม่มี ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียน

อาศัยอยู่ด้วย นักเรียนเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่ ขณะนี้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ของนักเรียนโรงเรียนประถมวิทยาทิศ ในด้านสื่อบุคคล

อภิปรายผล

ผลการวิจัยตามที่ศึกษามาแล้วนั้น สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่

ผลการวิจัยพบว่า มีข้อที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตอบได้มากที่สุด คือ ข้อ 5 “เพราะเหตุใดผู้ไม่สูบบุหรี่จึงไม่ควรอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่” ตอบถูก จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ตอบผิด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และข้อที่นักเรียนตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ 9 “ข้อใด คือผลกระทบที่สำคัญของการขึ้นภาษีบุหรี่จากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79” ตอบถูก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ตอบผิด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 กล่าวได้ว่ามีความสอดคล้องกับนักเรียนชายส่วนใหญ่ มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตามสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ในด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล โดยได้รับความรู้ในเรื่องพิษภัยและผลกระทบของการสูบบุหรี่ ในเรื่องโทษและพิษภัยของบุหรี่ อันตรายจากการได้รับควัน จากการอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่ และผลกระทบของการสูบบุหรี่ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร แข่งเพ็ญแข (2537) ได้ศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชาชนในเขตตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิจิตร จากการศึกษาพบว่า “กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ในระดับปานกลาง”

และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพพรณ สันตยากร (2540) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการต่อการจัดเขตปลอดบุหรี่ การศึกษาพบว่า “กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (กว่าร้อยละ 94) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโทษภัยของผู้สูบบุหรี่และผู้อยู่ใกล้เคียงเป็นอย่างดี” รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องศรี ศรีมรกต และรุ่งนภา ผาณิตรัตน์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการเสริมสร้างความตระหนักในพิษภัยบุหรี่สำหรับเยาวชนไทยปีที่ 1 ระยะที่ 1 ผลการสำรวจความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ พฤติกรรมการบริโภคยาสูบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการส่งเสริมตระหนักในพิษภัยของบุหรี่ในเยาวชนไทย “ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.9 มีความรู้เกี่ยวกับพิษภัยบุหรี่ โดยรับรู้ว่าโรคมะเร็ง และโรคปอดเป็นผลกระทบทางสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ส่วนผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อบุคคลรอบข้างที่ไม่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.5 รับรู้ว่าการสูบบุหรี่สามารถก่อพิษภัยกับบุคคลรอบข้างที่ไม่

สูบบุหรี่ได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.7 มีโอกาสได้รับพิษบุหรี่ในฐานะผู้สูบบุหรี่มือสอง” และสอดคล้องกับงานวิจัยของปาติดา เมธาชัชวาล (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปิดรับสารกับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวិจัยพบว่า “1.นักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่และความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ในระดับปานกลาง” และงานวิจัยของพลาเดช เฉลย กิตติ และคณะ (2539) ได้ศึกษาถึง “พฤติกรรมกรรมการเริ่มต้นสูบบุหรี่ ของเยาวชน ในเขตภาคเหนือตอนบน” โดยได้ศึกษาถึงพฤติกรรมเบื้องต้นของกลุ่มวัยรุ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ที่นำไปสู่พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งพบว่า “กลุ่มตัวอย่างเริ่มมีการสูบบุหรี่ อายุเฉลี่ยตั้งแต่ 14 ปี 4 เดือน โดยส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 โดยมีความรู้เกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่ ตั้งแต่ระดับปานกลาง จนถึง ค่อนข้างสูง”

นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายเกี่ยวกับภาษีของบุหรี่ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไกลตัวของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจะมีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ด้านความรู้ในเรื่องพิษภัยและผลกระทบของการสูบบุหรี่เป็นสำคัญ ซึ่งถือเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา

2. ทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

ผลการวิจัย พบว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ อยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่ เพราะปัญหาด้านจิตใจนักเรียนจะให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจและแนะนำให้เพื่อนเลิกสูบบุหรี่” เท่ากับ 4.55 และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อคำถามที่ถามว่า “การสูบบุหรี่ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นบุหรี่จึงไม่ใช่สิ่งเสพติด” เท่ากับ 1.82 ซึ่งเจือจันทร์ วัฒนกิจเจริญ (2543) ได้ศึกษาผลงานของโครงการชั้นเรียนปลอดบุหรี่ต่อความรู้และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา ทั้งหญิงและชาย จำนวน 474 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำนวน 269 และ 205 คนตามลำดับ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผลการทดลองที่บอกว่ากลุ่มทดลองค่าความรู้และเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งหลังทดลองและติดตามประเมินหลังทดลองผ่านไป 1 ปี หลังทดลองระดับการรับรู้และเจตคติยังสูงจนกระทั่ง 1 ปี เนื่องจากกลุ่มทดลองมีความรู้และได้รับการกระตุ้นโดยสื่อโฆษณาต่างๆ อยู่บ่อยๆ จากหลากหลายแห่งอย่างต่อเนื่องและมีความตระหนักรู้แล้ว จึงมีผลทำให้ความรู้และเจตคติหลังทดลองผ่านไป 1 ปียังคงสูงอยู่ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี จิรวินิชฐ์ และสมรัตน์ เลิศมหาฤกษ์ (2534) ได้ศึกษาความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2533 พบว่า “ด้าน

ทัศนคติ นิสิตที่สูบบุหรี่มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในทางลบ ส่วนนิสิตที่ไม่สูบบุหรี่ มีทัศนคติว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้ผู้อื่นรำคาญ มีผลร้ายต่อคนข้างเคียงที่ได้รับควันและการมีกลิ่นตัวเป็นที่น่ารังเกียจ”

การสร้างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

การสร้างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ ถือเป็นสิ่งที่สร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่อยู่ในระดับสูง แสดงว่าการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จากการให้ความรู้ของวิทยากร โดยการนำสื่อบุคคลและสื่อเฉพาะเรื่องมาประกอบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ ถือว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ได้ผลกับการสร้างทัศนคติเรื่องบุหรี่ได้ดีกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่กำลังจะก้าวขึ้นสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่อยากจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งกำลังจะก้าวขึ้นสู่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งการเรียนการสอนที่ได้ผลดีนั้น การให้รางวัลกับนักเรียนในการตอบปัญหาเกี่ยวกับบุหรี่ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะเสริมสร้างกำลังใจให้กับนักเรียน เพื่อให้เขาได้ตระหนักว่าสิ่งที่เป็นรางวัลที่ได้รับ คือสิ่งที่ได้พูดถูกต้อง และเป็นการแสดงเห็นถึงปฏิกิริยาของนักเรียนต่อเรื่องของบุหรี่ว่ามีความเข้าใจหรือไม่ และมีความสนใจต่อเรื่องบุหรี่ที่วิทยากรได้บรรยายและความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ที่ได้จัดนิทรรศการ ดังนั้นการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ ควรส่งเสริมทัศนคติและค่านิยมในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่สูบบุหรี่ตั้งแต่กลุ่มวัยประถมศึกษา เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ร่วมไปกับการให้ความรู้เรื่องพิษภัยบุหรี่การรณรงค์เพิ่มความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัวเป็นส่วน สนับสนุนให้อัตราการไม่สูบบุหรี่สูงขึ้น ทั้งนี้ในกระบวนการรณรงค์ให้เลิกสูบบุหรี่ควรสนับสนุนหรือประชาสัมพันธ์ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ต่อสุขภาพเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่องจากครูผู้สอนเนื่องจากครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนที่ดีและน่าเชื่อถือ จึงควรส่งเสริมกิจกรรมสุขศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับนักเรียนในโรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้เป็นอย่างดีทางหนึ่ง ดังนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมในขณะที่นักเรียนว่างจากการเรียนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมต่างๆจะต้องเป็นกิจกรรมที่ลดความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของนักศึกษา เช่น การจัดให้มีการแข่งขันกีฬา การแสดงดนตรี ฯลฯ และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนที่ใกล้ชิดกับผู้สูบบุหรี่ควรให้ความรู้เรื่องโทษและพิษภัยที่เกิดจากบุหรี่เสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมไม่สูบบุหรี่ การคบเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่ให้แก่เด็กและเยาวชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เป็นต้นมา เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวตระหนักจะได้รู้แนวทางการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในอนาคต

ดังนั้นตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ครูและผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยังมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างค่านิยมไม่สูบบุหรี่ให้กับนักเรียน และสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการทำให้บ้านปลอดบุหรี่ได้อีก ดังนั้นผู้บริหารของโรงเรียนต้องมีส่วนเห็นชอบกับนโยบายปลอดบุหรี่ในโรงเรียนจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินโครงการนี้ด้วยการสร้างนโยบายที่มีความชัดเจน สร้างการมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรและผู้ปกครอง และที่สำคัญคือเราจะช่วยเหลือหาลอมสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับนักเรียน ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการนี้ นอกจากนักเรียนจะปลอดสะอาดแล้วยังเป็นการปลูกฝังค่านิยมไม่สูบบุหรี่ให้กับนักเรียนและครอบครัวอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการศึกษาเรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” ดังนี้

1. ควรมีการผลิตสื่อ การเรียนการสอน ดังนี้

1.1. ควรมีการพัฒนาในเรื่องการผลิตสื่อ ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยัง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก มีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยังในระดับสูง นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ โรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ความหมายของการสูบบุหรี่มือสอง และผลกระทบที่สำคัญของการขึ้นภาษีบุหรี่ จึงควรมีการสอดแทรกความรู้ในเรื่องดังกล่าวทางสื่อที่กำลังเป็นที่สนใจ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยังเพิ่มมากขึ้น และนอกจากการผลิตสื่อที่เน้นความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยังแล้ว ยังควรมีการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน

1.2. ควรมีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารในการให้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยังให้มากขึ้น โดยผลิตสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักเรียนได้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านักเรียนชอบสื่อบุคคลในการต่อต้านบุหรี่ยังมากที่สุด แต่ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารต่างๆ หลายด้าน เช่น

1. สื่อมวลชน ควรมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยัง ทางโทรทัศน์ในรายการเกี่ยวกับเด็กซึ่งมีอยู่หลายรายการ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยังเพิ่มมากขึ้น

2. สื่อเฉพาะกิจ ผลิตสื่อรณรงค์ ควรให้ความสำคัญกับโปสเตอร์มากขึ้น เนื่องจากโปสเตอร์สามารถแพร่ภาพที่มีสีสัน และถ้อยคำได้เด่นชัด มีอายุยาวนาน ต้นทุน

การผลิตไม่แพงนัก สามารถเข้าถึงกลุ่มนักเรียนได้ง่ายโดยคิดไว้ในสถานศึกษา ซึ่งควรมีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

3. สื่อบุคคล ควรจะเน้นบทบาทของครูให้มากขึ้นโดยการอบรมครูให้ช่วยรณรงค์โดยวิธีสอดแทรกในบทเรียนซึ่งไม่เน้นวิชาการ และควรมีสื่อเฉพาะกิจเช่น โปสเตอร์ หรือกิจกรรมเช่น การจัดงานวันงดสูบบุหรี่โลก มาสนับสนุนบทบาทของครูด้วย และผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนหญิงส่วนใหญ่ซึ่งไม่สูบบุหรี่มีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับบุหรี่ โดยเห็นด้วยในเรื่อง ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่เพราะมีปัญหาด้านจิตใจนักเรียนจะให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจและแนะนำให้เพื่อนเลิกสูบบุหรี่ จึงควรให้นักเรียนมีบทบาทในการรณรงค์ในลักษณะของเพื่อนเตือนเพื่อน โดยการจัดอบรมให้นักเรียนได้รู้วิธีการแนะนำเพื่อน ได้อย่างถูกต้อง

4. สื่อกิจกรรม การรณรงค์เกี่ยวกับบุหรี่ ควรขอความร่วมมือจากค่ายเพลงต่างๆ ให้มีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เช่น ในโอกาส วันแม่ วันพ่อ วันเยาวชน ไม่ใช่เน้นที่วันงดสูบบุหรี่โลกเท่านั้น

4.1 ควรมีการวางแผนรณรงค์เจาะกลุ่มเป้าหมายนักเรียนระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะยังมีการรณรงค์ไม่มากพอ โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาเริ่มที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มหนึ่ง

4.2 ควรมีการประเมินผลโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาทุกปี ในเรื่องของการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ หลังจากที่ได้จัดโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการประเมินผลการรณรงค์ดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการวางแผนการรณรงค์ทางการสื่อสาร หรือการประชาสัมพันธ์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะนักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา 5 - 6 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนประถมวิธาภิเศกเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยขยายไปตามพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง

2.2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะชั้นประถมศึกษา 5 - 6 จึงควรมีการวิจัยในกลุ่มนักเรียนสายสามัญซึ่งเป็นเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษา และควรมีการวิจัยในกลุ่มเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาด้วย เพราะเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการถูกชักจูงได้ง่าย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกรัตน์ สุขวัฒนะ. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงโสเภณี กรณีศึกษาหน่วยควบคุมการโรค อำเภอบางใหญ่ ศูนย์กามโรคเขต 12 จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (ม.ป.ป).
- กิติมา สุรสนธิ. ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. สร้างชุมชนนิยม ช่วยเยาวชนไทยห่างไกลยาเสพติด วารสารสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 17 (มกราคม 2545) : 70-74.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : เพชรเกษมการพิมพ์, 2540.
- เกษม จันทรน้อย. สื่อการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : นานมี, 2537.
- ขวัญรักษ์ วชิรชนเสถียร. ประสิทธิผลของโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของโครงการโรงเรียนสีขาว ที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการโฆษณา ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. พลศาสตร์ของการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.
- จิตรา ธนสารเสถียร. การสื่อสาร ความรู้ ทักษะคิด และทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ชวิศา หนูคง. ผลการวิจัยเรื่องการเปิดรับสาร ทักษะคิด ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏยะลา, 2544.
- ไชยยศ เหมรัชตะ. ปัญหาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่งานวิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

- ทักษิณรา ขำจิตร. มุมมองของนักเรียนโรงเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ปี 2548. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ธาดา เศรษฐบุตร. การรับรู้ข่าวสารของวัยรุ่นต่อการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551.
- นวพรรณ สันตยากร. ความคิดเห็นของประชาชนและผู้ประกอบการต่อการจัดเขตปลอดบุหรี่. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2540.
- บุษบา สุธีธร. การบริหารงานประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ หน่วยที่ 7. นนทบุรี : สาขาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530..
- ปรมะ สตะเวทิน. หลักนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ประไพจิตร ชุมแวงวาปี. ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขภาพศึกษาต่อพฤติกรรมกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- ปาลิดา เมธาชัชวาล. การเปิดรับสารกับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.
- ผ่องศรี ศรีมรกต และรุ่งนภา ภาณิตรัตน์. โครงการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการเสริมสร้างความตระหนักในพิษภัยบุหรี่สำหรับเยาวชนไทยปีที่ 1 ระยะที่ 1 ผลการสำรวจความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ พฤติกรรมการบริโภคยาสูบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารูปแบบและกลวิธีการส่งเสริมตระหนักในพิษภัยของบุหรี่ในเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548.
- มยุรี จิรวินิจู และสมรัตน์ เลิศมหาฤกษ์. ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2533. กรุงเทพมหานคร : คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534.
- มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่. (แผ่นพับ), 2550.
- ยูพา วิสุทธิโกศล. การคิดสารเสพติด. วารสารเนาะแนว 18 (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2527) : 9.

- สมเชษฐ์ บมไต้. การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชานโยบาย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก, 2542.
- สมพร แข่งเพ็ญแข. ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของในเขตตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- สมศักดิ์ สิ้นระเวชญ์. การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวารสารการศึกษา. 10 (เมษายน 2540) : 4.
- สาวิตรี พิระสติด. ปัจจัยที่มีผลต่อการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของวัยรุ่นในศูนย์เกิดใหม่ อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและกระทรวงมหาดไทย, สำนักงาน. สภาพปัญหาเสพติดในประเทศไทย ปี 2539 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานยาเสพติดระดับบ้านชุมชนปี 2539. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน, 2539. (อัดสำเนา)
- สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. รื่องน่ารู้เกี่ยวกับยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : สำนักอนามัย, 2540.
- สุชาดา เมธิคุณากรณ์. การศึกษาการรับข่าวสารการณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกชมรมเยาวชนปลอดสะอาด มูลนิธิหมอชาวบ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- สุทธิพันธ์ ธรรมไพจิตร. ยาเสพติด : หายนะของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2544.
- อดุลย์ ดันประยูร. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัสนา, 2526.
- อมร วัฒนธีรวงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน เขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- อรเพ็ญ นาควัชร. ปัญหาสิ่งเสพติดกับการควบคุม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ช้างเผือก, 2525.
- อรรณพ ปิรันธน์โอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุจิต ลั่นซ้าย. ผลการศึกษาเรื่องรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. สำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Bloom, B. S; Thomas, J; And Madus, G. F. Hand Book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York : Mc Graw-Hill Book, 1967.

Carton and While, D. Smoking Prevalence Among 16 - 19 year Policies in Sixth Forms and Further Education, 1994.

Good, C. V. Dictionary of Education. New York : Mc Graw-Hill Book, 1973.

Katz, E; and Lazarfeld, P. F. Personal Influence The Part Played by people in the Flow of Communication. New York : The Free Press A Decision of Macmillan Publishing, 1955.

Klapper, J. T. The Effect of Mass Communication. New York : The free Press, 1960.

Schraamm, W. Men and Media: A Look at Human-communication. New York : McGraw-Hill, 1973.

Schram,W. Mass Media and National Development : The Role of Information in the Developing Countries. California : Stanford University Press, 1964.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่

เป็นโครงการที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อรณรงค์การสูบบุหรี่ และเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประสบปัญหาการระบาดของสิ่งเสพติด โดยเฉพาะในปัจจุบันมีผู้สูบบุหรี่ประมาณ 12 ล้านคน คิดเป็น 1 ใน 5 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งการสูบบุหรี่ส่งผลให้มีการป่วยด้วยโรคอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง โรคถุงลมโป่งพอง ฯลฯ ทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวหรือรัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่าย ค่าบริการทางการแพทย์เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการสูญเสียแรงงานจากความเจ็บป่วย (รัชนิกร เคียนทอง, 2546) รวมทั้งส่งผลต่ออันตรายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งควันบุหรี่ยังก่อให้เกิดอากาศเป็นพิษ โดยเฉพาะในสถานที่แออัด ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ นอกจากนี้บุหรี่ยังเป็นสาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ได้อีกด้วย เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน (รัชนิกร เคียนทอง, 2546) ดังนั้นกลุ่มที่จะให้ความสำคัญต่อการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงจากการไม่สูบบุหรี่ คือ กลุ่มนักเรียน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ

ดังนั้นโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ เป็นโครงการที่พบว่า โรงเรียนปลอดบุหรี่เป็นกิจกรรมรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ในโรงเรียน ซึ่งมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งต่อการป้องกันนักเรียนไม่ให้เริ่มสูบบุหรี่ และช่วยให้นักเรียนเลิกสูบบุหรี่ได้ เพราะกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่จะช่วยให้เยาวชนตระหนักในอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่มากยิ่งขึ้น และได้เรียนจากประสบการณ์ของเขาเองเมื่อทำกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ เช่น กิจกรรมการตอบปัญหาเรื่องพิษภัยของบุหรี่ และการป้องกันตนเองจากการไม่สูบบุหรี่ การฉายภาพยนตร์เรื่องพิษภัยของบุหรี่ เป็นต้น ซึ่งมีงานวิจัยที่พบว่า นโยบายปลอดบุหรี่ในโรงเรียนสามารถลดจำนวนสารเสพติดบุหรี่ของเยาวชนได้ โดยมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้สำรวจโรงเรียนที่มีนโยบายปลอดบุหรี่ และกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ในโรงเรียน ทั้งหมดจำนวน 30 โรงเรียน พบว่าสามารถลดจำนวนเยาวชนที่สูบบุหรี่ในโรงเรียนลงประมาณร้อยละ 20 และสามารถลดจำนวนการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเยาวชนได้ด้วย ดังนั้นโรงเรียนปลอดบุหรี่ กิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ในโรงเรียน มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งต่อการป้องกันนักเรียนไม่ให้เริ่มสูบบุหรี่ และช่วยให้นักเรียนเลิกสูบบุหรี่ได้ เพราะกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่จะช่วยให้เยาวชนตระหนักในอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่มากยิ่งขึ้น และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของเขาเองเมื่อทำกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2550)

โรงเรียนถือเป็นบทบาทที่สำคัญในการเป็นเป้าหมายสำคัญในการช่วยแก้ไข ปัญหาในการป้องกันนักเรียนให้ห่างไกลจากการใช้สิ่งเสพติดที่ใกล้ตัว เนื่องจากบุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่หาซื้อได้ง่ายตามร้านค้าทั่วไป และราคาไม่แพง ซึ่งการสูบบุหรี่ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการติด สิ่งเสพติดที่มีอยู่ใกล้ตัว โดยเฉพาะเมื่อเยาวชนได้รู้จักการสูบบุหรี่แล้ว จะส่งผลต่อการเรียนของ นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง หรือการเกิดพฤติกรรมอื่นๆ ที่ตามมา เช่น พฤติกรรมการลักขโมย พฤติกรรม การติดสิ่งเสพติดชนิดอื่น เป็นต้น เพราะเวลาส่วนใหญ่ของวัยรุ่นหนึ่งในสามส่วนจะอยู่ที่โรงเรียน หรือประมาณ 180 ชั่วโมงต่อเดือน และแรงผลักดันที่สำคัญของวัยรุ่นที่จะทำให้เขาเริ่มต้นสนใจ ทดลองสูบบุหรี่ จึงเกิดขึ้นที่โรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อนักเรียนในการป้องกันและ ต่อต้านการสูบบุหรี่ในโรงเรียนชั้นประถม เนื่องจากเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่นักเรียนจะกำลังก้าว ไปสู่วัยรุ่น และเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงจัดทำโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ขึ้น เพื่อเข้าไปเผยแพร่ และการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และการต่อต้านการไม่สูบบุหรี่ผ่านจากสื่อ บุคคล คือ ตัวผู้วิจัย และสื่อเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และแผ่นพับ เกี่ยวกับความรู้และการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของบุหรี่ผ่านจาก สื่อที่สามารถเข้านักเรียนได้ง่ายที่สุด

วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ เพื่อการต่อต้านและการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ผ่านสื่อรณรงค์ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่
2. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ตระหนัก ถึงโทษ และพิษภัยจากการสูบบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่

วิธีการดำเนินการ

1. การจัดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องโทษ และพิษภัยจากการสูบบุหรี่
2. บรรยาย ประกอบการฉายซีดีเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ วิธีเลิกสูบบุหรี่ และส ปรอดที่วีรณรงค์การ สูบบุหรี่
3. กิจกรรมการแข่งขัน ถาม – ตอบ ปัญหาเกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็น การทดสอบความรู้ที่ได้รับจากการบรรยาย
4. การแจกแผ่นพับข้อมูลเรื่องความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ และสติ๊กเกอร์รณรงค์ การไม่สูบบุหรี่

5. ให้ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับ “ผลของการใช้สื่อใน โครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษา โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” จำนวน 5 ส่วน

สื่อที่ใช้ในการดำเนินการ

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษจากการสูบบุหรี่ โดยการใช้สื่อเฉพาะเรื่อง

1.1 ซีดีเรื่องพิษภัยของบุหรี่ และวิธีเลิกสูบบุหรี่

1.2 ซีดีเกี่ยวกับสปอตทีวีรณรงค์การไม่สูบบุหรี่

1.3 การแจกแผ่นพับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโทษการสูบบุหรี่

1.4 การแจกสติ๊กเกอร์รณรงค์การไม่สูบบุหรี่

2. ข้อมูลสำหรับใช้เผยแพร่ ในการให้ความรู้และป้องกันตนเองจากบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่

บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี มานานประมาณ 600 ปี จากใบยาสูบ จัดเป็นสิ่งเสพติดที่แพร่หลายทั่วโลกจากการรวบรวม การศึกษาขององค์การอนามัยโลก สรุปอันตรายของสูบบุหรี่ว่า “ผู้สูบบุหรี่ตายก่อนวัยอันสมควรมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่” ซึ่งได้มีการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่าการสูบบุหรี่มีผลร้ายต่อสุขภาพและผู้ที่อยู่ใกล้ชิด โดยปัจจุบันมีงานวิจัยที่พิสูจน์แล้วว่าบุหรี่มีสารนิโคตินซึ่งก่อให้เกิดการเสพติด และมีสารพิษอื่นๆซึ่งเป็นสาเหตุของโรคต่างๆ

มากมาย ควันบุนที่สูดเข้าไปในร่างกาย และควันบุนที่เกิดจากการเผาไหม้ระหว่างการสูดมีพิษต่อทั้งผู้สูด และผู้ที่สูดควันบุนที่ผู้อื่นสูดซึ่งเรียกว่า ผู้สูดบุนที่มีสอง ปัญหาสุขภาพของประชาชนที่เกิดจากการสูดบุน นอกจากจะทำให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควรแล้วยังเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรัง ที่ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่าง มหาศาลทั้งของครอบครัวและประเทศชาติ เยาวชนที่ลองสูดบุนหรือติดบุน จะเสพติดสารเสพติดอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นการมีความรู้เกี่ยวกับบุนและพิษภัยของบุนอย่างแท้จริง จะช่วยให้เยาวชนมีความยับยั้งชั่งใจในการที่จะทดลองหรือริเริ่มสูดบุน ซึ่งเป็นการป้องกันเยาวชนจากสารเสพติดต่างๆ ได้ในระดับหนึ่ง ในขณะที่เด็วกันจะทำให้ผู้ที่เสบบุนหรืออยู่แล้วตัดสินใจเลิกสูดได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อในการเป็นวัยรุ่น โดยจะเริ่มกล่าวในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

สาเหตุที่เริ่มสูดบุน

1. ความเข้าใจผิด

- ค่านิยมผิด มักคิดว่า โก่แก้ว หรือเป็นลูกผู้ชายเต็มตัว
- ทำให้สดชื่น จิตใจชุ่มชื่น
- ทำให้คลายเครียด หายเหงาได้

2. การเลียนแบบ

- จากอิทธิพลของเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนสนิทสูด
- จากอิทธิพลของผู้ปกครองที่ทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง

3. อยากทดลอง

- อยากทดลองสูดด้วยตนเอง
- อยากรู้ว่าสูดแล้วสนุกสนาน

4. จากการโฆษณาตามสื่อต่างๆ

- วิทยู โทรทัศน์
- หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

สารพิษในควันบุน

1. อะซโตน (ตัวทำละลายที่ก่อพิษ)
2. แอมโมเนีย (สูดเข้าไปเพิ่มการดูดซึมนิโคตินได้ดีขึ้น)
3. ฟอร์มาดีไฮด์ ก่อมะเร็งในมนุษย์ใช้ฉีดกันเน่าเสีย
4. เมอร์คิวรี (ปรอท)
5. Cocoa สารเพิ่มความหวานกลบกลืนบุน ทำให้สูดควันได้มาก

6. เมนทอล สารปรุงแต่งเพื่อให้ล่าคอผู้สูบบุหรี่ไม่รู้สึกระคายเนื่องจากควันทำให้สูบได้มาก

7. น้ำมันดิบ (TAR) ตัวก่อเกิดมะเร็งที่ปอด

8. นิโคติน (สารเสพติดในยาสูบมีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง นิโคตินเข้มข้น 2-3 หยด ทำให้ตายได้)

9. แคลเมียม (สารก่อมะเร็ง)

10. คาร์บอนมอนนอกไซด์ เป็นก๊าซพิษทำให้ร่างกายรับอากาศบริสุทธิ์ได้น้อยลง

11. ยาฆ่าแมลง DDT สารกัมมันตภาพรังสี (Polonium 210 สารก่อมะเร็ง)

12. สารหนู (Arsenic) สารพิษอันตราย

ผลกระทบบุหรี่ต่อสุขภาพและภัยต่อผู้ใกล้ชิด

1. ทำให้อายุสั้นลงวันละ 2-6 ชั่วโมง หากคุณสูบวันละ 1 ซอง

2. โรคเหงือก ฟันดำ และมีกลิ่นปาก

3. ไอเป็นเลือด ไอเรื้อรัง (เป็นเดือน) ผอมลง อาจเป็นอาการของโรคมะเร็งปอด ซึ่งถ้าเป็นแล้วรอดชีวิตน้อยมาก

4. ท้องแน่นอึด เบื่ออาหาร การรับรสอาหารเสียไป

5. ผู้ที่เป็นโรคหืดหอบ โรคหัวใจ หากได้รับควันบุหรี่ จะทำให้เกิดอาการกำเริบมากขึ้น

6. ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ที่ต้องอยู่ในห้องที่มีการสูบบุหรี่ทุกๆ 2 มวน จะได้รับควันบุหรี่เป็นปริมาณเท่ากับการสูบบุหรี่ 1 มวน

7. สมอเสื่อมสมรรถภาพเป็นลมหมดสติ เพราะเส้นเลือดในสมองแตกจากการสูบบุหรี่

8. หน้าเหี่ยวเฉา แก่เร็ว

9. ควันบุหรี่ทำลายเนื้อเยื่อหลอดลมและถุงลมในปอด ทำให้เหนื่อยง่าย ไอเรื้อรัง หอบ แน่นหน้าอก ไม่มีโอกาสหายแต่จะทรมาณตลอดชีวิต

10. ควันบุหรี่มีผลทำให้เกิดการสะสมโคเลสเตอรอลเกิดการอุดตันของเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจและอวัยวะอื่นๆ ทำให้หัวใจขาดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจตาย หัวใจวายได้

11. เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ การสูบบุหรี่มากๆ ทำให้ความเข้มแข็ง หรือความต้องการทางเพศเสื่อมลง

12. นิ้วเป็นแผลเรื้อรัง นิ้วเกิดจากเลือดคั่งตัน ขาดเลือดไปเลี้ยง

13. คุณแม่ที่สูบบุหรี่จะมีโอกาสเป็นโรคแทรกซ้อนได้ง่ายระหว่างตั้งครรภ์ เช่น

- เลือดออกมากลอดลำบาก
- ทารกคลอดก่อนกำหนด
- มีอัตราการเสี่ยงต่อการแท้งถึงเท่าตัว
- มีความดันโลหิตสูง
- มีอาการครรภ์เป็นพิษ
- โอกาสที่ทารกจะตายเพิ่มเป็น 1.6 เท่า

โรงเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญในการป้องกันการสูบบุหรี่

ในการป้องกันเยาวชนจาก “บุหรี่” ซึ่งเป็นสิ่งเสพติดที่เป็นจุดเริ่มต้นของสิ่งเสพติดร้ายแรงอื่นๆและทำให้เยาวชนก้าวสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เพราะในความเป็นจริงแล้วเยาวชนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ 3 ใน 4 ของแต่ละวันที่โรงเรียนแนวโน้มนั้ที่วัยรุ่นคนใดคนหนึ่งจะตัดสินใจสูบบุหรี่หรือไม่ันจึงเกิดขึ้นที่โรงเรียน ดังนั้นรายงานของสำนักงานในแพทย์ใหญ่ของสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2437 เกี่ยวกับการป้องกันเยาวชนจากบุหรี่ ซึ่งได้สรุปข้อมูลจากการทำวิจัยเรื่องนโยบายปลอดบุหรี่ที่ให้โรงเรียนต่อเนื่องหลายปี ระบุว่า นโยบายปลอดบุหรี่ในโรงเรียนสามารถลดจำนวนสารเสพติดบุหรี่ของเยาวชนได้ ส่วนมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้สำรวจโรงเรียนที่มีนโยบายปลอดบุหรี่ และกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ในโรงเรียน ทั้งหมดจำนวน 30 โรงเรียน พบว่าสามารถลดจำนวนเยาวชนที่สูบบุหรี่ในโรงเรียนลงประมาณร้อยละ 20 และสามารถลดจำนวนการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเยาวชนได้ด้วย

โรงเรียนปลอดบุหรี่ กิจกรรมรณรงค์การสูบบุหรี่ในโรงเรียน มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งต่อการป้องกันนักเรียนไม่ให้เริ่มสูบบุหรี่ และช่วยให้นักเรียนเลิกสูบบุหรี่ได้ เพราะกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่จะช่วยเ้าเยาวชนตระหนักในอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่มากยิ่งขึ้น และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของเขาเองเมื่อทำกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่

การจัดกิจกรรมต่างๆ ในการป้องกันการสูบบุหรี่ภายในโรงเรียน

1. จัดชมรมกีฬาประเภทต่างๆ เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล วายน้ำ ยิมนาสติก แบดมินตัน หมากรูก เป็นต้น
2. จัดชมรมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น อาสาสมัครเพื่อต่อต้านยาเสพติด อ่านหนังสือให้คนตาบอด ช่วยเหลือผู้สูงอายุ รักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
3. จัดชมรมนิยมนเพื่อพัฒนาทักษะตามความสนใจ เช่น ดนตรี ชุมชนพัฒนาทักษะทางภาษา ชุมชนพัฒนาศิลปะพื้นบ้าน ชุมชนนักเรียน ชุมชนนักธุรกิจรุ่นเยาว์ ชุมชนพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น

ขณะนี้ประเทศที่ประกาศสงครามกับบุหรี่ที่แอบอ้างว่าอันตรายน้อยได้ขยายวงออกไปเรื่อยๆ เช่น ประเทศบราซิลออกกฎหมายเมื่อปี 2544 ห้ามใช้คำว่า light soft และ mild หรือคำอื่นๆ ที่ทำให้คนเข้าใจผิดว่าบุหรี่ยุคนั้นมีอันตรายน้อย ด้านสหภาพยุโรปออกกฎหมายเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 ห้ามบริษัทบุหรี่สร้างภาพเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าบุหรี่ยี่ห้อดังกล่าวมีพิษภัยต่อสุขภาพน้อยกว่าบุหรี่ยี่ห้อที่ฮ่องกงก็กำลังมีการผลักดันให้ห้ามจำหน่ายบุหรี่ไมล์ เซเว่น เป็นต้น ภูมิของประเทศไทย มาตรการเพื่อควบคุมบุหรี่ยุคนี้อย่างเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเร่งสร้าง ผ่านการออกกฎกระทรวงห้ามใช้คำว่า light และ mild บนซองและหีบห่อ ควบคุมไปไม่ให้มีการลักลอบนำเข้า และจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกลุ่มนี้ รวมทั้งการรณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนว่าบุหรี่ยุคนี้อันตรายต่อสุขภาพไม่น้อยกว่าบุหรี่ยี่ห้อทั่วไป อีกประเด็นปัญหาว่าด้วยเรื่อง บุหรี่กับสุขภาพที่กำลังก่อความสูญเสียอย่างหนักคือเรื่องของ "วันบุหรี่ยี่มือสอง" หรือ second-hand smoke ซึ่งมีโทษร้ายแรงยิ่งกว่าควันจากการสูบบุหรี่โดยตรง

หมายเหตุ จัดทำข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมศึกษาได้แก่

ชั้น ป.5/1	จำนวน	44	คน
ชั้น ป.5/2	จำนวน	43	คน
ชั้น ป.5/3	จำนวน	37	คน
ชั้น ป.6/1	จำนวน	38	คน
ชั้น ป.6/2	จำนวน	38	คน
รวมจำนวนทั้งสิ้น		<u>200</u>	คน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่

เชิงคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมศึกษา ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ระยะเวลาในการดำเนินการ

ครั้งที่	รายการกิจกรรม	ระยะเวลา
1	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	25 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
2	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	26 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
3	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	29 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
4	จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	30 พฤศจิกายน 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
5	การฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี และวิธีเลิกสูบบุหรี และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	2 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
6	การบรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	7 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง
7	ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ทำแบบสอบถามและกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล	9 ธันวาคม 2553 จำนวน 2 ชั่วโมง

สถานที่ในการดำเนินโครงการ

โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก แขวงวัดอรุณราชวราราม เขตบางกอกใหญ่
กรุงเทพมหานคร

ผู้รับผิดชอบ

นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการสอน และ
เทคโนโลยีการศึกษา สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวิภาคีsek ได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ผ่านสื่อรณรงค์ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคล ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่
2. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวิภาคีsek ตระหนักถึงโทษ และพิษภัยจากการสูบบุหรี่ จากการได้รับข้อมูลผ่านสื่อรณรงค์ด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แผนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ ของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก

แผนการสอนครั้งที่ 1 และ 2

แผนการสอนครั้งที่ 1 และ 2 จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ในวันที่ 25 และ 26 พฤศจิกายน 2553 ณ โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก เวลา 10.00 -12.00 น. ให้ความรู้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

บทนำ

การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่พบเห็นได้ในทุกสังคมตั้งแต่วัยรุ่นตอนกลาง เป็นต้นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ พฤติกรรมของการสูบบุหรี่ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นจากวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยอยากรู้ อยากรลอง และเป็นวัยที่สร้างตัวตนจากการเลียนแบบผู้อื่น โดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อน ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมของการเสพติดบุหรี่เป็นนิสัยและต่อเนื่องไปยังวัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุได้ การสูบบุหรี่มีผลทำลายสุขภาพทั้งผู้สูบเองและคนรอบข้าง แม้รัฐบาลและหน่วยงานเอกชนจะร่วมมือกันรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่โดยเน้นให้เห็นพิษภัยของการสูบบุหรี่ เช่น ก่อเกิดโรคถุงลมโป่งพอง มะเร็งปอด โรคหัวใจและหัวใจวาย โรคหลอดเลือดแดงอุดตัน เป็นต้น แต่จำนวนตัวเลขผู้สูบบุหรี่ในสังคมไทยยังคงสูง กล่าวได้ว่าในการจัดนิทรรศการ ถือเป็นสื่อเฉพาะเรื่องมีคุณค่าหลายประการ เช่น เป็นสื่อสร้างความสนใจผู้ชมโดยใช้รูปภาพ ข้อความ และสัญลักษณ์ที่สวยงามและมีความหมายต่อผู้ชมใช้ในการจัดแสดงแจ้งข่าวสารผู้ชมสามารถศึกษาเนื้อหาได้ซ้ำแล้วซ้ำอีกตามความพอใจ ช่วยประหยัดเวลาในการสอนและการสื่อ ความหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้ นิยมใช้เป็นสื่อหลักที่สำคัญในการจัดแสดงหรือ นิทรรศการทุกประเภท รวมทั้งที่จัดอย่างสวยงามสามารถใช้เป็นสื่อประดับตกแต่งห้องหรือบริเวณได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากการจัดนิทรรศการ
2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดนิทรรศการ ไปเผยแพร่และสามารถป้องกันตนเองจากบุหรี่ได้

เนื้อหา

บอร์คเรื่องบุหรี โดยมีเนื้อหาจัดบอร์คดังนี้

1. บุหรี ถือว่าเป็นสิ่งเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายในบุหรีมีสารเคมีที่ทำให้เกิดโทษต่อร่างกาย เช่น สารนิโคตริริน ที่มีผลกระทบต่อหัวใจและหลอดเลือด สารคาร์บอนมอนนอกไซด์เป็นตัวทำลายออกซิเจนในร่างกาย ทาร์และสารกัมมันตภาพรังสี เป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง เป็นต้น สำหรับสารนิโคตริริน เป็นองค์ประกอบสำคัญให้คนติดบุหรี มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท ผลที่สำคัญที่เกิดขึ้นคือ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ตลอดจนระบบทางเดินอาหาร จะทำงานผิดปกติ เช่น หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ท้องแน่น ท้องอืด เมื่ออาหาร ฯลฯ โทษที่ได้รับ ผู้ที่ได้รับนิโคตินเป็นเวลานานๆ ส่วนใหญ่จะมีอาการนอนไม่หลับ หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง เป็นแผลในกระเพาะอาหาร โรครที่สำคัญที่ปรากฏขึ้นคือ โรคหลอดเลือดแดงตีบตัน ซึ่งมีผลทำให้ปลายมือ ปลายเท้าอักเสบ ชา เพราะขาดเลือดไปเลี้ยง บางรายอาจต้องตัดทิ้ง และถ้าเกิดที่หลอดเลือดหัวใจ หัวใจขาดเลือด บางรายตายได้อย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากหัวใจวาย การได้รับสารนิโคตินสูงมากอาจชักและตายได้

2. สารประกอบในบุหรี

บุหรีมีสารประกอบต่างๆ อยู่ประมาณ 4000 ชนิด มีสารก่อมะเร็งไม่ต่ำกว่า 42 ชนิด ซึ่งสารบางชนิดเป็นอันตรายที่สำคัญ คือ

- นิโคติน กดประสาทส่วนกลาง มีผลต่อต่อมหมวกไต ทำให้เกิดการหลั่งอิพิเนฟริน ทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น หัวใจ เต้นเร็วกว่าปกติ และไม่เป็นจังหวะ หลอดเลือดที่แขนและขาหดตัว เพิ่มไขมันในเส้นเลือด (กั้นกรองไม่ได้ทำให้ ปริมาณนิโคตินลดลงได้)

- ทาร์ หรือน้ำมันดิน สารก่อมะเร็ง เช่น มะเร็งปอด, กล้องเสียง, หลอดลม, หลอดอาหาร, ไต, กระเพาะปัสสาวะ และอื่นๆ ร้อยละ 50 ของน้ำมันดิน จะไปจับที่ปอด เกิดระคายเคือง ทำให้ไอเรื้อรัง มีเสมหะ

- คาร์บอนมอนนอกไซด์ ทำให้เม็ดเลือดแดงไม่สามารถจับออกซิเจนได้เท่ากับเวลาปกติ เกิดการขาดออกซิเจน ทำให้ มึนงง ตัดสินใจช้า เหนื่อยง่าย ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจ

- ไฮโดรเจนไซยาไนด์ ก๊าซพิษ ทำลายเยื่อหุ้มหลอดลมส่วนต้น ทำให้ไอเรื้อรัง มีเสมหะเป็นประจำโดยเฉพาะตอน เช้า

- ไนโตรเจนไดออกไซด์ ก๊าซพิษทำลายเยื่อหลอดลมส่วนปลาย และถุงลม ทำให้ผนังถุงลมบางโป่งพอง ถุงลมเล็กๆ หลายอันแตก รวมกันเป็นถุงลมใหญ่ ทำให้เกิดโรคถุงลมโป่งพอง

- แอมโมเนีย มีฤทธิ์ระคายเคืองเนื้อเยื่อ ทำให้แสบตา แสบจมูก หลอคลม
 อักเสบ ไอมีเสมหะมาก

- สารกัมมันตรังสี คิวบุนทรีย์มีสารโพโลเนียม 210 ที่มีรังสีอัลฟาอยู่ เป็น
 สาเหตุของโรคมะเร็งปอด

การดำเนินการ

1. วันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 เวลา 10.00 -11.30 น. ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3
2. วันที่ 26 พฤศจิกายน 2553 เวลา 10.00 -11.30 น. ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 – 6/2

การติดตามผล

1. หลังจากการให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้บุหรี เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในแต่ละห้อง โดยมีคำถามดังนี้

- 1.บุหรี หมายถึงอะไร
- 2.สารประกอบในบุหรี ประกอบด้วยสารชนิดใดบ้าง
- 3.สารนิโคติน คืออะไร
- 4.สารไฮโดรเจนไซยาไนด์ คืออะไร
- 5.ทาร์ หรือน้ำมันดิน คืออะไร
- 6.สารใดมีฤทธิ์ร้ายแรงมากที่สุด

2. การแจกแผ่นพับเกี่ยวกับโทษของบุหรี สติกเกอร์ ที่จัดทำโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ผลของการติดตามการจัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุนหรี

ครั้งที่ 1 หลังจากผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุนหรีให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้บุนหรี เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนประมาณ 100 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนนักเรียนประมาณ 24 คน สามารถตอบคำถามได้เพียงบางคำถาม

ครั้งที่ 2 หลังจากผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับบุนหรีให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้บุนหรี เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนทั้งหมด 76 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม

แผนการสอนครั้งที่ 3 และ 4

ครั้งที่ 3 และ 4 จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุนหรี ในวันที่ 29 และ 30 พฤศจิกายน 2553 ณ โรงเรียนประถมพิชิตวิเศษ เวลา 10.00 -12.00 น. ให้ความรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

บทนำ

การจัดนิทรรศการถือว่าเป็นสื่อที่สำคัญในปัจจุบันอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ให้นักเรียนมีความสนใจต่อความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับโทษของบุนหรีจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้แก่นักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เนื่องจากเด็กในวัยดังกล่าวกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นทำให้ต้องให้นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวโทษของบุนหรี ซึ่งโทษของการสูบบุนหรีเป็นสาเหตุของโรคที่ทำให้สมรรถภาพการเรียนของนักเรียนเสื่อมลงได้ ปัจจุบันนี้ 2 ใน 3 ของเด็กอายุระหว่าง 3-11 ปีในสหรัฐฯ ได้รับผลกระทบจากการสูดดมควันบุนหรี ขณะที่ 1 ใน 5 ของเด็กอายุ 9-17 ปี ได้สูดกลิ่นควันบุนหรีถึงขั้นเสพติด และมีภาวะผิดปกติทางจิตแล้ว และจากการศึกษาโดยการตรวจปริมาณควันบุนหรีจากน้ำลายของเด็กวัย 4-8 ปี จำนวน 901 คน พบว่า เด็กที่ได้รับควันบุนหรีเข้าสู่ร่างกายมากจะมีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์แย่ และมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างติดลบ ขณะที่เด็กที่ได้รับควันบุนหรีน้อยที่สุด มีสุขภาพจิตดี และมีพัฒนาการทางสมองที่ดีด้วย ดังนั้น พ่อแม่จึงต้องพยายามให้ลูกน้อยอยู่

ห่างไกลจากควันบุหรี่ และได้รับควันบุหรี่เข้าสู่ร่างกายให้น้อยที่สุด เพื่อสุขภาพจิตที่ดี อีกทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคได้น้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ ทั้งนี้ ทีมวิจัยยังพบอีกว่า ควันบุหรี่ต้นเหตุทำลายสุขภาพจิตของเด็ก ๆ นั้น ส่วนใหญ่มาจากในบ้านของเด็กทั้งนั้น นั่นหมายถึง พ่อและแม่ของเด็กเองที่สูบบุหรี่โดยไม่ตระหนักถึงโทษร้ายที่ลูกจะได้รับ จึงทำให้เด็กได้รับควันบุหรี่เข้าสู่ร่างกายและบุหรี่มือสองก็เป็นอันตรายกว่าผู้สูบบุหรี่เองเสียอีก ดังนั้น ก็คงจะถึงเวลาแล้วที่พ่อแม่ควรจะตระหนักถึงภัยร้ายที่แฝงอยู่ในควันบุหรี่ ที่ไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดมะเร็งและโรคต่าง ๆ ได้ง่ายแล้ว ยังทำลายสุขภาพจิต จนทำให้ลูกน้อยมีพฤติกรรมที่เลวร้าย และคงถึงเวลาแล้ว ที่พ่อแม่ ไม่เพียงแค่อันตรายการสูบบุหรี่ต่อหน้าลูกเท่านั้น แต่ควร “เลิก” สูบบุหรี่ไปโดยเด็ดขาด ทั้งนี้ ก็เพื่อสุขภาพกายและจิตใจที่ดีของลูก และยังทำให้ตัวพ่อแม่เองมีสุขภาพดีอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษบุหรี่ จากการจัดนิทรรศการ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดนิทรรศการ ไปเผยแพร่และสามารถป้องกันตนเองจากบุหรี่ได้

เนื้อหา

บอกร์คเรื่องโทษของบุหรี่ โดยมีเนื้อหาจัดบอกร์คดังนี้

โทษของบุหรี่

การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคที่ทำให้สมรรถภาพการทำงานของร่างกายเสื่อมลง และเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร บุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของโรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดสมองตีบ และโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลาย การสูบบุหรี่ยังเป็นสาเหตุสำคัญของโรคมะเร็งปอด พบว่า 90% ของโรคมะเร็งปอดในผู้ชายและ 79% ของโรคมะเร็งในผู้หญิงเป็นผลมาจากการสูบบุหรี่

โรคจากบุหรี่

มีการศึกษาวิจัยมากมายที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับการเกิดโรคต่างๆ ผู้สูบบุหรี่แต่ละรายจะมีโอกาสเสี่ยงในการเกิดโรคจากบุหรี่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นกับระยะเวลาที่สูบ ปริมาณที่สูบ ลักษณะพันธุกรรม การมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆร่วมด้วย

โรกระบบหัวใจและหลอดเลือดจากบุหรี่ การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุสำคัญของโรคหลอดเลือดหัวใจแข็งตัว (atherosclerosis) การสูบบุหรี่เพียงวันละ 4 มวนเป็นประจำพบว่าสามารถเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดโรคหัวใจได้ สำหรับผู้สูบบุหรี่โดยที่มีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆในการเกิดโรคนี้ เช่น โรคความดันโลหิตสูง, โรคไขมันในเลือดสูง พบว่าจะมีโอกาสเสี่ยงที่จะทำให้เกิดโรคมามากขึ้น

โรคปอดจากบุหรี่ บุหรี่เป็นสาเหตุของโรคทางเดินหายใจอุดกั้นเรื้อรัง(COPD) การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุที่สำคัญของโรคมะเร็งปอด ผู้ที่สูบบุหรี่เพียงวันละ 1 ซองจะมีโอกาสเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็งปอดมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ 10 เท่า สำหรับผู้ที่สูบบุหรี่วันละ 2 ซองจะมีโอกาสเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็งมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ 25 เท่า นอกจากนี้ยังพบอาการไอเรื้อรัง เสมหะมากและหายใจไม่สะดวกในผู้สูบบุหรี่ เมื่อตรวจการทำงานของปอด (pulmonary function test) จะพบความผิดปกติได้มากกว่าแม้ผู้สูบนั้นจะอายุน้อยก็ตาม

โรกระบบทางเดินอาหารจากบุหรี่ ในผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำจะพบว่ามีโอกาสเกิดแผลที่กระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น การสูบบุหรี่จะทำให้แผลหายช้าและทำให้ยาขับยั้งการหลั่งกรดบางชนิดทำงานได้ผลไม่ดี การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุสำคัญของโรคมะเร็งกล่องเสียง มะเร็งช่องปากและหลอดอาหาร และถ้ามีการดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยโอกาสเสี่ยงจะเพิ่มขึ้น หลังจากที่ถูกเลิกสูบบุหรี่แล้วโอกาสเสี่ยงต่อมะเร็งกลุ่มนี้จะลดลงอย่างรวดเร็วและเมื่อเลิกได้นาน 15 ปี พบว่าโอกาสเสี่ยงจะเท่ากับผู้ที่ไม่สูบบุหรี่

ผลต่อการตั้งครรภ์ การสูบบุหรี่ทำให้โอกาสที่จะตั้งครรภ์ยากขึ้น ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์และสูบบุหรี่จะทำให้ทารกมีน้ำหนักแรกคลอดน้อยกว่าทารกปกติประมาณ 170 กรัม นอกจากนี้การสูบบุหรี่ยังเพิ่มโอกาสเสี่ยงของการเกิดภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ เช่น รกเกาะต่ำ รกลอกตัวก่อนกำหนด ทารกคลอดก่อนกำหนด เป็นต้น

ผลกระทบบุหรี่ต่อสุขภาพและภัยต่อผู้ใกล้ชิด

1. ทำให้อายุสั้นลงวันละ 2-6 ชั่วโมง หากคุณสูบบุหรี่วันละ 1 ซอง
2. โรคเหงือก ฟันดำ และมีกลิ่นปาก
3. ไอเป็นเลือด ไอเรื้อรัง (เป็นเดือน) ผอมลง อาจเป็นอาการของโรคมะเร็งปอด ซึ่งถ้าเป็นแล้วรอดชีวิตน้อยมาก

4. ท้องแน่นอืด เบื่ออาหาร การรับรสอาหารเสียไป
5. ผู้ที่เป็นโรคหืดหอบ โรคหัวใจ หากได้รับควันทูบิรี จะทำให้เกิดอาการกำเริบมากขึ้น
6. ผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ที่ต้องอยู่ในห้องที่มีการสูบบุหรี่ทุกๆ 2 มวน จะได้รับควันทูบิรีเป็นปริมาณเท่ากับการสูบบุหรี่ 1 มวน
7. สมอเสื่อมสมรรถภาพเป็นลมหมดสติ เพราะเส้นเลือดในสมองแตกจากการสูบบุหรี่
8. หน้าเหี่ยว่น แก่เร็ว
9. ควันทูบิรีทำลายเนื้อเยื่อหลอดเลือดและกล้ามเนื้อปอด ทำให้เหนื่อยง่าย ไอเรื้อรัง หอบ แน่นหน้าอก ไม่มีโอกาสหายแต่จะทรมาณตลอดชีวิต
10. ควันทูบิรีมีผลทำให้เกิดการสะสมโคเลสเตอรอลเกิดการอุดตันของเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจและอวัยวะอื่นๆ ทำให้หัวใจขาดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจตาย หัวใจวายได้
11. เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ การสูบบุหรี่มากๆ ทำให้ความแข็งแรง หรือความต้องการทางเพศเสื่อมลง
12. นิ้วเป็นแผลเรื้อรัง นิ้วกุดเกิดจากเลือดคั่งตัน ขาดเลือดไปเลี้ยง
13. คุณแม่ที่สูบบุหรี่จะมีโอกาสเป็นโรคแทรกซ้อนได้ง่ายระหว่างตั้งครรภ์ เช่น
 - เลือดออกมากตลอดลำปาก
 - ทารกคลอดก่อนกำหนด
 - มีอัตราการเสี่ยงต่อการแท้งถึงเท่าตัว
 - มีความดันโลหิตสูง
 - มีอาการครรภ์เป็นพิษ
 - โอกาสที่ทารกจะตายเพิ่มเป็น 1.6 เท่า

กล่าวได้ว่าบุหรี่เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็งตับ โดยผู้ที่สูบบุหรี่จะมีอัตราการเกิดมะเร็งตับ 1.51 เท่าของผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่ ซึ่ง ศ.นพ.ประภคต วาทีสาชกกิจ เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ กล่าวว่า ขณะนี้ทางสถาบันวิจัยมะเร็งนานาชาติไอเออาร์ซี ได้สรุปอย่างเป็นทางการแล้วว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดมะเร็งตับ หลังได้ทบทวนรายงานวิจัยการติดตามศึกษาระยะยาว 38 ชิ้น และรายงานการศึกษาผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งตับกับประชากรกลุ่มเปรียบเทียบ 58 รายงาน พบประชากรที่สูบบุหรี่มีอัตราการเกิดมะเร็งตับ 1.51 เท่าของผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่ และผู้ที่เลิกสูบบุหรี่แล้ว มีอัตราการเกิดมะเร็งตับ 1.12 เท่าของผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่ โดยข้อมูลการศึกษาจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับประเทศไทยมะเร็งตับ เป็นมะเร็งที่พบ

บ่อยที่สุดของชายไทยภาคอีสาน และเป็นมะเร็งอันดับสองรองจากมะเร็งปอดของชายไทยภาคอื่นทุกภาค ที่ผ่านมาเชื่อกันว่า มะเร็งตับในคนไทยมาจากหลายสาเหตุ เช่น จากการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี การติดเชื้อพยาธิในตับ การได้รับสารก่อมะเร็งจากเชื้อราอะฟลาท็อกซินในถั่ว การกินอาหารดิบและหมักดองที่มีสารก่อมะเร็งปะปน แต่ข้อมูลที่พบว่า คนสูบบุหรี่เพิ่มความเสี่ยงเกิดมะเร็งตับ เป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ไม่ยาก เนื่องจากตับมีหน้าที่ดักกรองและทำลายสารพิษทุกชนิดที่เข้าสู่ร่างกาย รวมทั้งสารพิษและสารก่อมะเร็งจากควันบุหรี่ การสูบบุหรี่จึงทำให้ตับได้รับสารก่อมะเร็งมากขึ้น นานเข้าก็เกิดเป็นมะเร็งขึ้นได้ ทั้งนี้ คนไทยที่มีความเสี่ยงเกิดมะเร็งตับเพิ่มขึ้น เช่น คนที่เป็นพาหะเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ควรงดสูบบุหรี่รวมทั้งหลีกเลี่ยงการได้รับควันบุหรี่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดมะเร็งตับ ซึ่งเป็นมะเร็งที่ร้ายแรงและแทบจะไม่มีทางรักษาในปัจจุบัน

การดำเนินการ

1. วันที่ 29 พฤศจิกายน 2553 เวลา 10.00 -11.30 น. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3
2. วันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 เวลา 10.00 -11.30 น. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 – 6/2

การติดตามผล

หลังจากการให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้โทษของบุหรี่ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในแต่ละห้อง โดยมีคำถามโรคที่เกิดจากบุหรี่ และแจกของรางวัล

ผลของการติดตามการจัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่

ครั้งที่ 3 หลังจากผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนประมาณ 107 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนนักเรียนประมาณ 17 คน สามารถตอบคำถามได้เพียงบางคำถาม

ครั้งที่ 4 หลังจากผู้วิจัยได้จัดนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่

เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนประมาณ 70 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนนักเรียนประมาณ 6 คน สามารถตอบคำถามได้เพียงบางคำถาม

แผนการสอนครั้งที่ 5

ครั้งที่ 5 การฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ณ โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ในวันที่ 2 ธันวาคม 2553 เวลา 10.00 -12.00 น. ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

บทนำ

การฉายซีดีถือเป็นหัวใจสำคัญในปัจจุบันอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เนื่องจากเด็กในวัยดังกล่าวกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นทำให้ต้องให้นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวโทษของบุหรี่ ซึ่งโทษของการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคที่ทำให้สมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเสื่อมลงได้ ดังนั้นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการเริ่มสูบบุหรี่ความอยากลอง เขวชนที่เริ่มสูบบุหรี่เพราะความอยากลอง ซึ่งเป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ความอยากลองเป็นเรื่องที่ทำหาย น่าตื่นเต้น และสนุกสนาน ถึงแม้จะทราบว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีต่อสุขภาพก็ตามตามอย่างเพื่อน เขวชนที่ เริ่มสูบบุหรี่เพราะเพื่อนชวน บางคนมีเจตคติที่ว่า ถ้าไม่สูบบุหรี่จะเข้ากับเพื่อนไม่ได้ เพื่อนจะไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม และหลายคนไม่กล้าเลิกสูบบุหรี่ เพราะกลัวเพื่อนจะล้อเลียน และไม่ให้เข้ากลุ่มตามอย่างคนในบ้าน เมื่อมีคนในบ้านไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง ซึ่งอยู่บ้านเดียวกันสูบบุหรี่ หลายคนจะสูบบุหรี่ เพราะเห็นการสูบบนบ้านมาแต่เด็กจึงคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา หรือวัยรุ่นหลายคนจะตามอย่างญาติพี่น้อง อยากลองสูบบ้าง และคิดว่าเป็นการแสดงออกถึงความเป็นผู้ใหญ่ เป็นชาย มีงานวิจัยพบว่า ถ้าบิดามารดาสูบบุหรี่ จะทำให้ลูกมีแนวโน้มในการสูบบุหรี่สูงถึง 3 เท่าเพื่อเข้าสังคม บางคนต้องสูบบุหรี่เพราะหน้าที่การงานที่ต้องเข้าสังคม งานเลี้ยงสังสรรค์หรืองานเลี้ยงรับรอง ซึ่งมีผู้สูบบนสังคมนั้นๆ เชิญชวนให้สูบบางคนจะสูบบุหรี่เฉพาะในงานสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เป็นความเชื่อที่ว่าถ้าไม่สูบบก็จะเข้ากลุ่มไม่ได้ ดังนั้นความเครียด สารนิโคตินในควันบุหรี่เมื่อสูดเข้าร่างกายจะเข้าสู่สมองภายในเวลา 8-10 วินาที ซึ่งออกฤทธิ์ทำให้เส้นเลือดแดงหดตัว ความดันโลหิตสูงขึ้น หายใจเร็วขึ้น และกระตุ้นสมองส่วนกลางทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ในระยะต้นหลายคนจึงสูบบุหรี่ด้วยเหตุผลเพื่อคลายความเครียด แต่เมื่อปริมาณนิโคตินในสมองลดลง จะทำให้ผู้

สุขภาพจิต และเครียดได้ในเวลาต่อมา และนี่คือเหตุผลที่ทำให้ต้องสูบบุหรี่หรืออยู่เสมอเพื่อคงระดับนิโคตินไว้ในร่างกายกระแสนของสื่อโฆษณา สื่อโฆษณาต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมล้วนมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนอย่างมาก สามารถก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะเชื่อและนิยมชมชอบในผลิตภัณฑ์ที่โฆษณา ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี่ แต่บางประเทศที่ไม่มีกฎหมายห้ามก็มีการโฆษณาทุกรูปแบบ ซึ่งเผยแพร่ไปทั่วโลกตามการสื่อสารไร้พรมแดน ในปัจจุบันเยาวชนสามารถรับรู้สื่อโฆษณานูหรีของต่างประเทศได้ทั้งทางหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ ทาง วิทยุและโทรทัศน์ นอกจากนี้ กลยุทธ์ในการโฆษณาแฝงของอุตสาหกรรมนูหรีที่หลีกเลี่ยงกฎหมายก็มีมาก คือ การจดทะเบียน การค้าโดยใช้สัญลักษณ์ตรานูหรีเป็นสินค้า เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า เครื่องหนัง เครื่องเรือน ของใช้ต่างๆและบริษัทท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการเผยแพร่วีซีดีเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของนูหรี และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี่ ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ถือเป็น การเผยแพร่ที่สำคัญด้านหนึ่งในการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของนูหรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของนูหรี และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี่
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการดูวีซีดี ไปเผยแพร่และสามารถป้องกันตนเองจากนูหรีได้

เนื้อหา

พิษภัยของนูหรี

นูหรี เป็นสิ่งเสพติดอย่างอ่อนที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศ ซึ่งทำรายได้แก่ผู้ผลิตและรัฐบาลจำนวนมาก แต่นูหรีถือว่าเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดโรคร้ายแรงหลายอย่างของระบบทางเดินหายใจ หัวใจ และระบบหมุนเวียนโลหิต พิษของนูหรีเป็นฤทธิ์ผสมของสารพิษต่างๆ ในควันควันนูหรีที่สูดดมเข้าทางปาก และ จมูก คนที่ติดนูหรีที่โอกาสเป็นมะเร็งที่ปอด ปาก หลอดลม กระเพาะปัสสาวะ หรือที่ตับอ่อน เสี่ยงต่อการเป็นโรคหัวใจมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ และอาจมีอันตรายต่อทารกในครรภ์ และผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงด้วย

ควันบุรีประกอบด้วย

ควันบุรีมาจากการเผาไหม้ของไบยาสูบ กระจายมวล และสารบางอย่างที่เติมลงไป ในบุรี จากการเผาไหม้ ที่มีอุณหภูมิค่อนข้างสูง คือ อุณหภูมิของบุรี ณ จุดที่กำลังเผาไหม้จะสูงถึง 900 องศาเซลเซียส และจะมีอุณหภูมิลดลง เมื่อออกจากก้นกรองเข้าสู่ปาก ที่อุณหภูมิประมาณ 30 องศาเซลเซียส แต่เมื่อบุรีเหลือประมาณ 1 นิ้ว อุณหภูมิของควันที่เข้าสู่ปาก เพิ่มขึ้นเป็น 50 องศาเซลเซียส ควันบุรีที่เกิดจากการเผาไหม้บุรีนั้น แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1. ควันที่สูบ (Mainstream)
2. ควันบุรีที่เผาไหม้โดยไม่ได้สูบ (Side stream)

ควันบุรีทั้งส่วนนี้จะประกอบด้วยสารเคมีที่คล้ายคลึงกันแต่จะมีปริมาณที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปแล้วพบว่า มี สารเคมีที่อยู่ในควันบุรีที่ไม่ได้สูบโดยตรง มากกว่าส่วนที่ผ่านบุรีเข้าสู่ปาก เพราะได้ทีการกรองด้วยเส้นยาสูบและก้นกรอง ในบุรีก่อนเข้าสู่ปากของผู้สูบบุหรี่ ดังนั้นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้สูบบุหรี่ ฟังตระหนักไว้ว่า ท่านมีโอกาสได้รับสารพิษจากควันบุรี มากกว่าผู้สูบบุหรี่ 2-5 เท่า สารเคมีต่างๆ ที่ออกมาจากควันบุรีมีมากไม่ต่ำกว่า 3,800 ชนิด แต่ที่ทราบคุณสมบัติทางชีวเคมีแล้วมีเพียงไม่กี่ชนิด สารเหล่านี้อยู่ในสถานะทั้งที่เป็นอนุภาคเล็กๆ ก๊าซ ของเหลว และน้ำมันดิน ได้แก่

1 นิโคติน เป็นสารที่มีลักษณะคล้ายน้ำมัน ไม่มีสี ร้อยละ 95 ของนิโคติน ที่เข้าสู่ร่างกายจะไปจับอยู่ที่ปอด บางส่วนจับอยู่ที่เยื่อหุ้มริมฝีปาก และบางส่วนถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือด มีผลโดยตรงต่อต่อมหมวกไต ทำให้มีการหลั่งสารเอพิเนฟริน ก่อให้เกิดภาวะความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็ว หลอดเลือดแดงหดตัว และอาจหัวใจวายได้ มีการเพิ่มของไขมันในเลือด เส้นเลือดในสมองตีบ และอาจทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารได้

2 ทาร์ (น้ำมันดิน) มีลักษณะเป็นตะอองของเหลวเป็นขี้ผึ้งน้ำตาลเข้มคล้ายน้ำมันดินร้อยละ 50 ของทาร์จะจับอยู่ที่ปอด ทำให้เซลล์ของปอดไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ตามปกติ เมื่อรวมตัวกับฝุ่นที่สูดเข้าไปจะยังอยู่ในถุงลมปอด ทำให้เกิดการระคายเคือง เป็นสาเหตุของการไอเรื้อรัง ก่อให้เกิดมะเร็งปอด และถุงลมโป่งพอง

3 สารจำพวกกรดและฟีนอล ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อบุผิว และรบกวนการทำงานของขนเล็กๆ ในจมูก

4 สารจำพวกอัลดีไฮด์และคีโตน สารเหล่านี้ก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อผิวของระบบทางเดินหายใจ

5 สารจำพวกโพลีไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน ตัวที่พบมากที่สุดในควันบุหรี่คือ เบนโซ-(เอ)-ไพรีน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งอย่างร้ายแรง

6 สารจำพวกก๊าซต่างๆ ได้แก่

- คาร์บอนมอนอกไซด์ เป็นก๊าซที่มีความเข้มข้นมากในควันบุหรี่เกิดจากการเผาไหม้ของใบยาสูบ จะขัดขวางการลำเลียงออกซิเจนของเม็ดเลือดแดง ทำให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับออกซิเจนน้อยกว่าปกติ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10-15 ทำให้หัวใจต้องเต้นเร็วกว่าปกติ เพื่อสูบน้ำมันเลือดไปเลี้ยงร่างกายให้เพียงพอ มีการปวดหัว คลื่นไส้ กล้ามเนื้อแขนและขาไม่มีแรง

- ไนโตรเจนไดออกไซด์ เป็นสาเหตุสำคัญของโรคถุงลมโป่งพอง เพราะทำลายเยื่อหุ้มหลอดลมส่วนปลาย และถุงลม

- แอมโมเนีย มีฤทธิ์ระคายเคืองเนื้อเยื่อ ทำให้แสบตา แสบจมูก หลอดลมอักเสบ เกิดอาการไอ และมีเสมหะมาก

- ไฮโดรเจนไซยาไนด์ เป็นก๊าซที่ก่อให้เกิดอาการไอ มีเสมหะ และหลอดลมอักเสบเรื้อรัง

7 สารพิษชนิดอื่นๆ ได้แก่สารเคมีกำจัดแมลง เช่น พาราไรออน ซึ่งตกค้างมาจากใบยาสูบ และโลหะหนักบางชนิด เช่น สารหนู นอกจากนี้อาจพบสารกัมมันตภาพรังสี เช่น เรเดียมโปโลเนียม

อันตรายของควันบุหรี่ต่อสุขภาพร่างกาย

1. สมองเสื่อมสมรรถภาพ เห็นลมหมดสติ เส้นเลือดสมองแตก เพราะการสูบบุหรี่ทำให้เกิดการ สะสมของคลอเรสเตอรอล และเกิดการอุดตันของเส้นเลือดที่ไปสู่สมอง

2. หน้าเหี่ยว่น แก่เร็ว

3. โรคเหงือก ฟันดำ และกลิ่นปาก

4. ไอเป็นเลือด ไอเรื้อรัง ผอมลง ซึ่งเป็นอาการของโรคมะเร็งปอด

5. เหนื่อยง่าย หอบ แน่นหน้าอก ซึ่งเป็นอาการของโรคถุงลมโป่งพอง

6. หัวใจขาดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจตาย หัวใจวาย เกิดจากการสะสมของคอเลสเตอรอล ทำให้เกิดการอุดตันของเส้นเลือด อันเป็นอุปสรรคต่อการส่งเลือดไปเลี้ยงหัวใจ และอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย

7. เล็บเหลือง นิ้วเหลือง
8. นิ้วเป็นแผลเรื้อรัง นิ้วกุด เกิดจากหลอดเลือดตีบตัน ขาดเลือดไปเลี้ยง
9. ท้องแน่น อืด เบื่ออาหาร
- 10.เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

วิธีเลิกสูบบุหรี่

1. การเลิกบุหรี่ มิใช่เรื่องยาก ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจของแต่ละคน รวมถึงโอกาสและระยะเวลาสักช่วงหนึ่ง อย่างไรก็ตามทุกคนสามารถทำได้โดยอาศัยขั้นตอนดังนี้ นึกถึงเหตุจูงใจที่เลิกสูบบุหรี่ เช่น เพื่อความปลอดภัยของคนที่คุณรัก รวมถึงตัวคุณเองด้วย
2. เตรียมตัว ก่อนอื่นต้องรู้ว่าเมื่อใดและที่ไหนที่คุณชอบสูบบุหรี่ แล้วลองคิดหากิจกรรมที่จะทำแทนการสูบบุหรี่ และทำให้คุณลืมการสูบบุหรี่ เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เป็นต้น แล้วหาใครบางคนไว้คอยช่วยเหลือ เป็นสักขีพยานรับรู้ความตั้งใจของคุณ แล้วจึงกำหนดวันลงมือ
3. ลงมือ หยุดเลย ต้องพยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มักทำให้ต้องสูบบุหรี่เหมือนเมื่อก่อน
4. ยืนหยัดต่อไป เมื่อใครๆต่างก็รู้ว่าคุณเลิกได้แล้ว โอกาสที่จะกลับไปสูบบุหรี่อีกครั้งหนึ่งจึงขึ้นกับตัวคุณเอง จงอย่าตามใจตนเอง จงฝึกการคลายเครียด เช่นการนั่งสมาธิ และ ต้องคอยระวังน้ำหนักตัวเองให้ดี ในขั้นแรกอาจใช้เวลาไม่กี่วัน จนถึงไม่กี่ปี ขั้นที่ 2 และ 3 อาจใช้เวลาไม่กี่ชั่วโมง หรือ หลายสัปดาห์ ขั้นที่ 4 สำคัญมาก กว่าที่คุณจะมั่นใจว่าเลิกเด็ดขาดคงต้องใช้เวลาหลายเดือน

การดำเนินการ

1. วันที่ 2 ธันวาคม 2553 เวลา 10.00 -11.00 น.ฉายวิดีโอให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3
2. วันที่ 2 ธันวาคม 2553 เวลา 11.00 -12.00 น.ฉายวิดีโอให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 – 6/2

การติดตามผล

หลังจากการฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี่ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ที่บรรยายในซีดีเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในแต่ละห้อง และแจกของรางวัล

ผลของการติดตามการฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี่

ครั้งที่ 5 หลังจากผู้วิจัยได้ฉายซีดีให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี่ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว และผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ และวิธีเลิกสูบบุหรี่ และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี่ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 พบว่า นักเรียนประมาณ 150 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนนักเรียนประมาณ 50 คน สามารถตอบคำถามได้เพียงบางคำถาม

แผนการสอนครั้งที่ 6

ครั้งที่ 6 การบรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่จากวิทยากร ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ณ โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ในวันที่ 7 ธันวาคม 2553 เวลา 10.00 - 12.00 น. ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

บทนำ

การบรรยายสรุปของวิทยากร หรือจากผู้วิจัย ถือว่าเป็นสื่อที่สำคัญที่สุดในการสื่อความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ ให้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ได้รับความรู้และความเข้าใจ ซึ่งการสร้างภูมิคุ้มกันไม่สูบบุหรี่ให้กับเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งท่ามกลางสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ทั้งนี้เพราะเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของธุรกิจบุหรี่ที่มุ่งแสวงหากำไรโดยการเพิ่มนักสูบหน้าใหม่ในกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนนับเป็นสถาบันสังคมที่มีส่วนสำคัญอย่างมากในการช่วยสกัดกั้นอิทธิพลของธุรกิจบุหรี่ในการคุกคามวิถีชีวิตของเด็กและ

เยาวชน และเป็นทีละดวงในการแสดงบทบาทพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ และการปกป้องเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัยจากบุหรี่ทั้งในฐานะผู้เสพและผู้ได้รับควันบุหรี่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนแสดงบทบาทหน้าที่ดังกล่าวซึ่งการแสดงบทบาทหน้าที่โดยการบูรณาการในหน้าที่ประจำวัน ดังนั้นการร่วมกันรณรงค์ให้โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ เป็นหน้าที่ของทุกคนในโรงเรียนที่จะเรียนรู้และตระหนักในพิษภัยของบุหรี่ ผลกระทบด้านต่างๆ รวมทั้งการก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงการเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องและรู้เท่าทันบริษัทบุหรี่ นำมาสู่การร่วมกันรณรงค์ป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ จากวิทยากร
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการบรรยายจากวิทยากร ไปเผยแพร่และสามารถป้องกันตนเองจากบุหรี่ได้

เนื้อหา

1. การสูบบุหรี่มีสาเหตุมาจากปัญหาสังคม จากการวิเคราะห์ผลสำรวจพฤติกรรมกาสูบหรี่ของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2547 พบว่า ผู้ที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำทำให้ไม่มีความรู้เรื่องพิษภัยของการสูบบุหรี่ มีจิตใจที่อ่อนไหวและมีความเชื่อที่ผิดๆ ในเรื่องของการสูบบุหรี่นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากการมีพ่อแม่ พี่น้องหรือเพื่อนฝูงที่สูบบุหรี่ ความอบอุ่นในครอบครัวการกำพร้าพ่อหรือแม่ การมีผลการเรียนอ่อน การตั้งใจจะสูบเมื่อมีอายุมากขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญทั้งสิ้น

2. บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่หาซื้อได้ง่าย มีราคาถูกเยาวชนที่สูบบุหรี่มีโอกาสสูงที่จะนำไปสู่สิ่งเสพติดชนิดอื่นได้ง่าย จากผลการวิจัยพบวัยรุ่นที่ติดฝิ่นและกัญชาร้อยละ 75 และติดสุราร้อยละ 62 เริ่มต้นมาจากการสูบบุหรี่ นอกจากนี้วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยังมีแนวโน้มที่จะไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความรู้สึกรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อยและมักไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านอื่นๆ เช่น หนีเรียน เที่ยวกลางคืน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และเล่นการพนัน เป็นต้น จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนักหาวิธีการป้องกันและแก้ไขผลกระทบของการสูบบุหรี่ที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านอื่นๆ เพื่อเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม

3. ผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะทำให้เกิดโรคและร่างกายทรุดโทรมมากกว่าผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ เพราะในวันบุหรืมีสารพิษต่าง ๆ มากมายซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เช่น ลดการไหลเวียนของเลือดทำให้เกิดผิวแห้งกร้านและทำให้เกิดรอยเหี่ยวย่นได้ง่าย และควันบุหรืเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดมะเร็งส่วนหญิงที่ตั้งครรภ์จะมีโอกาสเกิดโรคแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ได้ ทำให้แท้งหรือคลอดก่อนกำหนด ทารกมีน้ำหนักตัวน้อย และอาจมีสมองพิการอีกด้วย นอกจากนี้วัฒนธรรมไทยยังไม่ยอมรับผู้หญิงไทยที่สูบบุหรี่ และจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อบุตรหลาน แต่ในปัจจุบันการสูบบุหรี่ของผู้หญิงไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ และเป็นเป้าหมายที่สำคัญของบริษัทบุหรื ดังนั้นการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของผู้หญิงโดยการให้ความรู้และความตระหนักในพิษภัยของบุหรืจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของครอบครัวและสังคมไทยตลอดไป

4. วัยรุ่นสูบบุหรี่ เพื่อนดี ๆ หมางเมิน นอกจากการสูบบุหรี่ของผู้หญิงที่อยู่ในวัยรุ่นจะมีผลกระทบต่อสุขภาพและบุคลิกภาพ ทำให้ขาดความสดชื่นแจ่มใส ดูแก่กว่าวัยแล้ว ยังเป็นที่รังเกียจของเพื่อน ๆ และเพศตรงข้ามอีกด้วย เพราะวัฒนธรรมไทยไม่ยอมรับให้ผู้หญิงสูบบุหรี่ เนื่องจากการสูบบุหรี่ เป็นกิริยาอาการที่ไม่สมควรทำให้เป็นที่ติฉินนินทาของชาวบ้าน และเกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ทำให้สังคมมองในแง่ร้ายว่าอาจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ และทำให้บุคคลที่รัก เช่น บิดามารดา รู้สึกเสียใจและอับอายขายหน้า

5. ผู้หญิงสูบบุหรี่มีแต่โรครุมเร้า ผู้หญิงสูบบุหรี่ อวัยวะทั้งภายนอกและภายในจะแก่ก่อนวัยกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ เฉลี่ยเป็นเวลา 10 ปี ผู้หญิงที่สูบบุหรี่มีความเสี่ยงที่จะเป็นมะเร็งปอดมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ 10 เท่า ผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะมีโอกาสเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดมากขึ้น โดยพบว่า ผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะเกิดอาการหัวใจล้มเหลวมากกว่าผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ 2-6 เท่า และมีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดอาการหัวใจวายเฉียบพลันเพิ่มขึ้น 20 เท่า และความเสี่ยงนี้จะทวีตามจำนวนบุหรืที่สูบบุหรี่ต่อวัน ผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะมีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูกสูงกว่าผู้หญิงทั่วไปถึง 4 เท่า เพราะการสูบบุหรี่ทำให้ภูมิต้านทานของร่างกายลดลงมีผลให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย ซึ่งทำให้มีโอกาสเป็นมะเร็งได้ ผู้หญิงสูบบุหรี่มีโอกาสเป็นมะเร็งเต้านมมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่หรือผู้ที่เลิกสูบบุหรี่แล้วถึงร้อยละ 25 เพราะการสูบบุหรี่ทำให้ระดับฮอร์โมนเอสโตรเจน ซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันการเกิดมะเร็งเต้านมลดลง และผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะมีโอกาสเสี่ยงเป็นโรคลิ้นปัสสาวะไม่อยู่เพิ่มขึ้นมากกว่าผู้หญิงทั่วไปเป็น 2 เท่า เพราะนิโคตินไปทำลายกล้ามเนื้อที่ควบคุมการทำงานของกระเพาะปัสสาวะ

6. ผู้หญิงตั้งครรภ์กับการสูบบุหรี่ ผู้หญิงสูบบุหรี่จะมีโอกาสตั้งครรภ์ช้ากว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ถึง 3 เท่า และผู้หญิงที่สูบบุหรี่หรือได้รับควันบุหรี่ในระหว่างตั้งครรภ์มีโอกาสเสี่ยงต่อการแท้งสูงถึงร้อยละ 100 ทั้งนี้เพราะการสูบบุหรี่มีผลทำให้เกิดความผิดปกติด้านการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงอย่างมาก ผู้หญิงที่สูบบุหรี่เป็นประจำจะมีรอบเดือนมาไม่ปกติมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ มีโอกาสตั้งครรภ์ได้ยากกว่าผู้หญิงทั่วไปถึง 3 เท่า และเมื่อมีอายุสูงขึ้นทำให้กระดูกเชิงกรานหักง่ายเมื่อหกล้ม นอกจากนี้จะมีโอกาสเป็นโรคแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์และคลอดบุตรได้ ได้แก่ อาการครรภ์เป็นพิษ ความดันโลหิตสูง เลือดออกมาก คลอดลำบาก มีแนวโน้มที่จะคลอดก่อนกำหนดมากกว่าร้อยละ 50 ทำให้ทารกมีโอกาสดายตั้งแต่อยู่ในครรภ์เพิ่มขึ้น 1.6 เท่า ผลิตน้ำนมได้น้อยกว่าปกติ และสารนิโคตินในเลือดสามารถถ่ายทอดไปสู่ทารกโดยผ่านทางน้ำนมได้ หัวใจจะเต้นเร็วพร้อมกับระดับวิตามินซีในร่างกายจะลดลง ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ในเลือดจะสูงขึ้นและถ้ามีแนวโน้มที่จะเป็นโรคหัวใจอยู่แล้วก็อาจทำให้เกิดอาการของโรคกำเริบขึ้นได้

7. บุหรี่มีสารพิษอะไรบ้าง

ในบุหรี่ 1 มวน เมื่อเกิดการเผาไหม้ จะทำให้เกิดสารเคมี มากกว่า 4,000 ชนิด สารหลายร้อยชนิดมีผลต่อการทำงานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย และมีกว่า 60 ชนิด ที่เป็นสารก่อมะเร็ง

สารพิษที่สำคัญในควันบุหรี่นอกจากสารก่อมะเร็ง คือ

1. นิโคติน (Nicotine) เป็นสารที่มีลักษณะคล้ายน้ำมัน ไม่มีสี เป็นสารที่ทำให้เกิดการเสพติดและทำให้เกิดโรคหัวใจ นิโคตินส่วนใหญ่จะไปจับอยู่ที่ปอด และบางส่วนถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือด

2. ทาร์ (Tar) ประกอบด้วยสารหลายชนิด เป็นละอองเหลวเหนียว สีน้ำตาลคล้ายน้ำมันดินร้อยละ 50 ของทาร์จะจับอยู่ที่ปอด ทำให้เชื่อบุหลอดลมไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ตามปกติ

3. คาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon monoxide) ซึ่งเป็นก๊าซชนิดเดียวกับที่พ่นออกจากท่อไอเสียรถยนต์ ก๊าซนี้จะขัดขวางการลำเลียงออกซิเจนของเม็ดเลือดแดงทำให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับออกซิเจนน้อยลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10-15 หัวใจต้องเต้นเร็วขึ้นและทำงานมากขึ้น

4. ไฮโดรเจนไดออกไซด์ (Hydrogen dioxide) เป็นก๊าซพิษที่ใช้ในสงคราม ก่อให้เกิดอาการไอมีเสมหะหลอดลมอักเสบเรื้อรัง

5. ไนโตรเจนไดออกไซด์ (Nitrogen dioxide) เป็นสาเหตุของโรคถุงลมโป่งพอง เพราะไปทำลายเชื่อบุหลอดลมอีกส่วนปลายและถุงลม

6. แอมโมเนีย (Ammonia) ใช้ในการปรุงแต่งรสชาติและช่วยให้ไนโตรเจนดูดซึมเข้าสู่สมองและประสาทเร็วขึ้น มีฤทธิ์ระคายเคืองเนื้อเยื่อ ทำให้แสบตา แสบจมูก หลอดลมอักเสบ
7. ไซยาไนด์ (Cyanide) ซึ่งปกติเป็นยาเบื่อหนู ก็พบในบุหรี่ยี่ห้อต่างๆ เช่นกัน
8. ฟอรั่มาร์ลดีไฮด์ เป็นสารที่ใช้ในการดองศพ

ในที่สุดคณะรัฐมนตรีก็มีมติให้กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลังปรับขึ้นอัตราภาษียาสูบจากปัจจุบันที่จัดเก็บในอัตราร้อยละ 75 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 79 เกือบเต็มเพดานตามที่กฎหมายยาสูบ กำหนดไว้สูงสุด คือร้อยละ 80 การขึ้นภาษีนี้จะเป็นมาตรการสำคัญมาตรการหนึ่งในการควบคุมการบริโภคยาสูบที่ธนาคารโลกได้เสนอไว้ เพราะผลกระทบที่สำคัญที่เกิดขึ้นคือ ราคามันฝรั่งจะแพงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ป้องกันเยาวชนให้เข้ามาสูบบุหรี่น้อยลง เนื่องจากยังไม่มีรายได้จึงมีกำลังซื้อต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุป งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เศรษฐกิจของการสูบบุหรี่” โดย รศ.ดร.อิศรา ศานติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งระบุว่า คนไทยใช้เงินเกือบร้อยละ 3 จากรายได้ทั้งหมด กับการสูบบุหรี่การตอบสนองของอุปสงค์บุหรี่หรือความต้องการต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในประเทศไทยคล้ายกันกับประเทศที่มีรายได้ปานกลางอื่นๆ คือ การเพิ่มราคาที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การบริโภคลดลงประมาณร้อยละ 0.4 และจะเกิดผลกระทบลดการสูบบุหรี่มากที่สุด ในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำนี้มีการประมาณการว่า การขึ้นภาษีนี้จะมีผลต่อราคามันฝรั่งขายปลีกโดยบุหรี่ไทยที่มีกำไรจากราคาจะเพิ่มขึ้น 5 - 6 บาท ส่วนบุหรี่ต่างประเทศจะมีราคาเพิ่มขึ้น 6 - 8 บาท

การดำเนินการ

1. วันที่ 29 พฤศจิกายน 2553 เวลา 10.00 -11.00 น.บรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่จากวิทยากร ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3
2. วันที่ 29 พฤศจิกายน 2553 เวลา 11.00 -12.00 น.บรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่จากวิทยากร ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 – 6/2

การติดตามผล

หลังจากการบรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่จากวิทยากร ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับบุหรี่และโทษของบุหรี่ที่ได้บรรยายจากวิทยากรทบทวนความรู้ของนักเรียนในแต่ละห้อง และแจกของรางวัล

ผลของการติดตามการบรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี

ครั้งที่ 6 หลังจากผู้วิจัยได้บรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรีที่ได้จากการบรรยายทบทวนความรู้ของนักเรียนในแต่ละห้อง ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว และผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 พบว่า นักเรียนประมาณ 172 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนนักเรียนประมาณ 28 คน สามารถตอบคำถามได้เพียงบางคำถาม

แผนการสอนครั้งที่ 7

ครั้งที่ 7 ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ทำแบบสอบถามและกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล ณ โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก ในวันที่ 9 ธันวาคม 2553 เวลา 10.00 -12.00 น. ให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

บทนำ

บุหรีเป็นภัยอันตรายสร้างความเสียหายสำหรับผู้สูบและผู้ใกล้ชิด ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไปสู่ปัญหาสังคมเป็นจุดเริ่มต้นของแหล่งมั่วสุม ปัญหาอบายมุขและอาชญากรรมในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ความเจริญและสันติสุขของคนในสังคม ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักและร่วมมือกันป้องกันแก้ไขจึงเป็นแนวทางที่จะช่วยบรรเทาปัญหาของบุหรีที่มีต่อสังคมให้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นได้ ดังนั้นการประเมินผลแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคลนำไปใช้สอนเพื่อให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โดยการประเมินผลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินผลนักเรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจจากสื่อเฉพาะเรื่อง และสื่อบุคคลอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ประเมินแบบสอบถาม หลังจากได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากสื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคล
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการบรรยายจากวิทยากร ไปเผยแพร่และสามารถป้องกันตนเองจากบุหรี่ได้

เนื้อหา

แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพการพักอาศัย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ลักษณะการพักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน ประวัติการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่

ส่วนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

ส่วนที่ 4 ผลของสื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวิธาภิเศก ดังนี้

4.1 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อเฉพาะเรื่อง

4.2 การใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ด้านสื่อบุคคล

ส่วนที่ 5 ข้อคำถามเกี่ยวกับการระบุประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมทวิธาภิเศก

ส่วนที่ 6 ด้านความคิดเห็นและเหตุผลเกี่ยวกับสื่อที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่างไรได้ผล

การดำเนินการ

1. วันที่ 3 ธันวาคม 2553 เวลา 10.00 -11.00 น. ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3 ทำแบบสอบถามและกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล
2. วันที่ 3 ธันวาคม 2553 เวลา 11.00 -12.00 น. ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 – 6/2 ทำแบบสอบถามและกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล

การติดตามผล

1. หลังจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3 ทำแบบสอบถามและกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล
2. ผู้วิจัยดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรีที่ได้บรรยายจากวิทยากร ทบทวนความรู้ของนักเรียนในแต่ละห้อง และแจกของรางวัล

ผลของการติดตามการทำแบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ครั้งที่ 7 หลังจากผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรีที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา” ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 แล้ว และทำกิจกรรมตอบปัญหาชิงรางวัล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตั้งคำถามเกี่ยวกับบุหรีและโทษของบุหรี พิษภัยของบุหรี และวิธีเลิกสูบบุหรี และสปอตทีวีณรงค์การไม่สูบบุหรี เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 พบว่า นักเรียนประมาณ 170 คน สามารถตอบคำถามได้ทุกคำถาม ส่วนนักเรียนประมาณ 30 คน สามารถตอบคำถามได้เพียงบางคำถาม พร้อมแจกรางวัลให้แก่ผู้ตอบคำถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวิธาภิเศก”

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1.แบบสอบถามชุดนี้สำหรับสอบถาม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนประถมทวิธาภิเศก

2.โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1) หญิง

2) ชาย

2. อายุ

1) 10 ปี

2) 11 ปี

3) 12 ปี

4) 13 ปี

3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

1) ป. 5

2) ป.6

4. สถานภาพการพักอาศัย

1) บ้านส่วนตัว

2) บ้านเช่า

3) คอนโดมิเนียม

4) แฟลต/อพาคเมนต์

5) หอพัก

6) อาศัยอยู่กับผู้อื่น สถานะที่อาศัย

เป็นอย่างไร.....

5. การศึกษาของบิดา

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรี

3) สูงกว่าปริญญาตรี

6. การศึกษาของมารดา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

7. สถานภาพสมรสของบิดา และมารดา

- 1) อยู่ด้วยกัน 2) แยกกันอยู่ / หย่าร้าง
- 3) หม้าย (พ่อหรือแม่เสียชีวิต)

8. ลักษณะการพักอาศัย

- 1) พักกับบิดาและมารดา 2) พักกับมารดา
- 3) พักกับบิดา 4) พักกับญาติ
- 5) พักกับเพื่อน 6) พักกับบุคคลอื่นๆ.....

9. อาชีพของบิดา

- 1) กิจการส่วนตัว 2) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- 3) บริษัทเอกชน 4) ค้าขาย
- 5) พ่อบ้าน 6) อื่นๆ ระบุ.....

10. อาชีพของมารดา

- 1) กิจการส่วนตัว 2) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- 3) บริษัทเอกชน 4) ค้าขาย
- 5) แม่บ้าน 6) อื่นๆ ระบุ.....

11. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท 2) 10,001 – 15,000 บาท
- 3) 15,001 – 20,000 บาท 4) 20,001 – 25,000 บาท
- 5) 25,001 – 30,000 บาท 6) 30,001 บาท ขึ้นไป

12. ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย มีผู้ที่สูบบุหรี่หรือไม่

- 1) มี 2) ไม่มี

13. ผู้ใดที่สูบบุหรี่ในครอบครัวหรือผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) พ่อ

2) แม่

3) พี่น้อง

4) ญาติ

5) อื่นๆ ระบุ.....

14. นักเรียนเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่

1) เคย

2) ไม่เคย

15. ขณะนี้นักเรียนสูบบุหรี่หรือไม่

1) สูบ

2) ไม่สูบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. สารพิษในบุหรีที่เป็นสาเหตุของโรคใด

- () 1. มะเร็งปอด () 2. หลอดลมอักเสบเรื้อรัง
() 3. ถุงลมโป่งพอง () 4. มะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

2. คนที่สูบบุหรี่จะมีออกซิเจนในเลือดน้อยกว่าปกติ เนื่องจากมีสารตัวใดในควันบุหรี

- () 1. ไฮโดรเจนไซยาไนด์ () 2. ไนโตรเจนไดออกไซด์
() 3. คาร์บอนมอนอกไซด์ () 4. แอมโมเนีย

3. ข้อใดไม่ใช่โรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่

- () 1. มะเร็งหังือก () 2. ตับแข็ง
() 3. ถุงลมโป่งพอง () 4. หัวใจขาดเลือด

4. การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุให้เกิดโรคมะเร็งบริเวณใดมากที่สุด

- () 1. มะเร็งกล่องเสียง () 2. มะเร็งหลอดอาหาร
() 3. มะเร็งโพรงจมูก () 4. มะเร็งปอด

5. เพราะเหตุใดผู้ไม่สูบบุหรี่จึงไม่ควรอยู่ใกล้ผู้สูบบุหรี่

- () 1. เพราะควันบุหรีมีกลิ่นเหม็นติดเสื้อผ้า
() 2. เพราะควันบุหรีทำให้แสบตา
() 3. เพราะควันบุหรีเป็นแหล่งของสารนิโคตินทำให้อายุสั้น
() 4. เพราะผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรีโอกาสเป็นมะเร็งได้

6. “เขตปลอดบุหรี” หมายความว่าอย่างไร

- () 1. บริเวณที่ห้ามจำหน่ายบุหรีแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี
() 2. บริเวณที่ไม่อนุญาตให้บุหรีอยู่เลย
() 3. บริเวณที่ห้ามมีการสูบบุหรี่
() 4. บริเวณที่เป็นที่เป็นสาธารณะ โดยจัดให้มีพื้นที่สำหรับการสูบบุหรี่

7. สถานที่ใดห้ามสูบบุหรี่ ยกเว้นห้องทำงานส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535

- () 1. อาคารท่าอากาศยาน
- () 2. ท่าเทียบเรือสาธารณะ
- () 3. ร้านบริการอินเทอร์เน็ตเฉพาะที่มีระบบปรับอากาศ
- () 4. โรงเรียนหรือสถานศึกษาต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา

8. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535

- () 1. ห้ามขาย แลกเปลี่ยน ใ้บุหรี่แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี
- () 2. ห้ามขายบุหรี่โดยแจก, แคม ใ้, แลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่น
- () 3. ห้ามโฆษณาบุหรี่ และแสดงบุหรี่ ณ จุดขาย
- () 4. ถูกทุกข้อ

9. ข้อใดคือผลกระทบที่สำคัญของการขึ้นภาษีบุหรี่จากร้อยละ 75 เป็นร้อยละ 79

- () 1. ราคามูลงเพื่อส่งเสริมการขาย
- () 2. ราคามูลงแต่ไม่มีผลกระทบต่อจำนวนผู้สูบบุหรี่
- () 3. ราคามูลงทำให้กรมสรรพสามิตมีรายได้เพิ่มขึ้น
- () 4. ราคามูลงเป็นปัจจัยที่ป้องกันให้เยาวชนเข้ามาสูบบุหรี่นี้เอง

10. องค์การใดที่รณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

- () 1. องค์การยูนิเซฟ
- () 2. องค์การอนามัยโลก
- () 3. องค์การยูเนสโก
- () 4. องค์การสหประชาชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามด้านทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องให้ตรงกับความคิดเห็น

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. การสูบบุหรี่ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นบุหรีจึงไม่ใช่สารเสพติด					
2. การสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติที่ใครๆก็สูบกัน					
3. การสูบบุหรี่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทดลองเสพยาเสพติดชนิดอื่น					
4. การสูบบุหรี่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตัวเองสูง/เท่					
5. การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ					
6. การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะเป็นการทำร้ายผู้อื่นเพราะควันบุหรีเป็นอันตรายต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ด้วย					
7. การสูบบุหรี่เป็นเรื่องเฉพาะตัวไม่ได้สร้างปัญหาให้กับครอบครัว และสังคม					
8. ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่เพราะปัญหาด้านจิตใจนักเรียนจะให้คำปรึกษาหรือให้กำลังใจและแนะนำให้เพื่อนเลิกสูบบุหรี่					
9. ถ้าเพื่อนของนักเรียนสูบบุหรี่นักเรียนจะบอกกล่าวย้ำเตือนเพื่อนถึงพิษภัยของบุหรี					
10. การสูบบุหรี่ทำให้ขาดความเชื่อมั่นทางด้านจิตใจ					
11. การรณรงค์เพื่อการสูบบุหรี่ในสถานศึกษาที่ผ่านมายังไม่สามารถช่วยลดปัญหาการสูบบุหรี่นักเรียนได้					
12. โครงการโรงเรียนปลอดบุหรีครั้งนี้ สามารถเตือนนักเรียนไม่ให้ลองสูบบุหรี่					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
13. โครงการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ สามารถยับยั้งไม่ให้ นักเรียนสูบบุหรี่ได้					
14. เพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากในการสูบบุหรี่ของนักเรียน					
15. บิดามารดาที่สูบบุหรี่ทำให้นักเรียนสูบบุหรี่ตามได้					

นักเรียนคิดว่าผู้ที่สูบบุหรี่มีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่
ของนักเรียนโรงเรียนประถมวิธาภิเศก ด้านสื่อเฉพาะเรื่องและสื่อบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่เป็นคำตอบของนักเรียน

1.สื่อเฉพาะเรื่อง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนได้รับเนื้อหา ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ได้อย่างเข้าใจจากสื่อเฉพาะเรื่อง					
2. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากการ์ตูนภาพยนตร์					
3. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากแผ่นพับ					
4. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากโปสเตอร์					
5. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ จากสติ๊กเกอร์					
6. นักเรียนชอบสื่อที่มีภาพประกอบที่ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่					
7. สื่อเฉพาะเรื่อง เช่น การฉายภาพยนตร์ แผ่นพับ โปสเตอร์ สติ๊กเกอร์ เป็นสื่อที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่					
8. นักเรียนคิดว่า สื่อเฉพาะเรื่องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เช่น สื่อบุคคล สื่อมวลชน เป็นต้น					
9. จากการที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากสื่อเฉพาะเรื่องแล้ว นักเรียนคิดว่าจะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. สื่อเฉพาะเรื่อง เป็นสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด ในการรับความรู้เกี่ยวกับบุหรี และโทษของบุหรี					
11. จากการที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรีจากสื่อเฉพาะเรื่องแล้ว นักเรียนคิดว่าจะ “ไม่สูบบุหรี”					

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อเฉพาะเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

2. สื่อบุคคล

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนได้รับความรู้จากวิทยากร ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี เป็นอย่างดี					
2. นักเรียนเห็นว่าวิทยากรอธิบายประกอบความรู้เกี่ยวกับบุหรี ทำให้มีความเข้าใจมากกว่าสื่อป้ายโปสเตอร์ การฉายภาพยนตร์ และ สติกเกอร์					
3. นักเรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับความเข้าใจของบุหรี จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย					
4. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของบุหรี จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย					
6. นักเรียนได้รับประโยชน์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ จากวิทยากรที่ให้การบรรยาย					
7. จากการที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ จากวิทยากรแล้ว นักเรียนคิดว่าจะสามารถป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ได้เป็นอย่างดี					
8. วิทยากร เป็นสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจในการรับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่					
9. วิทยากร เป็นสื่อที่นักเรียนได้รับคำตอบจากข้อซักถามได้เป็นอย่างดี					
10. หลังจากนักเรียนฟังคำบรรยายจากวิทยากรแล้ว นักเรียนจะ “ไม่สูบบุหรี่”					

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อบุคคล หรือวิจารณ์ผู้บรรยาย

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 ข้อคำถามเกี่ยวกับการระบุประเภทของสื่อที่ส่งผลต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตามโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาภาค

นักเรียนคิดว่าสื่อประเภทใดที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่าง ได้ผลมากที่สุด

- 1) สื่อเฉพาะเรื่อง เช่น
- 2) สื่อบุคคล

โปรดลำดับสื่อเฉพาะเรื่องที่นักเรียนเห็นว่าช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่าง ได้ผลมากที่สุด

(เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 1, 2 , 3 และ 4)

- 1) ภาพยนตร์
- 2) แผ่นพับ
- 3) โปสเตอร์
- 4) สติกเกอร์

ส่วนที่ 6 ด้านความคิดเห็นและเหตุผลเกี่ยวกับสื่อที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่าง ได้ผล

นักเรียนคิดว่าสื่ออะไรที่ช่วยในการต่อต้านการสูบบุหรี่อย่าง ได้ผล และเพราะเหตุใด

ชื่อสื่อ

.....

.....

.....

.....

เหตุผล

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
หนังสือถึงบุคคลต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-3801

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

18 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์สุพร ชัยเศรษฐริยะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ผลของสื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-3891

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

18 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา” โดยมี รองศาสตราจารย์สุพร ชัยเดชสุริยะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-3892

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

18 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อาวีวรรณ มั่งมีชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” โดยมี รองศาสตราจารย์สุพร ชัยเดชสุริยะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-3893

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

18 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อภิรัตน์ สิงห์ตระหง่าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้สื่อในโครงการ โรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีต่อความรู้และการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมทวีธาภิเศก” โดยมี รองศาสตราจารย์สุพร ชัยเดชสุริยะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-82 ต่อ 612

ภาคผนวก จ

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALL)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
PART3_01	152.4667	115.4989	-.1325	.9020
PART3_02	149.2333	109.0126	.3902	.8965
PART3_03	149.1333	106.2575	.5541	.8938
PART3_04	149.3000	107.7345	.4556	.8955
PART3_05	148.9333	108.1333	.5633	.8943
PART3_06	149.2000	109.9586	.2621	.8990
PART3_07	152.4000	120.8000	-.5735	.9085
PART3_08	149.0667	108.6851	.4194	.8961
PART3_09	149.1667	108.1437	.4555	.8955
PART3_10	149.4000	109.5586	.2842	.8987
PART3_11	149.2667	109.7885	.2764	.8987
PART3_12	149.1333	108.7402	.4565	.8956
PART3_13	149.3000	107.5966	.5119	.8947
PART3_14	149.3667	109.1368	.3323	.8977
PART3_15	149.4000	109.4207	.3494	.8972
PART4_01	149.2667	105.9954	.5357	.8940
PART4_02	149.1333	108.0506	.5160	.8947
PART4_03	149.2333	108.2540	.4099	.8963
PART4_04	149.2333	108.8057	.4064	.8963
PART4_05	149.5667	107.3575	.4179	.8963
PART4_06	149.3000	106.0103	.5394	.8940
PART4_07	149.2667	107.9264	.4369	.8958
PART4_08	149.2667	109.2368	.3759	.8968
PART4_09	149.4000	107.9034	.4660	.8953
PART4_10	149.1000	107.7483	.5454	.8943
PART4_11	149.0000	107.5862	.5838	.8939
PERMED_1	149.1667	108.4885	.4772	.8953
PERMED_2	149.2667	107.3057	.5292	.8944
PERMED_3	149.2000	107.9586	.4295	.8959
PERMED_4	149.1333	107.9816	.5219	.8947
PERMED_5	149.1333	107.8437	.4798	.8951
PERMED_6	149.3000	105.9414	.5897	.8932
PERMED_7	149.1000	107.9552	.5273	.8946
PERMED_8	149.2000	107.1310	.5362	.8942
PERMED_9	149.1667	108.0057	.5188	.8947
PERMED10	149.1333	105.7057	.6500	.8924

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALL)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 36

Alpha = .8987

ภาคผนวก ฉ
ภาพประกอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพกิจกรรมการใช้สื่อเฉพาะเรื่อง

ภาพกิจกรรมการใช้สื่อบุคคล

การแจกแบบสอบถาม

การรับรางวัลโดยการตอบปัญหา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวศิริพันธ์ มัลลิกะมาลย์ เกิดวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2527 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาดนตรีศึกษา วิชาเอกเปียโน โดยเข้าศึกษาในโครงการผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติทางศิลปะ และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2551

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย